

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**Εκπαιδευτικά Προγράμματα και Υλικό: Τυπική, Άτυπη και Από
Απόσταση Εκπαίδευση(Συμβατικές και e-Μορφές)**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**Αντιλήψεις εκπαιδευτικών για τα κριτήρια πρόσληψής τους στην
ιδιωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση και διερεύνηση της επίπτωσής τους
στην ανάδειξη μιας νέας επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού.**

Φοιτητής: Παναγιώτης Καραμολέγκος, Α.Μ. 3032201701107

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Δέσποινα Τσακίρη, Καθηγήτρια

Τριμελής Επιτροπή: Τσακίρη Δ., Δημόπουλος Κ., Φωτόπουλος Ν.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	4
Abstract	5
Ευχαριστίες.....	6
Εισαγωγή.....	7
1 Θεωρητικό πλαίσιο του υπό διερεύνηση θέματος.....	10
1.1 Χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον	10
1.2 Η θέση του εκπαιδευτικού στο περιβάλλον της παγκοσμιοποιημένης εκπαίδευσης.....	14
1.3 Η ταυτοτική συγκρότηση του εκπαιδευτικού ως επαγγελματία	15
1.4 Η δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση: Γενικά χαρακτηριστικά των νεοφιλελεύθερων πολιτικών που κυριαρχούν στην παγκοσμιοποιημένη εκπαίδευση.....	17
1.5 Νομοθετική επισκόπηση επίσημων κειμένων που αφορούν στην πρόσληψη εκπαιδευτικών στα ιδιωτικά σχολεία.....	20
1.5.1 Τυπικά κριτήρια πρόσληψης	20
1.5.2 Τυπικά κριτήρια αξιολόγησης.....	25
1.6 Επαγγελματική ταυτότητα: Γενικές θεωρήσεις.....	27
1.6.1 Ορισμός.....	27
1.6.2 Διαμόρφωση επαγγελματικής ταυτότητας.....	29
2 Προσδιορισμός και διατύπωση του ερευνητικού προβλήματος	33
3 Ερευνητικό Μέρος.....	33
3.1 Σκοπός της εμπειρικής έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα	33
3.2 Μεθοδολογία και εργαλείο έρευνας.....	34
3.3 Δείγμα Έρευνας.....	36
3.4 Περιγραφή πρωτοκόλλου συνέντευξης	36
3.5 Περιορισμοί και δυσκολίες κατά τη διεξαγωγή της εμπειρικής έρευνας.....	37

4	Ανάλυση δεδομένων	38
5	Συμπεράσματα	47
6	Βιβλιογραφικές Αναφορές	51
	Παράρτημα1, Πρωτόκολλο Συνέντευξης.....	57
	Παράρτημα2, Έντυπο συναίνεσης.....	61
	Παράρτημα 3, Ενδεικτική συνέντευξη.....	64
	Παράρτημα 4, Ποιοτική ανάλυση - Αποτελέσματα	76

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα έχει ως στόχο τη διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας ιδιωτικής εκπαίδευσης σχετικά με τα κριτήρια πρόσληψής τους προκειμένου να αναδειχθούν τα οργανωτικά στοιχεία που συνθέτουν την διαμορφούμενη επαγγελματική τους ταυτότητα.

Για την υλοποίηση της έρευνας αξιοποιήθηκε η μεθοδολογία της ποιοτικής έρευνας. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις σε τυχαίο δείγμα εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας ιδιωτικής εκπαίδευσης. Εν συνεχεία και αφού συγκεντρώθηκαν τα αποτελέσματα πραγματοποιήθηκε ποιοτική ανάλυση των αποτελεσμάτων και εξήχθησαν συμπεράσματα σχετικά με τα κριτήρια πρόσληψής τους και κατά πόσο επηρεάζουν την επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού, ενώ εντοπίστηκαν κι άλλοι παράγοντες που κατά τη γνώμη των εκπαιδευτικών επηρεάζουν, επίσης, την επαγγελματική τους ταυτότητα.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, επιβεβαιώνεται η πολυπλοκότητα της επαγγελματικής ταυτότητας. Διαπιστώνεται ότι τα κριτήρια πρόσληψης στην ιδιωτική εκπαίδευση αποτελούν παράγοντα διαμόρφωσης της επαγγελματικής ταυτότητας ενός εκπαιδευτικού, ο οποίος όμως δεν είναι καθοριστικός, καθώς αλληλεπιδρά με σειρά άλλων κοινωνικών και εκπαιδευτικών παραγόντων κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής ζωής.

Λέξεις κλειδιά: επαγγελματική ταυτότητα, κριτήρια πρόσληψης, παγκοσμιοποίηση, εκπαιδευτικός δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ποιοτική ανάλυση, ιδιωτική εκπαίδευση

Abstract

This paper aims to investigate the perceptions of private secondary education teachers about their recruitment criteria in order to identify the organizational components that make up their professional identity.

The research methodology used within the survey was the qualitative research methodology. In particular, a random sample of secondary private school educators was interviewed. Afterwards, when the results were collected, a qualitative analysis took place and conclusions were drawn on their recruitment criteria and how they affect the teacher's professional identity, while various factors also affecting the professional identity were identified, according to the teachers' perceptions.

According to the research's results, the complexity of the professional identity is confirmed. It is ascertained that the recruitment criteria in private education consist a factor that configures the professional identity of a teacher. However, this factor does not seem to be critical, as it interacts with a number of other social and educational factors within the professional lifetime.

Keywords: professional identity, recruitment criteria, globalization, secondary education teacher, qualitative analysis, private education

Ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας τη διπλωματική εργασία, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου σε όλους όσοι συνέβαλλαν στην ολοκλήρωσή της. Πρώτα-πρώτα, θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια, κ. Δέσποινα Τσακίρη για τη συνεργασία και την πολύτιμη συμβολή της στην έρευνα, καθώς και για τις συμβουλές της κατά τη συγγραφή της εργασίας. Επιπλέον, ευχαριστώ θερμά τα μέλη της τριμελούς επιτροπής, καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Δημόπουλο και καθηγητή κ. Νικόλαο Φωτόπουλο, οι οποίοι με προθυμία δέχτηκαν να συμμετάσχουν στην επιτροπή εξέτασης της εργασίας διαθέτοντας μέρος από τον πολύτιμο χρόνο τους. Ακόμα, θερμές ευχαριστίες σε όλους τους καθηγητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Εκπαιδευτικά Προγράμματα και Υλικό: Τυπική, Άτυπη και Από Απόσταση Εκπαίδευση (Συμβατικές και e-Μορφές)» για τις πολύτιμες γνώσεις που μας μετέδωσαν καθόλη τη διάρκεια του προγράμματος.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας ιδιωτικής εκπαίδευσης που παρά το φόρτο εργασίας που αντιμετωπίζουν καθημερινά συμμετείχαν με προθυμία στην έρευνα. Τέλος, δεν θα μπορούσα να παραλείψω να ευχαριστήσω την οικογένεια και τη σύντροφό μου που με στήριξαν με τον δικό τους τρόπο ο καθένας σε όλη τη διαδικασία και καθ'όλη τη διάρκεια πραγματοποίησης του Μεταπτυχιακού Προγράμματος.

Εισαγωγή

Οι αιτήσεις των εκπαιδευτικών για εργασία σε ιδιωτικά σχολεία έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης αλλά και του αυξημένου ποσοστού χρόνιας ανεργίας. Ενδεικτικά αξίζει να αναφέρουμε ότι σύμφωνα με στοιχεία της ελληνικής στατιστικής υπηρεσίας ο αριθμός των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας ιδιωτικής εκπαίδευσης κατά το σχολικό έτος 2008-2009 αυξήθηκε κατά περίπου 80 εκπαιδευτικούς για μικρότερο αριθμό σχολικών μονάδων από την προηγούμενη χρονιά, 2017-2008(Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2015). Το γεγονός ότι το δημόσιο πλέον δεν αποτελεί επιλογή για τους εκπαιδευτικούς, στρέφει ολοένα και περισσότερους στην ιδιωτική εκπαίδευση, γεγονός που αιτιολογεί την αυξημένη ζήτηση προσλήψεων στον ιδιωτικό τομέα, αλλά και την κουλτούρα της «ανταγωνιστικής απόδοσης»(Ball, 2003)μεταξύ των σχολείων αλλά και των ίδιων των εκπαιδευτικών.Οι παρεμβάσεις στην ιδιωτική εκπαίδευση από πλευράς κράτους έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση των απαιτήσεων σε επίπεδο προσόντων των εκπαιδευτικών που ζητούνται από τα ιδιωτικά σχολεία.

Βασικό ζήτημα εξέτασης, όμως, δεν είναι απλά τα τυπικά προσόντα που μπορεί να απαιτούνται έτσι όπως αυτά δηλώνονται, αλλά κυρίως η κατανόηση του τρόπου που οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται τα «προσδοκώμενα» εκείνα χαρακτηριστικά που λειτουργούν ως άρρητα ή υπόρρητα σε ένα βαθμό κριτήρια επιλογής και τα οποία, εν τέλει, οδηγούν στην πρόσληψη. Τα κριτήρια αυτά ξεφεύγουν, συνήθως, της προσοχής και της μελέτης των ερευνητών καθώς δεν αποτελούν μέρος των δεδηλωμένων τυπικών προϋποθέσεων, επειδή δύνανται να είναι μη μετρήσιμα ή πιστοποιήσιμα από τον φορέα εκπαίδευσης / κατάρτισης του υποψήφιου για πρόσληψη εκπαιδευτικού.

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει στόχο τη διερεύνηση και κατανόηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο νοηματοδοτούν τα κριτήρια πρόσληψης στην ιδιωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε σχέση με το επάγγελμά τους. Βασικό σημείο διερεύνησης αποτελεί το κατά πόσο η αντίληψη των εκπαιδευτικών για τα κριτήρια που θεωρούν ότι οδήγησαν στην πρόσληψη τους επηρεάζει ή τη μεταβάλλει τη διαμόρφωση της επαγγελματικής τους ταυτότητας. Συγκεκριμένα, το ζήτημα που τίθεται είναι κατά πόσο, δηλαδή, τείνουν να εξελίσσουν την επαγγελματική τους ταυτότητα, με

βάση τα «χαρακτηριστικά» εκείνα που θεωρούν ότι αποτέλεσαν παράγοντα επιτυχίας στην επαγγελματική τους ένταξη.

Τα κριτήρια επιλογής και πρόσληψης των εκπαιδευτικών στον ιδιωτικό τομέα, τα οποία επιλέγει ο εκάστοτε Διευθυντής, ποικίλουν, ενώ η διαφοροποίησή τους παραπέμπει σε διαφορετική επαγγελματική ταυτότητα. Ο όρος «κριτήρια», λοιπόν, δεν επιλέγεται με βάση τη λειτουργική του σημασία, αλλά στοχεύει να αναδείξει ότι οι εκπαιδευτικοί καταλήγουν να διαμορφώνουν την επαγγελματική τους ταυτότητα βάσει κάποιων ταυτοτικών εκπαιδευτικών προτύπων, επηρεάζοντας με τον τρόπο αυτό και τον επαγγελματισμό τους.

Η ερευνητική προσέγγιση που θα εφαρμοστεί περιλαμβάνει δύο στάδια. Αρχικά, θα πραγματοποιηθεί εκτεταμένη βιβλιογραφική ανασκόπηση, προκειμένου να προσεγγίσουμε την έννοια της επαγγελματικής ταυτότητας όπως αυτή διαμορφώνεται στο κοινωνικο-ιστορικό συγκείμενο και να αναδειχθούν μαζί με τα τυπικά και τα υπόρρητα κριτήρια πρόσληψης και αξιολόγησης στον ιδιωτικό τομέα της εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό θα αναλυθούν τα χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον και η ταυτοτική συγκρότηση του εκπαιδευτικού ως επαγγελματία της εκπαίδευσης. Παράλληλα, θα καταγραφούν τα χαρακτηριστικά της δημόσιας και της ιδιωτικής εκπαίδευσης με βάση τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές που έχει επιφέρει η παγκοσμιοποίηση.

Στη συνέχεια, πραγματοποιείται νομοθετική επισκόπηση των επίσημων κειμένων που αφορούν στα τυπικά κριτήρια και τη διαδικασία πρόσληψης εκπαιδευτικών στα ιδιωτικά σχολεία. Τέλος, αφού ορίσουμε την επαγγελματική ταυτότητα αλλά και τους παράγοντες οι οποίοι τη διαμορφώνουν, διατυπώνεται το ερευνητικό πρόβλημα, δηλαδή κατά πόσο τα κριτήρια πρόσληψης στη ιδιωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση διαμορφώνουν την επαγγελματική ταυτότητα ενός εκπαιδευτικού της συγκεκριμένης βαθμίδας.

Στο μέρος της εργασίας που αφορά την εμπειρική διερεύνηση του θέματος θα γίνει μια περιγραφή της υιοθετηθείσας μεθοδολογίας, θα διατυπωθεί με σαφήνεια ο ερευνητικός στόχος και τα ερευνητικά ερωτήματα. Επίσης, θα αναδειχθούν ζητήματα τα οποία θα διαμορφώσουν το περιεχόμενο του πρωτοκόλλου των συνεντεύξεων, μέσω της οποίας θα διεξαχθεί μια ποιοτική εμπειρική έρευνα. Η επιλογή των εκπαιδευτικών εμπίπτει στη λογική της βολικής δειγματοληψίας, ωστόσο στη συγκρότηση στοχεύουμε να εκπροσωπηθούν

σχολεία διαφορετικής κατηγορίας. Πιο συγκεκριμένα, επιλέχθηκαν σχολεία με διαφορετικά χαρακτηριστικά, όπως διαφορετικό επίπεδο δημοφιλίας και προτίμησης από μαθητές και εκπαιδευτικούς, σχολεία από διαφορετικές περιοχές της Αττικής. Αυτό έγινε, προκειμένου να διασφαλίσουμε μεγαλύτερη ακρίβεια στην έρευνα και να εξετάσουμε την ιδιωτική εκπαίδευση συνολικά.

Επιπλέον, θα καταγραφούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν κατά την έρευνα, όπως επίσης και ο τρόπος αντιμετώπισής τους. Στο πέμπτο κεφάλαιο θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα και αφού αναλυθούν-στο έκτο κεφάλαιο- τα δεδομένα, θα διεξαχθούν συμπεράσματα προκειμένου να δοθούν στοιχεία απάντησης στον ερευνητικό στόχο, ήτοι εάν και κατά πόσο τα κριτήρια πρόσληψης επηρεάζουν στην πράξη τη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

1 Θεωρητικό πλαίσιο του υπό διερεύνηση θέματος

1.1 Χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον

Η παγκοσμιοποίηση συνιστά έναν όρο ο οποίος δεν έχει οριστεί με σαφήνεια και προκαλεί απορία τόσο στον χώρο της πολιτικής όσο και στον τομέα της εκπαιδευτικής πρακτικής. Προβάλλεται, συχνά, είτε προσχηματικά είτε απειλητικά προκειμένου να δικαιολογηθούν ορισμένες παράλογες επιλογές και να αρθούν τυχούσες αντιδράσεις. Άλλες φορές παρουσιάζεται ως ευκαιρία για την εξιδανίκευση κερδοσκοπικών πρακτικών (Kentor, 2014). Τα εκπαιδευτικά θέματα, άλλωστε, στη σύγχρονη εποχή αποτελούν την αιχμή του δόρατος και προκαλούν έντονες διαμάχες στην πολιτική σκηνή. Η εδραίωση του κοινωνικού κράτους θέτει στο επίκεντρο το θεσμό της εκπαίδευσης για την υλοποίηση της οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής παγκοσμιοποίησης, ενώ επέρχονται αλλαγές στην εκπαιδευτική διαδικασία και τη δομή της κοινωνίας, καθώς η επιρροή της παγκοσμιοποίησης και η διασύνδεση των οικονομικών σχέσεων με την πολιτική, τον πολιτισμό και την εκπαίδευση δεν είναι νέο φαινόμενο (Schriewer, 2003).

Η παγκοσμιοποίηση αποτελεί μια πολύ σύγχρονη έννοια, η οποία τυγχάνει να έχει και πολλές διαστάσεις. Από πολλούς μελετητές προσδιορίζεται ως φαινόμενο, το οποίο έχει μία δυναμική, ενώ παράλληλα εξελίσσεται διαρκώς. Η έννοια της παγκοσμιοποίησης συνδέεται στενά με τον όρο της «παγκόσμιας κοινωνίας», η οποία επηρεάζει πολλές πτυχές, όπως το οικονομικό σύστημα, το έθνος-κράτος, τη διεθνή πολιτική, αλλά και την ίδια την εκπαίδευση (Held & McGrew, 2000·Held & McGrew, 2007). Η παγκοσμιοποίηση συνδέεται με την εμφάνιση των νεωτερικών κοινωνιών, τον εκσυγχρονισμό και την καπιταλιστική ανάπτυξη. Ερμηνεύεται στο πλαίσιο του οικονομικού μετασχηματισμού της διεθνούς οικονομίας, η οποία ενισχύθηκε τον 18^ο αιώνα με τη βιομηχανική επανάσταση και την αποικιοκρατία, ενώ εντατικοποιήθηκε τον 20^ο αιώνα σε τομείς όπως η οικονομία, το χρηματιστήριο, οι διεθνείς αγορές, τα μεταναστευτικά ρεύματα κ.α. (Πασιάς et al., 2018)

Στο σύγχρονο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της διεθνοποιημένης εκπαίδευσης, διαμορφώνονται νέες σχέσεις μεταξύ γνώσης και εξουσίας. Για την ερμηνεία του νέου εκπαιδευτικού τοπίου διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο οι έννοιες «διακυβέρνηση» και

«έλεγχος». Η διεύρυνση του οικονομικού και εκπαιδευτικού συστήματος χρήζει άμεσης αναπροσαρμογής των μέσων διακυβέρνησης και ελέγχου, δίνοντας την εντύπωση ότι δημιουργείται μια διαφορετική οπτική από τη συνηθισμένη παραδοσιακή συγκεντρωτική μορφή των παλαιότερων συστημάτων(Πασιάς et al., 2018).

Με τον όρο «Διακυβέρνηση» εννοείται η διαδικασία που σχετίζεται με τις αρχές και τους κανόνες που ισχύουν όχι μόνο στο εθνικό- όπως προέβλεπε η έννοια της «Κυβέρνησης»- αλλά στο διεθνές πολιτικό σύστημα. Μέσω αυτής, διεθνείς και διακρατικοί κοινωνικοί σχηματισμοί αναπτύσσουν δίκτυα, σχέσεις αλληλεπίδρασης και ανταλλαγή ιδεών, τεχνογνωσίας και πόρων, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν θέματα και να διευθετήσουν προβλήματα που ξεπερνούν τα όρια του κράτους και μονοπωλούν το παγκόσμιο ενδιαφέρον(Barnett& Finnemore, 2004).

Πιο συγκεκριμένα, δεδομένης της κυριαρχίας του νεοφιλελευθερισμού και της παγκοσμιοποίησης στον οικονομικό τομέα γίνεται λόγος για έναν εκπαιδευτικό χώρο ο οποίος αποτελείται από διαφορετικά επίπεδα, διαμορφώνει «τόπους», διατρέχεται από «ροές», διαμεσολαβείται από δίκτυα, ελέγχεται από διακρατικούς φορείς και αποβλέπει στη δημιουργία μιας παγκόσμιας εκπαιδευτικής ατζέντας(Moutsios, 2010).

Η συγκεκριμένη μορφή ανάπτυξης της παγκοσμιοποίησης δεν άφησε ανέγγιχτο το εκπαιδευτικό σύστημα. Η εκπαίδευση αποτελεί έναν ιδιαίτερα σημαντικό και κρίσιμο παράγοντα για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της παγκοσμιοποίησης, όπως και για την εξασφάλιση της οικονομικής παραγωγικότητας και του ανταγωνισμού στα πλαίσια της καπιταλιστικής κοινωνίας(Ball& Youdell, 2008). Η παγκοσμιοποιημένη πια εκπαίδευση επηρέασε και πολλές φορές καθόρισε τις εκπαιδευτικές πολιτικές. Η παγκοσμιοποίηση ως φαινόμενο «δίχασε», καθώς συχνά θεωρήθηκε ως φαινόμενο ευνουχισμού των εθνικών κρατών και της εθνικής ταυτότητας, ενώ άλλες αναγνωρίστηκε ως η δυναμική που ένωσε ή έστω έδειξε ανοχή σε ετερογενή πολιτισμικά μοντέλα.

Αντίστοιχα στην εκπαίδευση, η παγκοσμιοποίηση φέρεται από μια μεγάλη μερίδα ως η αιτία διάβρωσης των εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων, ενώ από μια άλλη μερίδα υποστηρίχτηκε ως ο διασφαλιστής της κοινωνικής ισότητας στην εκπαίδευση. Σε κάθε περίπτωση, η εκπαίδευση στο νέο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, υιοθέτησε μια σειρά

νέων χαρακτηριστικών, τα οποία θα παρουσιάσουμε συνοπτικά στην παρούσα ενότητα (Dale, 2000).

Ιστορικά η επίδραση της παγκοσμιοποίησης στην εκπαίδευση καταγράφεται από το 1957 και τη Συνθήκη της Ρώμης. Η εν λόγω Συνθήκη με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1986, παροτρύνει την εναρμόνιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης με στόχο την ανάπτυξη της αγοράς. Στη συνέχεια, το 1992, με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η εκπαίδευση αποτελεί αρμοδιότητα της Ένωσης σε επίπεδο επιτήρησης της δράσης. Στη συνέχεια, το 1994, με τη Λευκή Βίβλο και το 1996, με την Πράσινη Βίβλο, ενθαρρύνεται η προσαρμογή των συστημάτων εκπαίδευσης της Ευρώπης, ενώ την περίοδο αυτή δημιουργούνται προγράμματα που αποσκοπούν στη δημιουργία της Ευρώπης της Εκπαίδευσης. Στη συνέχεια, το 1999, η Συνθήκη της Μπολόνιας, επιδιώκει την ανάπτυξη της «Οικονομίας της γνώσης» ζητώντας από τα κράτη να εναρμονιστούν όσον αφορά την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, e-learning, την κοινή δέσμη γνώσεων και δεξιοτήτων και τέλος, την εναρμόνιση των συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης και δια βίου εκπαίδευσης. Σήμερα, μεγάλο μέρος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», εστιάζει στην εκπαίδευση και την κατάρτιση προτείνοντας σειρά δράσεων (Τσακίρη, 2018).

Ο ανταγωνισμός σε διεθνές επίπεδο αλλά και ο οικονομικός ορθολογισμός αποτέλεσαν καθοριστικούς παράγοντες τόσο για τη λειτουργία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, όσο και για την εκπαίδευση καθαυτή, η οποία πήρε εμπορικές διαστάσεις (Ball, 2012) και καθορίστηκε σε μεγάλο βαθμό από τους κανόνες της αγοράς. Η εκπαίδευση, έπειτα από τις επιδράσεις της παγκοσμιοποίησης, έλαβε διαστάσεις πέραν του δημοσίου αγαθού, ενώ μετατράπηκε σε καταναλωτικό προϊόν (Ball, 2010b). Το τελευταίο χρονικό διάστημα των 30 ετών, τουλάχιστον, είναι έκδηλο το γεγονός ότι η εκπαίδευση και το εκπαιδευτικό σύστημα επαναπροσδιορίζονται με βάση τις ανάγκες της αγοράς, ενώ συνδέονται και με τη νεοφιλελεύθερη ηγεμονία.

Ένα βασικό χαρακτηριστικό της εκπαίδευσης όπως διαμορφώνεται στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον είναι η από-εθνικοποίησή της. Η κρατική εξουσία και η επίδρασή της πάνω στην εκπαιδευτική πολιτική έχει μετασηματιστεί. Η ατζέντα εκπαιδευτικής πολιτικής, η οποία καθορίζει τους εκπαιδευτικούς στόχους, καθορίζεται κυρίως σε διεθνές επίπεδο (Ζμας, 2007). Πιο συγκεκριμένα, η αρμοδιότητα της διαμόρφωσης πολιτικών που αφορούσαν στο

εκπαιδευτικό σύστημα, πέρασε στα χέρια υπερεθνικών οργάνων, όπως η Ε.Ε. και ο ΟΟΣΑ. Οι παρεμβάσεις των προαναφερθέντων οργανισμών δεν είναι όμοιες ανά κράτος, δεδομένων των διαφορετικών αναγκών αλλά και των υφιστάμενων συνθηκών. Ωστόσο, η επιρροή τους στην αντιμετώπιση εκπαιδευτικών προβλημάτων είναι καταλυτική. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το γνωστό, πλέον, πρόγραμμα PISA μέσω του οποίου πραγματοποιείται μέτρηση των δεξιοτήτων των μαθητών ανά χώρα αλλά και η κατάταξη των χωρών με βάση τα αποτελέσματα των δεξιοτήτων των μαθητών τους. Επιπλέον, οι παραπάνω οργανισμοί, έχουν αυξημένες ευθύνες στη διαμόρφωση εκσυγχρονιστικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων προκειμένου τα εκάστοτε εκπαιδευτικά συστήματα να αντεπεξέλθουν στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον(Τσακίρη, 2018). Από τα παραπάνω καταδεικνύεται μια σειρά διεργασιών με σαφή κατεύθυνση προς την παγκόσμια οικονομία. Πολλές φορές τυγχάνει να προβάλλεται ως εθνικό σχέδιο ή εθνική στρατηγική, ωστόσο, διαφαίνεται μια τάση από-εθνικοποίησης στα πλαίσια της παγκόσμιας στρατηγικής.

Παράλληλα, οι αυξημένες αρμοδιότητες των υπερεθνικών οργάνων δεν είναι εξ ολοκλήρου αποδεκτές στο πλαίσιο ενός κράτους και των εκπαιδευτικών πολιτικών του. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την απουσία μιας ενιαίας πολιτικής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων η οποία πραγματοποιήθηκε μόνο σε περίπου 500 σχολικές μονάδες από το σύνολο των εκπαιδευτικών μονάδων της Ελλάδας(Τσακίρη, 2018).

Επιπλέον, η προσπάθεια σύγκλισης του εθνικού με το υπερεθνικό στοιχείο στην εκπαίδευση, παραπέμπει ευρύτερα στην κοινωνική ζωή και σε ζητήματα, όπως η ισότητα εκπαιδευτικών ευκαιριών, το δικαίωμα στην εργασία, η δια βίου μάθηση ως μέθοδος διαρκούς επιμόρφωσης κ.ο.κ.

Δύο ακόμα άξονες που καθιστούν φανερές τις τάσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελούν η επιλογή των γονέων, ο ρόλος της ιδιωτικής εκπαίδευσης και οι μεταρρυθμίσεις των εκπαιδευτικών συστημάτων με βάση τα επιχειρηματικά κριτήρια που επιτάσσει η αγορά(Ball, 2012). Ο πρώτος άξονας, αυτός της γονεϊκής επιλογής, ενισχύει την ιδιωτική πρωτοβουλία στην εκπαίδευση, καθώς στα πλαίσια του υψηλού ανταγωνισμού ενισχύεται η ιδιωτική πρωτοβουλία, όπως, επίσης, εισάγεται και ο ανταγωνισμός στους κρατικούς οργανισμούς. Ο δεύτερος άξονας, αφορά περισσότερο σε οργανωτικά ζητήματα και το πέρασμα σε μία νέα εποχή διακυβέρνησης. Τέλος, ο τρίτος άξονας, έρχεται να

επισημάνει την εξάρτηση της εκπαίδευσης από την αγορά. Μέσα στα πλαίσια που αναφέρθηκαν παραπάνω, ο εκπαιδευτικός οφείλει να προσαρμοστεί στις νέες εκπαιδευτικές συνθήκες. Ο στόχος της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση αλλά και τη διεξαγωγή εμπειρικής έρευνας πόσο εφικτή είναι η προσαρμογή των εκπαιδευτικών στις νέες συνθήκες και ποιοι είναι οι παράγοντες που την επηρεάζουν.

1.2 Η θέση του εκπαιδευτικού στο περιβάλλον της παγκοσμιοποιημένης εκπαίδευσης

Για περισσότερα από είκοσι χρόνια, το ενδιαφέρον των ερευνητών έχει εστιάσει στην παγκοσμιοποίηση και στα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτισμικά και οικονομικά αποτελέσματα που επιφέρει (Maguire, 2002). Πρόσφατα, η τάση των ερευνητών έχει απομακρυνθεί από τον προσδιορισμό του περιεχομένου της έννοιας της παγκοσμιοποίησης και έχει εστιάσει στα αποτελέσματα της παγκοσμιοποίησης στον τομέα της εκπαίδευσης.

Η παγκοσμιοποίηση σύμφωνα με τους Edward και Usher είναι μια διαλεκτική αλλά και υλική πρακτική, η οποία λειτουργεί ως τρόπος σκέψης και έκφρασης καθιστώντας εφικτούς βέβαιους τρόπους δράσης και συμπεριφοράς (R. Edwards & Usher, 2007). Στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης εκπαίδευσης, σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, η θέση του εκπαιδευτικού έχει γνωρίσει μεταβολές. Προκειμένου να επιτευχθεί η επιδιωκόμενη «σύγκλιση των εκπαιδευτικών πολιτικών» η απόδοση προσμετράται ως ένδειξη «επιτυχίας» (Bernstein, 2000· Ball, 1998). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα αναπόφευκτα την προσαρμογή της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της δουλειάς την οποία έχει δεσμευτεί να κάνει ο εκπαιδευτικός στις νέες απαιτήσεις της παγκοσμιοποίησης (Maguire, 2002).

Ο Fischman (2000), αναγνωρίζει ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης τις τάσεις της αγοράς να επιτάσσουν έναν εκπαιδευτικό εστιασμένο στη διαχείριση των παροχών και των διαπιστεύσεων. Πιο συγκεκριμένα, υποστηρίζει πως στην παγκοσμιοποιημένη εκπαίδευση, οι μεταρρυθμίσεις του εκπαιδευτικού συστήματος βασίζονται σε μια σειρά υποθέσεων οι οποίες εγείρουν ερωτήματα σχετικά με την αποτυχία του εκπαιδευτικού συστήματος. Για παράδειγμα, για την αποτυχία του εκπαιδευτικού συστήματος υπεύθυνοι είναι οι αναποτελεσματικοί εκπαιδευτικοί. Σε αυτό το πρόβλημα η λύση φαίνεται να βρίσκεται στον έλεγχο της εργασίας των εκπαιδευτικών. Γι' αυτό το λόγο, καθορίστηκαν συγκεκριμένα και

αυστηρά κριτήρια για το ρόλο των εκπαιδευτικών στην εκπαίδευση, όπως επίσης και κριτήρια αξιολόγησης της «αποτελεσματικότητας» και της «αποδοτικότητάς» τους.

Η αρχική τάση στην παγκοσμιοποιημένη εκπαίδευση ήταν ο «εκσυγχρονισμός» του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού. Εξελίχθηκε, όμως, ως κάτι πολύ διαφορετικό, όπου ο απόλυτος έλεγχος των ευθυνών αλλά και των δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού πέρασε στην αρμοδιότητα κρατικών ή/και υπερεθνικών οργανισμών, οι οποίοι καθορίζουν το πρόγραμμα, τον τρόπο διδασκαλίας αλλά και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση των ενδοσχολικών εμπειριών του εκπαιδευτικού με επίκεντρο τη διδασκαλία και όχι τη μάθηση, την απόκτηση επιπλέον προσόντων και ικανοτήτων έναντι αξιών, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση των μετρήσιμων αποτελεσμάτων όσον αφορά τις επιδόσεις των μαθητών και την επιτυχία (Maguire, 2002). Επιπλέον, όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Ball, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να διδάξουν απαλλαγμένοι πλήρως από συναισθήματα, έχοντας σαφείς και ξεκάθαρους στόχους (Ball, 1999a).

Ως αποτέλεσμα της παραπάνω διαδικασίας, ύστερα από την παγκοσμιοποίηση, ο εκπαιδευτικός φαίνεται να στερείται του ρόλου του στην εκπαιδευτική διαδικασία εφόσον καλείται να λειτουργήσει περισσότερο «μηχανικά» παρά εκπαιδευτικά. Η εκπαιδευτική διαδικασία υποτιμάται στο όνομα των προσόντων, των ενισχυμένων βιογραφικών και των στείρων γνώσεων που θα «οπλίσουν» τους μαθητές και αυριανούς επαγγελματίες, ώστε να διεκδικήσουν μια θέση εργασίας στην ανταγωνιστική παγκοσμιοποιημένη αγορά (Maguire, 2002).

1.3 Η ταυτοτική συγκρότηση του εκπαιδευτικού ως επαγγελματία

Αναμφισβήτητα, η παγκοσμιοποίηση επηρέασε την ανάπτυξη της εκπαιδευτικής πολιτικής (Edwards & Usher, 2000). Με βάση τον Levin (1998), υποστηρίζεται ότι παρόμοια θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής έχουν προκύψει σε όλο τον κόσμο. Η ανάγκη αλλαγής έγκειται σε οικονομικούς, κυρίως, λόγους. Οι μεταρρυθμίσεις σύμφωνα με τα νέα πρότυπα και εξελίξεις πρέπει να εφαρμόζονται σε κεντρικό επίπεδο, χωρίς πρόσθετες δαπάνες. Σε αυτή τη «διαδικασία σύγκλισης των εκπαιδευτικών πολιτικών» (Ball, 1999b) σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η «αγορά» η οποία επηρεάζει την εκπαιδευτική διαδικασία και το ρόλο του εκπαιδευτικού ως επαγγελματία, ενώ η απόδοση μετράται ως ένδειξη «επιτυχίας». Έτσι, αναπόφευκτα, το έργο του δασκάλου συνδέεται άρρηκτα με την παγκοσμιοποίηση.

Ο επαγγελματισμός του εκπαιδευτικού εκφράζει τον τρόπο που λειτουργεί ο ίδιος ο εκπαιδευτικός στον επαγγελματικό του χώρο, την αυτονομία που διαθέτει και τα ιδιαίτερα γνώρισμα της επαγγελματικής του θέσης. Σχετικά με την αποσαφήνιση του «επαγγελματισμού» έχουν γίνει πολλές προσπάθειες οι οποίες συγκλίνουν στην ύπαρξη εξωγενών παραγόντων που διαμορφώνουν την εικόνα ενός επαγγέλματος. Στην ουσία πρόκειται για μια αφηρημένη ιδεολογική έννοια που επηρεάζει τις πρακτικές των ατόμων και στην οποία περιλαμβάνονται η νοοτροπία, οι στρατηγικές και οι ρητορικές που διακρίνουν τα επαγγέλματα (Evans, 2008). Ετυμολογικά «επαγγελματίας» είναι αυτός που ασκεί το επάγγελμά του με γνώση, συνέπεια και σοβαρότητα (Μανδαλά, 1990). Τα χαρακτηριστικά που αποδίδονται στον επαγγελματία είναι δυναμικά χαρακτηριστικά, τα οποία βελτιώνονται και εξελίσσονται, ενώ συνδυάζουν γνωστικά και ηθικά χαρακτηριστικά.

Σημαντική για τον προσδιορισμό του επαγγελματισμού καθίσταται η πίστη του εκπαιδευτικού ότι μπορεί να ασκήσει επιρροή και να διαμορφώσει στάσεις και συμπεριφορές που σχετίζονται με το επάγγελμά του (Helsby, 1995). Ως επαγγελματίας εκπαιδευτικός ορίζεται εκείνος ο οποίος έχει λάβει ένα μεγάλο σώμα γνώσης το οποίο καλείται να αξιοποιήσει στη διδασκαλία και τη μάθηση, και στηριζόμενος σ' αυτό μπορεί να λαμβάνει σημαντικές αποφάσεις, χωρίς να περιορίζεται η αυτονομία του. Η τελευταία σε συνδυασμό με την υπευθυνότητα συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη σωστών αποφάσεων (Furlong, 2001).

Βασικό γνώρισμα του επαγγελματισμού αποτελεί η τάση απομάκρυνσης από την παραδοσιακή επαγγελματική εξουσία και αυτονομία του εκπαιδευτικού και η στροφή προς τη δημιουργία νέων μορφών σχέσεων με τους συναδέλφους, τους μαθητές και τους γονείς. Οι συσχετίσεις αυτές τείνουν να γίνονται πιο ισχυρές και να διακρίνονται από συνεργατικότητα (Hargreaves, 1994). Ιδιαίτερης, συνεπώς, σημασίας για τον επαγγελματισμό του εκπαιδευτικού αναδεικνύεται η έννοια της συνεργασίας, που περιλαμβάνει συσχετίσεις τόσο μεταξύ των εκπαιδευτικών, όσο και μεταξύ του εκπαιδευτικού και άλλων ατόμων που εμπλέκονται σε κάποιο βαθμό στο εκπαιδευτικό "γίγνεσθαι". Η ανάπτυξη της κουλτούρας της συνεργασίας καθίσταται ωφέλιμη για τον εκπαιδευτικό και τον επαγγελματισμό του, συμβάλλοντας στη βελτίωση του διδακτικού

έργου μέσα στην τάξη και στη διαμόρφωση της διδακτικής του ταυτότητας(Alfonso& Goldsberry, 1982).

Πολλοί, βέβαια, είναι εκείνοι που αμφισβητούν τον επαγγελματισμό των εκπαιδευτικών, ενώ άλλοι υποστηρίζουν ότι πρόκειται για ένα επάγγελμα που χαρακτηρίζεται από ημι-επαγγελματισμό. Οι αστάθμητοι παράγοντες που μπορεί να συναντήσει ένας εκπαιδευτικός μέσα στην τάξη και η ελλιπής συσχέτιση θεμελιωμένης γνώσης και πρακτικής άσκησης οδηγούν τον εκπαιδευτικό σε σύγχυση. Η απουσία αναστοχασμού, βέβαια, προκειμένου να αξιοποιήσει τις εμπειρίες του από τη διδασκαλία στην τάξη δεν συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας επαγγελματικής ταυτότητας. Αυτή η άποψη ενισχύεται από τον περιορισμό που αυτοί υφίστανται από το αναλυτικό πρόγραμμα, αλλά και τον μειωμένο αριθμό ή γενικόλογου χαρακτήρα αποφάσεων που αυτοί λαμβάνουν.

1.4 Η δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση: Γενικά χαρακτηριστικά των νεοφιλελεύθερων πολιτικών που κυριαρχούν στην παγκοσμιοποιημένη εκπαίδευση.

Με την έννοια του φιλελευθερισμού¹ περιγράφονται διάφορες έννοιες της ζωής, όπως η φιλελεύθερη εκπαίδευση, η φιλελεύθερη σκέψη και οι φιλελεύθερες απόψεις. Με το πέρασμα των χρόνων η οικονομία και η πολιτική επηρεάστηκαν από την έννοιά του, ενώ από πολλούς θεωρείται ως το καλύτερο σύστημα οργάνωσης των κοινωνιών(Σταύρου, 2016).

Ο νεοφιλελευθερισμός ορίζεται ως μια ορθολογική διαδικασία κοινωνικής μεταρρύθμισης στην οποία το άτομο οφείλει να είναι ενεργό και να στηρίζεται σε αξίες που ενέχουν την ελευθερία ως βασική έννοια. Η πολιτική αυτή διαρθρώνεται από πρακτικές που μεταθέτουν την ευθύνη από τις φιλελεύθερες κυβερνήσεις στο ίδιο το άτομο(S. Edwards & Lederman, 1998). Η νεοφιλελεύθερη εκπαιδευτική πολιτική εστιάζει στην επιλογή, τον καταναλωτή και τον ανταγωνισμό, με αποτέλεσμα η εκπαίδευση να εκλαμβάνεται ως ιδιωτικό αγαθό, το οποίο δεν χαρακτηρίζεται από συστηματική εξέταση(Basu, 2004).

¹Ο Φιλελευθερισμός ξεκίνησε ως ένα φιλοσοφικό ρεύμα, το οποίο στηρίζεται στην ατομική ελευθερία και τα ατομικά δικαιώματα. Ιδρυτής του θεωρείται ο JohnLocke, φιλόσοφος του 19^ο αιώνα, ο οποίος ισχυρίζεται ότι ο κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και ιδιοκτησία.

Πρώτα-πρώτα, ο νεοφιλελευθερισμός έκανε την εμφάνιση του τη δεκαετία του 80'. Μιλώντας για νεοφιλελεύθερο πολιτικό σύστημα, αναφερόμαστε στη σχέση που δημιουργείται μεταξύ κράτους και ελεύθερης αγοράς. Μια σειρά πολιτικών υποστήριξαν την εξάπλωσή του ως πολιτικό σύστημα μέσα από την εφαρμογή τέτοιων πολιτικών. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι ο Ronald Reagan, η Margaret Thatcher, ο George. W. Bush και ο Tony Blair(Ball&Youdell, 2008).

Το κράτος στην παγκόσμια αγορά αποτελεί ρυθμιστή και δημιουργό νέων ευκαιριών, ενώ παράλληλα, λειτουργεί και ως μοχλός εκσυγχρονισμού στην εκπαίδευση. Η ατζέντα του νεοφιλελευθερισμού βασίζεται σε έννοιες όπως η ελευθερία, η ατομικότητα, η επιχειρηματικότητα, η απελευθέρωση των αγορών, το δικαίωμα του καταναλωτή στην επιλογή κ.α., η οποία μετατρέπεται σε προτάσεις πολιτικής, άσκηση πολιτικής πίεσης στην κυβέρνηση, τα μέσα και την ακαδημαϊκή κοινότητα(Ball, 2012).

Βάσει των αρχών του νεοφιλελευθερισμού, η δημόσια εκπαίδευση η οποία παρέχεται από το κράτος, είναι χαμηλής αξίας, ενώ δεν εξυπηρετεί τις ανάγκες των εκπαιδευομένων. Αυτό οφείλεται, κυρίως, στον χαρακτήρα της εκπαίδευσης που στοχεύει στην ικανοποίηση του προσωπικού της και όχι στους μαθητές και τους γονείς. Οι υποστηρικτές του νεοφιλελευθερισμού, ωστόσο, υποστηρίζουν πως μπορεί να δοθεί λύση στο παραπάνω ζήτημα, εφόσον η εκπαίδευση αποδεχθεί τις αρχές της ελεύθερης αγοράς, την επιλογή σχολείου από τους ίδιους τους γονείς αλλά και τον ανταγωνισμό μεταξύ των σχολείων προκειμένου να προσελκύσουν νέους μαθητές. Με τον τρόπο αυτό θα ευνοηθεί η «κερδοφορία» μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα, ενθαρρύνοντας την ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης(Ball& Youdell, 2008).

Όσον αφορά στο ζήτημα της ελεύθερης επιλογής σχολείου, οι λόγοι και τα κριτήρια επιλογής σχολείου μπορεί να διαφέρουν από χώρα σε χώρα, ανάλογα με τα κοινωνικά πρότυπα και την οικονομική κατάσταση της εκάστοτε χώρας(Mankiw, G. N. & Taylor, 2010). Σύμφωνα με τον Dale, η παγκοσμιοποίηση της σχολικής επιλογής αποτελεί ένα διεθνές ζήτημα που, όμως, συγκεντρώνει και το εθνικό ενδιαφέρον. Οι εκάστοτε εκπαιδευτικές πολιτικές κάθε χώρας για τους Dale&Robertson (2009), εξυπηρετούν τις τοπικές και τις παγκόσμιες αγορές αναδεικνύοντας την αλληλεπίδραση εθνικών και παγκόσμιων παραγόντων.

Αναφορικά με την γονεϊκή επιλογή, κάθε κράτος, παρόλο που ακολουθεί τις διεθνείς προδιαγραφές στο πεδίο της εκπαίδευσης, έχει ακόμα τη δυνατότητα να διαμορφώνει το πλαίσιο ελευθερίας της επιλογής στους γονείς. Επιπλέον, διαμορφώνει σε μεγάλο βαθμό και το πλαίσιο ανταγωνισμού μεταξύ των σχολείων, καθορίζοντας το αναλυτικό πρόγραμμα στο οποίο καλούνται να αξιολογηθούν οι μαθητές και οι επιδόσεις τους επηρεάζοντας κατ' επέκταση τα αποτελέσματα των σχολείων(Ball & Youdell, 2008).

Στο ευρύ πεδίο του νεοφιλελευθερισμού και της παγκοσμιοποιημένης εκπαίδευσης δημιουργούνται νέες μορφές κοινωνικών σχέσεων, ενώ η ιδιωτική εκπαίδευση φαίνεται να κερδίζει έδαφος και να ισχυροποιείται έναντι της δημόσιας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα και την αναδιαμόρφωση της εκπαιδευτικής ατζέντας, θέτοντας στο κέντρο του ανασχεδιασμού τις επιδόσεις. Δίνεται ώθηση στην αποτελεσματικότητα των ατόμων, στην αυτοβελτίωση, τίθεται στο επίκεντρο η παραγωγικότητα ως μονάδα μέτρησης της ποιότητας, στόχος είναι η δημιουργία νέων δεξιοτήτων έναντι των ηθικών αξιών, ενώ αυξάνεται και η ανταγωνιστικότητα(Ball, 2010a).

Τέλος, η επίδραση του νεοφιλελευθερισμού στην παγκοσμιοποιημένη εκπαίδευση οδηγεί στην ενθάρρυνση του ανταγωνιστικού χαρακτήρα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τα οποία αντιμετωπίζονται όχι τόσο ως ιδρύματα, αλλά ως επιχειρήσεις. Από την άλλη πλευρά, οι γονείς ενθαρρύνονται να προκαλέσουν ανταγωνισμό στα παιδιά τους, με στόχο τη διεκδίκηση περισσότερων προνομίων γι' αυτά στην αγορά. Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, καταλήγουμε στην εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης για την εξυπηρέτηση της αγοράς και την κερδοφορία.

Στην επόμενη ενότητα θα πραγματοποιηθεί μία επισκόπηση της ελληνικής νομοθεσίας και των επίσημων κειμένων που αφορούν στην πρόσληψη των εκπαιδευτικών στα ιδιωτικά σχολεία, τα κριτήρια πρόσληψης αλλά και τις διαδικασίες που ακολουθούνται. Μέσα από τη νομοθετική επισκόπηση θα δοθεί η ευκαιρία να εξεταστεί κατά πόσο έχει η παγκοσμιοποίηση υπεισέλθει στην εκπαίδευση σε πρακτικά ζητήματα, όπως η νομοθεσία.

1.5 Νομοθετική επισκόπηση επίσημων κειμένων που αφορούν στην πρόσληψη εκπαιδευτικών στα ιδιωτικά σχολεία.

Στην παρούσα ενότητα επιχειρείται η προσέγγιση των κριτηρίων με βάση τα οποία γίνεται η πρόσληψη των εκπαιδευτικών στη δευτεροβάθμια ιδιωτική εκπαίδευση. Παρατίθενται, συγκεκριμένα, οι κείμενες διατάξεις κατά τις οποίες καθορίζεται η διαδικασία διορισμού των εκπαιδευτικών. Η σχέση εργασίας που συνάπτεται ενδέχεται να είναι είτε διετής είτε αορίστου χρόνου. Ο εκπαιδευτικός προσλαμβάνεται μετά από πρόταση του ιδιοκτήτη και έγκριση του Διευθυντή. Ο τελευταίος οφείλει να ελέγξει τα τυπικά στοιχεία της διαδικασίας προτού προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια, διασταυρώνοντας αν υπάρχουν κενά στο ωράριο των εκπαιδευτικών του σχολείου με ίδια ειδικότητα.

Η συγκεκριμένη αναφορά κρίνεται σκόπιμη για τη διερεύνηση του θέματος και την μετέπειτα σύγκριση με τα δεδομένα που πρόκειται να συλλεχθούν μέσα από τις συνεντεύξεις οι οποίες θα διενεργηθούν σε εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας ιδιωτικής εκπαίδευσης. Επιπλέον, είναι απαραίτητη η παράθεση της νομοθετικής επισκόπησης, αφού προσδίδεται εγκυρότητα, αξιοπιστία και μια πιο εμπειριστατωμένη και σαφής προσέγγιση των προσόντων που απαιτούνται για την πρόσληψή τους.

1.5.1 Τυπικά κριτήρια πρόσληψης

Σύμφωνα με το Νόμο 682/1977(ν.682,1977), (Α' 244) «Περί Ιδιωτικών σχολείων Γενικής Εκπαίδευσης και Σχολικών Οικοτροφείων», άρθρο 29,«Πρόσληψις διδακτικού προσωπικού», παρ. 1 (ν.682,1977),το διδακτικό εκπαιδευτικό των ιδιωτικών σχολείων επιλέγεται από τον ιδιοκτήτη ανάμεσα στους εγγεγραμμένους της επετηρίδας ιδιωτικών εκπαιδευτικών. Ο εκπαιδευτικός διορίζεται από τον αρμόδιο Επιθεωρητή (ύστερα από την κατάργηση του θεσμού του επιθεωρητή, υπεύθυνος γι' αυτό είναι ο Δ/ντης-Δ/ντρια Εκπαίδευσης), ύστερα από πρόταση του ιδιοκτήτη του σχολείου. Ο ιδιοκτήτης του σχολείου δεν δεσμεύεται από τη σειρά εγγραφής των εκπαιδευτικών στον πίνακα.

Οι διδάσκοντες στα ιδιωτικά σχολεία εκπαιδευτικοί, υπηρετούν με σχέση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου σύμφωνα με το άρθρο 30 του ίδιου Νόμου(ν.682,1977). Πιο συγκεκριμένα, ορίζονται τα ακόλουθα:

1. Οι διδάσκοντες στα ιδιωτικά σχολεία εκπαιδευτικοί, υπηρετούν με σχέση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου.

2. Οι ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί προτείνονται προς πρόσληψη από τον ιδιοκτήτη του ιδιωτικού σχολείου και μετά την έγκριση της πρότασης από το Διευθυντή της οικείας Διεύθυνσης συνάπτουν σύμβαση ορισμένου χρόνου, η οποία αρχίζει την ημέρα παροχής των υπηρεσιών από τον εκπαιδευτικό και λήγει την 31η Αυγούστου του δεύτερου έτους από την πρόσληψή του. Κατά τη λήξη της διετίας ο ιδιοκτήτης μπορεί να καταγγείλει τη σύμβαση. Μετά την πάροδο της διετίας και εφόσον η σύμβαση δεν καταγγελθεί κατά τα ανωτέρω, μετατρέπεται αυτοδικαίως σε σύμβαση αορίστου χρόνου.

Ο Διευθυντής Εκπαίδευσης οφείλει να ελέγξει τα παρακάτω στοιχεία:

1. Την εγγραφή του προτεινόμενου προς πρόσληψη ιδιωτικού εκπαιδευτικού στην Επετηρίδα Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών του Υπουργείου Παιδείας (όπου, μεταξύ άλλων, ελέγχεται εάν οι τίτλοι σπουδών του εκπαιδευτικού είναι ίδιοι/αντίστοιχοι με τους τίτλους σπουδών που απαιτούνται για το διορισμό στη δημόσια εκπαίδευση εκπαιδευτικού της ίδιας ειδικότητας, ενώ σε περίπτωση που οι τίτλοι σπουδών έχουν αποκτηθεί στο εξωτερικό, ελέγχεται η ισοτιμία τους με τα πτυχία των εγχώριων ιδρυμάτων).

2. Να μελετήσει το πρόγραμμα του ιδιωτικού σχολείου και να διαπιστώσει, εάν υπηρετούν σ' αυτό αρχαιότεροι συνάδελφοι της ίδιας ειδικότητας, οι οποίοι δεν έχουν συμπληρώσει το ωράριό τους. Σε περίπτωση που αυτό συμβαίνει, ο Διευθυντής Εκπαίδευσης δεν μπορεί να επιτρέψει την πρόσληψη του νέου εκπαιδευτικού (παρ. 2 της διευκρινιστικής εγκυκλίου 154892/Ε1/22 -09-2016 του Υπουργείου Παιδείας).

Ύστερα από συστηματική ερμηνεία των διατάξεων σχετικά με την πρόσληψη των εκπαιδευτικών ιδιωτικής εκπαίδευσης, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

α. Ένας/Μία εκπαιδευτικός μπορεί να διοριστεί ως εκπαιδευτικό προσωπικό σε μία ιδιωτική σχολική μονάδα μόνο εφόσον κατέχει τα τυπικά προσόντα που τον/την εντάσσουν σε υφιστάμενο εκπαιδευτικό κλάδο της αντίστοιχης εκπαιδευτικής βαθμίδας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Βασική προϋπόθεση για το διορισμό εκπαιδευτικού σε ιδιωτική σχολική

μονάδα είναι η προγενέστερη εγγραφή του/της στην Επετηρίδα Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Νόμου 682 του 1977 (ν.682,1977).

β. Το διδακτικό ωράριο μιας/ενός ιδιωτικού εκπαιδευτικού καθορίζεται στην ατομική διοικητική πράξη διορισμού της/του από τον/την Διευθυντή/ντρια της Δ/σης Εκπαίδευσης στην οποία υπάγεται. Στα προγράμματα παρέκκλισης και στις πρόσθετες εκπαιδευτικές δραστηριότητες απασχολούνται, κατά προτεραιότητα, εκπαιδευτικοί της οικείας σχολικής μονάδας για συμπλήρωση των ωρών του διοριστηρίου τους. Αν παρόλα αυτά εξακολουθούν να υφίστανται ανάγκες σε διδακτικό προσωπικό, ανατίθενται επιπλέον ώρες σε εκπαιδευτικούς που απασχολούνται με μειωμένο διδακτικό ωράριο στην ιδιωτική σχολική μονάδα –όπου αυτό είναι εφικτό και μέχρι τη συμπλήρωση των ωρών του πλήρους διδακτικού τους ωραρίου- και στη συνέχεια προσλαμβάνονται επιπλέον εκπαιδευτικοί ή διδάσκοντες, κατά περίπτωση. Οι παρεκκλίσεις προβλέπονται και επιτρέπονται μόνο μετά το πέρας του υποχρεωτικού ωραρίου και απευθύνονται σε όλους τους μαθητές. Οι παρεκκλίσεις θεωρούνται εγκεκριμένες, εφόσον έχουν συμπεριληφθεί στο Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας (ΕΩΠΔ) του ιδιωτικού σχολείου. Το ΕΩΠΔ αποφασίζεται το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου από τον/την Διευθυντή/ντρια του σχολείου και τον υπεύθυνο Σχολικό Σύμβουλο. Το ΕΩΠΔ βασίζεται σε παιδαγωγικά κριτήρια κατά τη συγκρότησή του. Ο/Η Διευθυντής/ντρια του ιδιωτικού σχολείου αποστέλλει το ΕΩΠΔ στον Διευθυντή/ντρια Εκπαίδευσης προς ενημέρωσή του. Οι πρόσθετες εκπαιδευτικές δραστηριότητες προβλέπονται και επιτρέπονται μόνο μετά το πέρας του ωρολογίου προγράμματος και είναι προαιρετικές για τους μαθητές. Κάθε ιδιωτική σχολική μονάδα δηλώνει στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης κάθε είδους πρόσθετη εκπαιδευτική δραστηριότητα μαζί με τον αριθμό των τμημάτων, των μαθητών και των διδασκόντων. Οι πρόσθετες εκπαιδευτικές δραστηριότητες θεωρούνται εγκεκριμένες εφόσον έχει πραγματοποιηθεί έλεγχος νομιμότητας ως προς το πρόγραμμα σπουδών και το παιδαγωγικό περιεχόμενο της διδασκαλίας από την/τον Διευθύντρια /ντή της οικείας Δ/σης Εκπαίδευσης.

Οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι απασχολούνται στα εγκεκριμένα προγράμματα παρεκκλίσεων, θα πρέπει να διαθέτουν τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για τους αντίστοιχους κλάδους της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αντίστοιχα. Στις εγκεκριμένες

πρόσθετες εκπαιδευτικές δραστηριότητες, σύμφωνα με τη διατύπωση της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν.682/1977, μπορούν να απασχολούνται εκπαιδευτικοί ή και άλλοι επαγγελματίες (ως διδάσκοντες), ανάλογα με το αντικείμενο της δραστηριότητας. Οι διδάσκοντες προσλαμβάνονται με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου, εξαιρετικά για κάθε σχολικό έτος, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 30, έχοντας υπόψη ότι οι διδάσκοντες δεν ταυτίζονται (πάντοτε) εννοιολογικά με τους εκπαιδευτικούς (ιδιωτικούς ή μη) της Α/θμιας ή/και Β/θμιας Εκπαίδευσης.

Η διαδικασία πρόσληψης προσωπικού (εκπαιδευτικών ή διδασκόντων) για την κάλυψη διδακτικών αναγκών των εγκεκριμένων πρόσθετων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων υλοποιείται σύμφωνα με τη διατύπωση της παρ. 2 του άρθρου 30 του Νόμου 682/1977 (ν.682,1977). Οι εκπαιδευτικοί ή οι διδάσκοντες προτείνονται προς πρόσληψη από τον ιδιοκτήτη του ιδιωτικού σχολείου, και μετά την έγκριση της πρότασης από το/τη Διευθυντή/ντρια της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, συνάπτουν σύμβαση ορισμένου χρόνου, η οποία αρχίζει την ημέρα έναρξης παροχής των υπηρεσιών από την/ τον εκπαιδευτικό ή το διδάσκοντα και λήγει στη λήξη του προγράμματος ή στη λήξη του διδακτικού/ σχολικού έτους, ανάλογα με το χρονοδιάγραμμα της πρόσθετης εκπαιδευτικής δραστηριότητας.

Όπως αναφέραμε παραπάνω, υπάρχουν δύο είδη συμβάσεων στην ιδιωτική εκπαίδευση, η διετής και η σύμβαση αορίστου χρόνου.

- **Διετής Σύμβαση:** Πρόκειται για την αρχική σύμβαση που υπογράφει ο εκπαιδευτικός που προσλαμβάνεται σε ιδιωτικό σχολείο για πρώτη φορά. Αν η σύμβαση αυτή μετά το τέλος του χρονικού διαστήματος που προβλέπει δεν καταγγελθεί, μετατρέπεται σε σύμβαση αορίστου χρόνου. Σε περίπτωση καταγγελίας καταβάλλεται αποζημίωση δύο μικτών μισθών προσαυξημένη με το 1/6 του ποσού αυτού. Προκειμένου να ολοκληρωθεί η απόλυση, ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχει εξοφληθεί πλήρως μέχρι και την 31/8 του δεύτερου έτους της σύμβασής του.
- **Σύμβαση Αορίστου Χρόνου:** Εφόσον η αρχική διετής σύμβαση δεν καταγγελθεί, μετατρέπεται αυτόματα και αυτοδίκαια σε σύμβαση αορίστου χρόνου.

Η σύμβαση Αορίστου Χρόνου καταγγέλλεται μόνο στις παρακάτω περιπτώσεις:

1. Αιτιολογημένη διαταραχή εκπαιδευτικού κλίματος ύστερα από καταγγελία του ιδιοκτήτη της σχολικής μονάδας στην οποία υπηρετεί σύμφωνα με το άρθρο 28, παρ. 1.3.α του Νόμου 4415 του 2016 (ν.4415,2016).

2. Σύμφωνα με το άρθρο 672 του Αστικού Κώδικα – ΦΕΚ Α 164 19841024 (Αστικός Κώδικας, 1946) σε περίπτωση διδακτικής, παιδαγωγικής ανεπάρκειας ή επαγγελματικής ασυνέπειας. Στηρίζεται «σε δύο τουλάχιστον εκθέσεις που αφορούν δύο τουλάχιστον συνεχόμενα διδακτικά έτη βάσει κριτηρίων που καθορίζονται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Με βάση το άρθρο 56 του Νόμου 4472 του 2017,παρ.8, 2017,η πρώτη έκθεση συντάσσεται από τον Διευθυντή της σχολικής μονάδας και κοινοποιείται στον οικείο Σχολικό Σύμβουλο και η δεύτερη συντάσσεται από τον Διευθυντή της σχολικής μονάδας και κοινοποιείται στον οικείο Σχολικό Σύμβουλο, ο οποίος προσθέτει συμπληρωματικά έκθεση εφόσον το κρίνει σκόπιμο και ειδικά στην περίπτωση που η γνώμη του διαφέρει από αυτή του Διευθυντή»(ν.4472,2017)..

3. Λοιπές περιπτώσεις. Η σύμβαση εργασίας μεταξύ του ιδιοκτήτη ιδιωτικού σχολείου και του ιδιωτικού εκπαιδευτικού λύεται, επίσης, σε περίπτωση θανάτου, τη συμπλήρωση των 70 ετών του εκπαιδευτικού, την επιβολή πειθαρχικής ποινής της απόλυσης από το οικείο πειθαρχικό συμβούλιο.

Για την πρόσληψη των εκπαιδευτικών στην ιδιωτική εκπαίδευση απαιτούνται τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Έγγραφο πρόταση του/της ιδιοκτήτη/τριας ή του/της νομίμου εκπροσώπου της ιδιωτικής σχολικής μονάδας, όπως ορίζεται στο άρθρο 29, παρ.1 του Νόμου 682/1977 (ν.682, 1977).

2. Φωτοαντίγραφο/α του/των τίτλου/λων σπουδών της/του προτεινόμενης/νου εκπ/κού.

3. Βεβαίωση εγγραφής στην Επετηρίδα Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών όπως ορίζεται στο άρθρο 28 του ίδιου Νόμου(ν.682,1977).

4. Φωτοαντίγραφο του Δελτίου Αστυνομικής Ταυτότητας της/του προτεινόμενης/νου εκπαιδευτικού.

5. Υπεύθυνη Δήλωση του άρθρου 8 του Νόμου 1599/1986 (ν.1599,1986) της/του προτεινόμενης/νου εκπαιδευτικού, στην οποία θα δηλώνει: α) ότι δεν έχει ασκηθεί εις βάρος του ποινική δίωξη και δεν έχει καταδικαστεί για οποιοδήποτε έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή για οποιοδήποτε έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής,

β) Δεν εμπίπτει στα κωλύματα του άρθρου 86 του ν.3528/2007 (Α' 26), γ) εάν εργάζεται ή όχι σε άλλη ιδιωτική σχολική μονάδα, (δ) εάν είναι ή όχι ιδιοκτήτης φροντιστηρίου, ε) εάν εργάζεται σε φροντιστήριο, στ) εάν είναι συνταξιούχος δημοσίου ή άλλου ασφαλιστικού φορέα και, τέλος, εάν ασκεί εμπορία κατ' επάγγελμα.

1.5.2 Τυπικά κριτήρια αξιολόγησης

Σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 152 (ΦΕΚ 240 240/Α/5-11-2013) «Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», καθορίζεται ο τρόπος αξιολόγησης τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των στελεχών της εκπαίδευσης. Τα κριτήρια αξιολόγησης των εκπαιδευτικών του ιδιωτικού τομέα φαίνεται να συμπίπτουν με τα αντίστοιχα του δημοσίου τομέα. Στην ενότητα αυτή θα παρουσιάσουμε συνοπτικά τα τυπικά κριτήρια με βάση τα οποία αξιολογούνται οι εκπαιδευτικοί της ιδιωτικής εκπαίδευσης.

Για κάθε κριτήριο αξιολόγησης υπάρχει και ο αντίστοιχος συντελεστής βαρύτητας. Το μεγαλύτερο συντελεστή έχει το κριτήριο της υπηρεσιακής συνέπειας, ενώ ακολουθεί το κριτήριο διεξαγωγής της διδασκαλίας. Πιο συγκεκριμένα, τα κριτήρια αξιολόγησης είναι τα ακόλουθα:

- Εκπαιδευτικό περιβάλλον (συντελεστής βαρύτητας 0,75):
 - Διαπροσωπικές σχέσεις και προσδοκίες
 - Παιδαγωγικό κλίμα στη σχολική τάξη
 - Οργάνωση της σχολικής τάξης
- Σχεδιασμός, προγραμματισμός και προετοιμασία της διδασκαλίας (συντελεστής βαρύτητας 0,50):
 - Βαθμός αντίληψης των δυνατοτήτων και αναγκών των μαθητών για τη διαμόρφωση του σχεδιασμού της διδασκαλίας.
 - Στόχοι και περιεχόμενο.
 - Διδακτικές ενέργειες και εκπαιδευτικά μέσα.
- Διεξαγωγή της διδασκαλίας και αξιολόγηση των μαθητών, (συντελεστής βαρύτητας 1,25):
 - Προετοιμασία μαθητών για τη διδασκαλία.
 - Διδακτικές ενέργειες και εκπαιδευτικά μέσα.

- Ενέργειες μαθητών κατά τη διαδικασία μάθησης.
- Εμπέδωση της νέας γνώσης και αξιολόγηση των μαθητών.
- Επιστημονική και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού: (συντελεστής βαρύτητας 1):
 - Τυπικά προσόντα και επιστημονική ανάπτυξη.
 - Επαγγελματική ανάπτυξη

Στις περιπτώσεις των εκπαιδευτικών που είναι αποσπασμένοι στην Κ.Υ. ή σε αποκεντρωμένες υπηρεσίες ή σε δομές του Υ.ΠΑΙ.Θ. και δεν ασκούν διοικητικά καθήκοντα, ισχύουν τα ακόλουθα κριτήρια αξιολόγησης:

- Υπηρεσιακή συνέπεια και επάρκεια (Συντελεστής βαρύτητας 3)
- Επιστημονική και επαγγελματική ανάπτυξη. (Συντελεστής βαρύτητας 2)
 - Τυπικά προσόντα και επιστημονική ανάπτυξη.
 - Επαγγελματική ανάπτυξη.

Οι εκπαιδευτικοί, βάσει της βαθμολογίας που συγκεντρώνουν από τα ανωτέρω κριτήρια, κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) «Ελλιπής»: 0 έως 30 βαθμοί.

β) «Επαρκής»: 31 έως 60 βαθμοί.

γ) «Πολύ καλός»: 61 έως 80 βαθμοί.

δ) «Εξαιρετικός»: 81 έως 100 βαθμοί.(Δημοκρατίας Π. τ., Προεδρικό Διάταγμα 152/2013 (ΦΕΚ 240 Α), 2013)

Όπως διαπιστώνεται από τα παραπάνω, αυξημένη βαρύτητα δίνεται στην αποδοτικότητα του εκπαιδευτικού κατά την εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και κατά την αξιολόγηση των μαθητών. Όπως φαίνεται, δίνεται βαρύτητα στα εκπαιδευτικά μέσα που χρησιμοποιεί ο εκάστοτε εκπαιδευτικός αλλά και στην παρότρυνση των μαθητών για συμμετοχή και

πραγματοποίηση ενεργειών προκειμένου να κατανοήσουν και να εμπεδώσουν τη διδακτέα ύλη. Ακολουθεί στη σειρά η επιστημονική και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού, δηλαδή, τα τυπικά προσόντα αλλά και η επιδίωξη επαγγελματικής εξέλιξης και επιμόρφωσης.

Στη συνέχεια, με βάση τους προτεινόμενους συντελεστές, σημασία δίνεται και στις δυνατότητες του εκπαιδευτικού να κατανοήσει τις ανάγκες των μαθητών του και να σχεδιάσει ένα αποτελεσματικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Και τέλος, αξιολογείται κατά πόσο ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαμορφώσει ένα αποτελεσματικό εκπαιδευτικό περιβάλλον μέσα και έξω από την τάξη. Δηλαδή, ο εκπαιδευτικός αξιολογείται με βάση το κλίμα που δημιουργείται μέσα στην τάξη, τις ικανότητες οργάνωσής της, αλλά και τις διαπροσωπικές σχέσεις και τις προσδοκίες του εκπαιδευτικού για το σύνολο της τάξης και κατ' επέκταση για την προσωπική του εξέλιξη.

Μελετώντας τα παραπάνω κριτήρια και τους συντελεστές βαρύτητας θα μπορούσε να πει κανείς πως πέρα από τα αυστηρά τυπικά κριτήρια, δίνεται μεγάλο περιθώριο επιλογής στο εκάστοτε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο. Τα τυπικά κριτήρια πρόσληψης και αξιολόγησης των εκπαιδευτικών στην ιδιωτική εκπαίδευση φαίνεται να ενέχουν έναν βαθμό υποκειμενικότητας, όπου δίνεται η δυνατότητα της ελεύθερης επιλογής συνεργατών, σε αντίθεση με τη δημόσια εκπαίδευση που αξιολογούνται τα τυπικά προσόντα των εκπαιδευτικών.

Στην επόμενη ενότητα θα αναλυθεί η έννοια της επαγγελματικής ταυτότητας, με απώτερο σκοπό να εξεταστεί κατά πόσο τα προαναφερθέντα κριτήρια καθίστανται ικανά να διαμορφώσουν και να επηρεάσουν την επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού.

1.6 Επαγγελματική ταυτότητα: Γενικές θεωρήσεις

1.6.1 Ορισμός

Πρόσφατες έρευνες έχουν καταδείξει την έννοια της επαγγελματικής ταυτότητας ως τον παράγοντα που ενοποιεί διαφορετικές ερευνητικές περιοχές οι οποίες επηρεάζουν την ιδιότητα του εκπαιδευτικού (Rodgers & Scott, 2008). Όπως έχει αναδειχθεί η ταυτότητα

διαμορφώνεται μέσα από διαφορετικά πλαίσια, στα οποία αλληλεπιδρούν κοινωνικές, πολιτιστικές, ιστορικές κ.α δυνάμεις που συνδιαμορφώνουν το περιβάλλον(Lai& Lo, 2007). Ένας ακόμα παράγοντας που διαμορφώνει την ταυτότητα είναι οι σχέσεις με τους άλλους και τα συναισθήματα που μας διακατέχουν μέσα από αυτή την αλληλεπίδραση. Επομένως, η ταυτότητα δεν μπορεί να είναι σταθερή. Χαρακτηρίζεται από μεταβολή και πολλαπλότητα, με βάση τα εκάστοτε ερεθίσματα που δέχεται και παράγει ο επαγγελματίας. Πρόκειται για μια διαδικασία σχηματισμού επαγγελματικής ταυτότητας, η οποία ανακύπτει σε τακτικούς 'ανασχηματισμούς' προκειμένου να αποκτά νόημα(Rodgers& Scott, 2008).

Δεν είναι λίγοι οι ερευνητές που αντιλαμβάνονται την επαγγελματική ταυτότητα ως ένα συνονθύλευμα παραγόντων που ενσωματώνουν τόσο επαγγελματικές όσο και προσωπικές εμπειρίες που συγκεντρώνει ο καθένας με βάση την επιθυμία και την επιλογή του να γίνει εκπαιδευτικός(Beijard, Meijer, & Verloop, 2004·Coldron, 1999·Goodson, 1994). Πρόκειται για μια δυναμική διαδικασία, η οποία επαναπροσδιορίζει τις αξίες και τις εμπειρίες του εκπαιδευτικού μέσα στο σχολείο, καθώς και τις αξίες και τις πεποιθήσεις που έχουν διαμορφώσει οι εκπαιδευτικοί σχετικά με το τι σημαίνει να είσαι εκπαιδευτικός αλλά και σχετικά με τον εκπαιδευτικό που οι ίδιοι οραματίζονται να γίνουν.

Η Sachs(2001), μελετώντας ζητήματα επαγγελματικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών μέσα από συνθήκες σημαντικών αλλαγών και αναδιαρθρώσεων στην εκπαιδευτική πολιτική, προσδιορίζει δυο τύπους ταυτότητας, την επιχειρηματική (entrepreneurial identity) και τον ενεργό τύπο ταυτότητας (activist identity), οι οποίοι βρίσκονται σε αντίθεση μεταξύ τους. Στην πρώτη περίπτωση, η αποτελεσματικότητα της αγοράς προωθείται μέσα από νομοθετικά πλαίσια, εσωτερικούς θεσμικούς μηχανισμούς, δείκτες επιδόσεων και ελέγχους. Η ρητορική για την εκπαίδευση που βρίσκεται σε συνάφεια με την αγορά διαδραματίζει εξέχοντα ρόλο στον τρόπο που οι εκπαιδευτικοί διαμορφώνουν την επαγγελματική τους ταυτότητα σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, ο ενεργός τύπος ταυτότητας περιγράφει έναν αποτελεσματικό, ενεργό και αξιόπιστο εκπαιδευτικό που συμμορφώνεται με τις πολιτικές επιταγές και αξιολογείται με εξωτερικούς δείκτες απόδοσης. Πρόκειται για μια ρυθμιστική και ανταγωνιστική ταυτότητα, η οποία λειτουργεί πάνω σε πρότυπα.

Υπάρχουν έννοιες, οι οποίες έχουν συσχετιστεί και σε πολλές περιπτώσεις ταυτίζεται με την έννοια του εκπαιδευτικού. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι ακόλουθες έννοιες:

- Η έννοια του εαυτού (self) και η ταυτότητα

Στους ορισμούς της επαγγελματικής ταυτότητας η έννοια του εαυτού συχνά συναντάται σε συνδυασμό με άλλες έννοιες (Beijard et al., 2004). Η ταυτότητα του εκπαιδευτικού περιλαμβάνει και την αντίληψη του εαυτού, ενώ επίσης η έννοια του εαυτού ενταγμένη σε εξωτερικά πλαίσια, όπως η τάξη και το σχολείο, χαρακτηρίζει ως αναγκαίο τον έλεγχο του εαυτού σε σχέση με τα υπόλοιπα άτομα (Beauchamp & Thomas, 2009). Ο Foucault (1984) μέσα από μια περισσότερο κοινωνιολογική προσέγγιση, υποστηρίζει ότι ο εαυτός θα μπορούσε να θεωρηθεί τόσο ως αντικείμενο όσο και ως υποκείμενο της εμπειρίας, δηλαδή, ο εαυτός και η εμπειρία του ατόμου αποτελούντο λόγο (discourse) της εμπειρίας και όχι την εμπειρία αυτή καθαυτή (Zembylas, 2003).

1.6.2 Διαμόρφωση επαγγελματικής ταυτότητας

Ο όρος «επαγγελματίας» είναι συχνά αμφιλεγόμενος, καθώς έχει ταυτιστεί με τον αποδοτικό εργαζόμενο (Avis, 2005·Ball, 2005). Σκοπός μας στην ενότητα αυτή είναι να σκιαγραφήσουμε τη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών και να εντοπίσουμε τις συνθήκες και τους παράγοντες που την καθορίζουν. Για το λόγο αυτό, αφού παρουσιάσαμε τον ορισμό της επαγγελματικής ταυτότητας, θα επιχειρήσουμε να εξηγήσουμε τι ακριβώς είναι η επαγγελματική ταυτότητα σε πρακτικό επίπεδο και να αναλύσουμε συνοπτικά τους παράγοντες που τη διαμορφώνουν.

Προκειμένου να γίνει κατανοητός ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται τις αλλαγές και τις μεταβολές (Beijard et al., 2004) έχει σημασία να προσδιορίσουμε τον όρο “επαγγελματική ταυτότητα” και στη συνέχεια να τη μελετήσουμε.

Κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του πορείας ο εκπαιδευτικός μεταβαίνει από εξελικτικά στάδια, τα οποία διαμορφώνονται με βάση την εξελικτική του πορεία και την ωρίμανσή του ως επαγγελματία (Ματσαγγούρας, 2005·Μαυρογιώργος, 2005). Αυτό το γεγονός συνήθως συμβαδίζει με την γενικότερη ωρίμανσή του εκπαιδευτικού ως άτομο και

καθορίζεται από τις εμπειρίες και τα βιώματα που τον διαμορφώνουν ως άνθρωπο. Για το λόγο αυτό η επαγγελματική ταυτότητα κάθε ανθρώπου είναι μοναδική, εφόσον καθορίζεται από μοναδικά βιώματα και εμπειρίες που χαρακτηρίζουν τον καθένα ξεχωριστά.

Η επαγγελματική ταυτότητα ενός εκπαιδευτικού, όπως αποτυπώνεται σε ποικίλες κοινωνικο-πολιτιστικές θεωρίες, είναι ένα μοναδικό συνονθύλευμα απόψεων, διαθέσεων, πρακτικών γνώσεων και θεωριών διδασκαλίας, το οποίο διαμεσολαβείται από μια συνεχή διαδικασία ερμηνείας αλλά και αναθεώρησης των εμπειριών που αποκτά ο εκπαιδευτικός (Agee, 2004·Beijard et al., 2004·Clandinin & Connelly, 1996). Συγκεκριμένα, η έρευνα του Agee έρχεται να επιβεβαιώσει όσα προγενέστερα είπαν οι Gergen (1989) και ο Bourdieu (1977), ότι δηλαδή η επαγγελματική ταυτότητα είναι ένα κατασκευάσμα ανάμεσα σε κοινωνικά πλαίσια τα οποία μεταβάλλονται διαρκώς.

Πρόκειται, λοιπόν, για ένα πολυσύνθετο πλέγμα παραγόντων, το οποίο είναι υπεύθυνο ή έστω διαδραματίζει βασικό ρόλο στη διαμόρφωση της ταυτότητας ενός εκπαιδευτικού. Έρευνες διαρκώς εμπλουτίζουν το πλέγμα αυτό με ποικίλους παράγοντες, όπως για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, τα κριτήρια πρόσληψης, η εσωτερική πολιτική που εφαρμόζεται σε κάθε σχολική μονάδα, το είδος της διεύθυνσης της σχολικής μονάδας κ.α. (Ανθοπούλου, 1999·Μαυρογιώργος, 1999·Hargreaves & Fullan, 2000).

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία των (Richardson & Placier, 2001), η επαγγελματική ταυτότητα συσχετίζεται άμεσα με τους τρόπους που ο εκάστοτε εκπαιδευτικός «διασυνδέεται» με άλλους ανθρώπους, είτε αυτοί είναι μαθητές, είτε συνάδελφοι, είτε γονείς μαθητών. Σχετίζεται, επίσης, με τις συμπεριφορές και τις διαθέσεις, ακόμα και με τις γνώσεις που αυτοί υιοθετούν (Beijard et al., 2004). Βάσει των παραπάνω, γίνεται αντιληπτό ότι η επαγγελματική ταυτότητα δεν είναι στατική, αλλά είναι ένα κοινωνικό δημιούργημα αρκετά ρευστό και περίπλοκο και πολλές φορές αντιφατικό.

Τα συναισθήματα είναι ένας ακόμα παράγοντας που καθορίζει αλλά επηρεάζει σε διαφορετικά στάδια την επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού. Αρκετοί ερευνητές έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα συναισθήματα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην απόφαση του ατόμου να γίνει εκπαιδευτικός (Day, Kington, Stobart, & Sammons,

2006). Φαίνεται πως υπάρχει μια αλληλεπίδραση των συναισθημάτων, της επαγγελματικής ταυτότητας αλλά και των κοινωνικών και ιστορικών πλαισίων στα οποία εντάσσεται το έργο του εκπαιδευτικού (O'Connor, 2008· Zembylas, 2003). Μέσα στο επαγγελματικό περιβάλλον, προκαλούνται έντονα συναισθήματα, θετικά ή αρνητικά, τα οποία είναι δυνατόν να επηρεάσουν τον εκπαιδευτικό και την επαγγελματική του ταυτότητα (Day et al., 2006) προκαλώντας είτε ικανοποίηση είτε απογοήτευση.

Κατά τον Bernstein (2000), η επαγγελματική ταυτότητα είναι ένας «μηχανισμός εισβολής» όπου απειλείται ή αντικαθίσταται από «μηχανισμούς προβολής» καθώς αποτελεί αντανάκλαση εξωτερικών συνθηκών και γεγονότων.

Βάσει της βιβλιογραφίας του Μαυρογιώργος (2000), οι φάσεις της επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού διακρίνονται σε: **α)** βασική εκπαίδευση, **β)** διαδικασία επαγγελματικής ενσωμάτωσης, και **γ)** υπόλοιπο διάστημα της θητείας. Ο Μαυρογιώργος (2005), επεκτείνει τη βασική εκπαίδευση στην ηλικία των πέντε ετών, όπου ο εκπαιδευτικός έρχεται σε πρώτη επαφή με το σχολείο ως μαθητής, ενώ αποδέχεται την προσωπική εξέλιξη και ανάπτυξη του ατόμου ως παράγοντα διαμόρφωσης της επαγγελματικής ταυτότητας.

Επιπλέον, η έννοια της ταυτότητας συχνά συνδέεται με την έννοια της αυτό-αποτελεσματικότητας (self-efficacy), η οποία περιλαμβάνει απόψεις και αποφάσεις σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία των εκπαιδευτικών, αλλά και με το καθήκον (commitment), δηλαδή την υποχρέωση οι εκπαιδευτικοί να αντιμετωπίζουν με αφοσίωση το επάγγελμά τους, αφήνοντας πίσω τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα (Day, 2004· Day, Elliot, & Kington, 2005· Hong, 2010). Η αίσθηση του καθήκοντος για τον εκπαιδευτικό είναι, πολλές φορές, καθοριστική για την εργασιακή ικανοποίηση και ενισχύεται ή αποδυναμώνεται από μια σειρά παραγόντων κατά την εκπαιδευτική διαδικασία (Day, 2000).

Επιπρόσθετα, ρόλο στη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού φαίνεται να διαδραματίζει και η εικόνα που έχει ο ίδιος ο εκπαιδευτικός για τον εαυτό του, αλλά και η αυτοεκτίμηση (Beijard, 1995). Η αυτό-εικόνα του εκπαιδευτικού μπορεί να

επηρεάσει είτε θετικά είτε αρνητικά την επαγγελματική του ταυτότητα και να τον οδηγήσει σε αλλαγές προς όφελος του ίδιου αλλά και της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Λαμβάνοντας υπόψη την πολυπλοκότητα της έννοιας της επαγγελματικής ταυτότητας, υπάρχει μια σειρά παραγόντων που επηρεάζουν λιγότερο ή περισσότερο τη διαμόρφωση της ταυτότητας του εκπαιδευτικού. Για παράδειγμα, η εκπαιδευτική πολιτική αποτελεί έναν βασικό παράγοντα, ικανό να καθορίσει και να αναδιαμορφώσει το έργο του εκάστοτε εκπαιδευτικού (Mahony & Hextall, 2000). Με βάση τις πολιτικές το έργο του εκπαιδευτικού εντάσσεται σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο καθώς καθορίζεται σε κάποιο βαθμό τι αναμένεται από τον εκπαιδευτικό, καθώς και οι τρόποι και τα μέσα που θα πραγματοποιήσουν το έργο τους οι εκπαιδευτικοί (Maguire, 2008).

Ένας ακόμα παράγοντας είναι τα προσωπικά και επαγγελματικά στοιχεία του εκπαιδευτικού. Αυτό συνεπάγεται το επαγγελματικό ιδεώδες του εκπαιδευτικού, αλλά και τους ρόλους που προσλαμβάνει μέσα στην κοινωνία και στο σχολικό περιβάλλον (Day & Gu, 2007). Οι αλλαγές που πραγματοποιούνται στην κοινωνία αλλά και το εκπαιδευτικό σύστημα επιφέρουν συχνά μεταβολές στην επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού, ο οποίος καλείται να αναπροσαρμόζεται ως άνθρωπος και επαγγελματίας (Bolívar & Domingo, 2006). Χαρακτηριστικό παράδειγμα των αλλαγών είναι αυτές που επιφέρονται μέσα από την παγκοσμιοποίηση, οι οποίες εγείρουν και νέες απαιτήσεις αναφορικά με την προσαρμογή των εκπαιδευτικών στις νέες απαιτήσεις. Δεδομένων των αέναων μεταβολών της κοινωνίας αλλά και των ρόλων, οι εκπαιδευτικοί αναγκάζονται να «επαναδιατυπώσουν» την ταυτότητά τους πολλές φορές μέσα στην εργασιακή τους πορεία και μάλιστα με τρόπο απροσδόκητο (Thomas & Beauchamp, 2011).

Συνοψίζοντας, λοιπόν, θα λέγαμε ότι η επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού συνιστά ένα σύνολο προσωπικών και επαγγελματικών αντιλήψεων, εμπειριών και αξιών. Πρόκειται για ένα συγκερασμό προσωπικών και επαγγελματικών στοιχείων, όπως αποδεικνύεται, τα οποία διαμορφώνουν την ταυτότητα του εκπαιδευτικού (Hargreaves, 1994· Nias, 1989· Vandenberghe, 2002· Wenger, 1998). Η έννοια, λοιπόν, της επαγγελματικής ταυτότητας, η οποία ειδικά στην εποχή μας αποτελεί αντικείμενο ενδιαφέροντος, διακρίνεται από έναν πολυσύνθετο χαρακτήρα που χρήζει επιπλέον έρευνας. Λαμβάνοντας υπόψη αυτό το

γεγονός, θα επιχειρήσουμε στην παρούσα εργασία να αποσαφηνίσουμε την έννοια της επαγγελματικής ταυτότητας μέσα από το σχεδιασμό στοχευμένων συνεντεύξεων τις οποίες θα πραγματοποιήσουμε σε εκπαιδευτικούς ιδιωτικών σχολείων.

2 Προσδιορισμός και διατύπωση του ερευνητικού προβλήματος

Με βάση τα ανωτέρω, αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των αντιλήψεων που έχουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί σχετικά με τα κριτήρια πρόσληψής τους στην ιδιωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αλλά και με τη διαμόρφωση της επαγγελματικής τους ταυτότητας. Μέσα από τη διεξαγωγή συνεντεύξεων και την πραγματοποίηση ποιοτικής ανάλυσης στα αποτελέσματα των συνεντεύξεων, επιχειρείται η ανάδειξη άτυπων κριτηρίων και ταυτοτικών προτύπων που συνθέτουν την επαγγελματική ταυτότητα και η διερεύνηση εάν και κατά πόσο οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν πραγματικά την επαγγελματική ταυτότητα. Επιπλέον, θα εξεταστεί αν η ιδιωτική εκπαίδευση δημιουργεί διαφοροποιήσεις - μεταξύ σχολείων - σε σχέση με τα εν λόγω κριτήρια και, άρα, με το περίγραμμα της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού.

3 Ερευνητικό Μέρος

Στην παρούσα ενότητα θα παρουσιαστεί το ερευνητικό μέρος της εργασίας. Στόχος της ενότητας είναι η παρουσίαση της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε, η περιγραφή του δείγματος που αξιοποιήθηκε, ο τρόπος υλοποίησης της έρευνας αλλά και η περιγραφή των ερωτημάτων της συνέντευξης. Τέλος, θα εξεταστούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν κατά την έρευνα, καθώς και οι περιορισμοί της.

3.1 Σκοπός της εμπειρικής έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα

Ο στόχος της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας ιδιωτικής εκπαίδευσης για τα κριτήρια πρόσληψής τους προκειμένου να αναδείξουμε τα οργανωτικά στοιχεία που συνθέτουν τη διαμορφούμενη επαγγελματική τους ταυτότητα. Η διερεύνηση του συγκεκριμένου ζητήματος είναι σημαντική, διότι τα κριτήρια πρόσληψης προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό την αντίληψη του εκπαιδευτικού για την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου και υπό αυτήν την έννοια συνθέτουν τα οργανωτικά στοιχεία της μεταβαλλόμενης επαγγελματικής τους ταυτότητας. Τα

ερευνητικά ερωτήματα, όπως προκύπτουν από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και από τη μελέτη του θεωρητικού πλαισίου διατυπώνονται ως εξής:

1. Πώς αντιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί τα κριτήρια πρόσληψης και αξιολόγησης στην ιδιωτική εκπαίδευση;
2. Ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται το ρόλο τους έχει στοιχεία από την επίδραση της νεοφιλελεύθερης εκπαιδευτικής πολιτικής σε σχέση με τα ταυτοτικά πρότυπα του εκπαιδευτικού επαγγέλματος;
3. Εάν και με ποιον τρόπο τα κριτήρια (πρότυπα) πρόσληψης στην ιδιωτική εκπαίδευση επηρεάζουν τη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού;
4. Υπάρχουν άλλοι παράγοντες, πέρα από τα κριτήρια πρόσληψης, που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού και αν ναι, σε ποιο βαθμό και με ποιο τρόπο;

3.2 Μεθοδολογία και εργαλείο έρευνας

Στην παρούσα υπο-ενότητα θα καταγραφεί και θα αναλυθεί η μεθοδολογία, η οποία ακολουθήθηκε κατά την πραγματοποίηση της έρευνας και τη συλλογή δεδομένων, όπως επίσης και το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε προκειμένου να συλλεχθούν τα δεδομένα.

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης για την ερευνητική διαδικασία επιλέχθηκε η ποιοτική προσέγγιση. Η επιλογή καθορίστηκε, κυρίως, από το γεγονός ότι η συγκεκριμένη μεθοδολογία δίνει τη δυνατότητα να διερευνηθούν και να αναδειχθούν σαφέστερα οι απόψεις και ο τρόπος σκέψης των συμμετεχόντων στην έρευνα και να φωτιστεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το φαινόμενο που μελετάται (Creswell, 2011). Η ποιοτική μέθοδος εστιάζοντας στο «πώς» και στο «γιατί» επιτρέπει την αναλυτική περιγραφή και την πληρέστερη ερμηνεία ενός φαινομένου καθώς αναδεικνύει τις αιτίες που το προκαλούν, τις συνέπειες που επιφέρει, ενώ παράλληλα διευκολύνει την επίτευξη συσχετίσεων (Ιωσηφίδης, 2003).

Αναφορικά με το είδος της έρευνας που θα πραγματοποιηθεί παρατηρήθηκαν τα εξής:

1. Ως προς τον επιδιωκόμενο σκοπό είναι ερευνητική.
2. Ως προς το είδος της λογικής ανάλυσης η έρευνα είναι επαγωγική.

3. Με βάση το βαθμό ελέγχου των βασικών παραμέτρων του προβλήματος, η παρούσα έρευνα σχετικά με το πώς διαμορφώνεται η επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού από τα κριτήρια πρόσληψής τους, είναι νατουραλιστική.
4. Ως προς το είδος των εμπειρικών δεδομένων είναι ποιοτική.
5. Ως προς την προβλεπόμενη χρονική διάρκεια είναι διαχρονική.
6. Ως προς τον χώρο διενέργειας της έρευνας χαρακτηρίζεται επιτόπια.
7. Χαρακτηρίζεται ως εφαρμοσμένη γιατί πραγματοποιείται για το συγκεκριμένο σκοπό της διπλωματικής εργασίας.

Για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας που σχετίζονταν με τα ερευνητικά ερωτήματά μας ενδιέφερε η αξιοποίηση ενός ευέλικτου πλαισίου που να περιλαμβάνει ορισμένα βασικά ερωτήματα, αφήνοντας περιθώριο να προκύψουν κι άλλα μέσα από την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων. Ως μέσο συλλογής δεδομένων θεωρήθηκε καταλληλότερη η ημιδομημένη συνέντευξη, η οποία ενώ έχει προκαθορισμένες ερωτήσεις, προσφέρει τη δυνατότητα απαραίτητων κατά την άποψη του ερευνητή τροποποιήσεων και εξηγήσεων για να ενεργοποιηθεί η σκέψη του υποκειμένου και να συλλεχθούν περισσότερες πληροφορίες.

Το εργαλείο που επιλέχθηκε για τη διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας είναι η προσωπική συνέντευξη, πρόσωπο με πρόσωπο. Οι ερωτήσεις της συνέντευξης, προέκυψαν από τα ερευνητικά ερωτήματα, ύστερα από εκτενή βιβλιογραφική ανασκόπηση. Κατά την πραγματοποίηση της προσωπικής συνέντευξης ο ερευνητής πραγματοποιεί σειρά ερωτήσεων και καταγράφει τις απαντήσεις του συνεντευξιζόμενου (Creswell, 2011). Οι συνεντεύξεις έχουν το πλεονέκτημα της συζήτησης μεταξύ συνεντευκτή και συνεντευξιζόμενου, οπότε δίνεται η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να εξηγήσουν τα υποδιερεύνηση ζητήματα.

Η διάρκεια των συνεντεύξεων ήταν περίπου 30-45 λεπτά ανά συνεντευξιζόμενο. Οι συνεντεύξεις ήταν προφορικές, πρόσωπο με πρόσωπο και διενεργήθηκαν τον επαγγελματικό χώρο των συνεντευξιζόμενων και σε χρόνο που εξυπηρετούσε τους ίδιους, ανάλογα με το πρόγραμμα εργασίας τους. Η συνέντευξη μαγνητοφωνήθηκε, αφού πρώτα οι συνεντευξιζόμενοι έδωσαν τη συγκατάθεσή τους γι' αυτό και στη συνέχεια καταγράφηκε λέξη προς λέξη σε γραπτό κείμενο, ώστε να αξιοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότερα δεδομένα.

3.3 Δείγμα Έρευνας

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 9 εκπαιδευτικοί από 9 διαφορετικά σχολεία. Η επιλογή του δείγματος έγινε στο πλαίσιο δειγματοληψίας ευκολίας, δηλαδή με κριτήρια ανταπόκρισης, εγγύτητας, διαθεσιμότητας, προθυμίας κι εμπιστοσύνης (Creswell, 2011). Ο περιορισμός της εν λόγω δειγματοληψίας είναι ότι δεν μπορεί να διασφαλίσει στον ερευνητή ότι το επιλεγμένο δείγμα είναι και το αντιπροσωπευτικό του συνολικού πληθυσμού εκπαιδευτικών ιδιωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ωστόσο, το δείγμα είναι επαρκές, ώστε να παρέχει χρήσιμα και αξιοποιήσιμα αποτελέσματα πάνω στα ερευνητικά ερωτήματα που καλούμαστε να δώσουμε απαντήσεις, ενώ επιχειρήθηκε μία ποικιλία αναφορικά με τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια στα οποία εργάζονται οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί, ώστε να διασφαλιστεί η εγκυρότητα του αποτελέσματος.

3.4 Περιγραφή πρωτοκόλλου συνέντευξης

Για τους σκοπούς της έρευνας δομήθηκε ένα πρωτόκολλο συνέντευξης 20 ερωτήσεων, οι οποίες χωρίστηκαν σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος, αποτελούμενο από 4 ερωτήσεις δημογραφικού χαρακτήρα, όπως το ηλικιακό εύρος, τα χρόνια προϋπηρεσίας στην ιδιωτική εκπαίδευση, το εκπαιδευτήριο προέλευσης και η ειδικότητα, αξιοποιήθηκε προκειμένου να κατηγοριοποιηθούν οι εκπαιδευτικοί και να ελεγχθεί αν υπάρχει κάποια συσχέτιση των απαντήσεων τους με βάση τις δημογραφικές κατηγοριοποιήσεις. Το δεύτερο μέρος, αποτελούμενο από 16 ερωτήσεις αξιοποιήθηκε προκειμένου να εκφραστούν οι εκπαιδευτικοί πάνω σε ζητήματα επαγγελματικής ταυτότητας, διαμόρφωσης κριτηρίων πρόσληψης, κρατικής παρέμβασης, επίδρασης της παγκοσμιοποίησης στην εκπαίδευση στην Ελλάδα.

Η πραγματοποίηση των συνεντεύξεων αναμένεται να οδηγήσει στην αποτύπωση συμπερασμάτων αναφορικά με μία σειρά ζητημάτων για τα οποία θα ερωτηθούν οι εκπαιδευτικοί, όπως η σύγκλιση ή απόκλιση απόψεων των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας ιδιωτικής εκπαίδευσης αναφορικά με τα κριτήρια, τα οποία θεωρούν ότι οδήγησαν στην πρόσληψη τους, το εύρος των κριτηρίων, την κυριαρχία εκπαιδευτικών, επαγγελματικών ή άλλων χαρακτηριστικών στα κριτήρια πρόσληψης κ.α. Επιπλέον, θα διεξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με το πόσο απέχουν τα κριτήρια πρόσληψης από τα ελάχιστα απαιτούμενα τυπικά προσόντα, αλλά και την «εξέλιξη» των ακαδημαϊκών

προσόντων των εκπαιδευτικών, των επαγγελματιών τους χαρακτηριστικών και της επαγγελματικής τους ταυτότητας.²

3.5 Περιορισμοί και δυσκολίες κατά τη διεξαγωγή της εμπειρικής έρευνας

Η παρούσα έρευνα είχε ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση αποτελεσμάτων σχετικά με τα κριτήρια πρόσληψης στην ιδιωτική εκπαίδευση και τη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού. Ωστόσο, η έρευνα διακρίνεται από κάποιους περιορισμούς, οι οποίοι θα μπορούσαν να εξαλειφθούν μελλοντικά, στα πλαίσια νέας μελέτης.

Πιο συγκεκριμένα, όπως σε κάθε ποιοτική ανάλυση το μέγεθος του δείγματος είναι περιορισμένο, ενώ το δείγμα δεν γνωρίζουμε αν είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού, όπως π.χ. συμβαίνει στην ποσοτική ανάλυση. Αυτό δημιουργεί μια σχετική αβεβαιότητα σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας και την αντιπροσωπευτικότητά τους στο σύνολο του πληθυσμού των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα. Χρήσιμο θα ήταν, εφόσον έχει ολοκληρωθεί η ποιοτική ανάλυση και η εμβάθυνση στα αποτελέσματα της έρευνας, να πραγματοποιηθεί σε μελλοντική έρευνα ποσοτική ανάλυση πάνω στο ίδιο αντικείμενο έρευνας. Επιπλέον, μέσα από την ποσοτική ανάλυση και τους συσχετισμούς, θα μπορούσαμε να επιβεβαιώσουμε την εγκυρότητα της έρευνας μέσω του λογισμικού SPSS.

Επιπλέον, καλό θα ήταν να διευρυνθεί το μέγεθος του δείγματος, ώστε να συγκεντρωθούν περισσότερα αποτελέσματα και να υπάρχει μια πιο αντικειμενική εικόνα των αποτελεσμάτων.

²Αναλυτικά το πρωτόκολλο της συνέντευξης είναι διαθέσιμο στο παράρτημα 1.

4 Ανάλυση δεδομένων

Το δείγμα που συγκεντρώθηκε αποτελούνταν κυρίως από εκπαιδευτικούς της ηλικιακής ομάδας 45 και άνω, οι οποίοι εργάζονταν σε διαφορετικά ιδιωτικά εκπαιδευτήρια. Ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα των 36-45 και τέλος, η μικρότερη ομάδα είναι η ηλικιακή ομάδα μεταξύ 25-35. Το στοιχείο αυτό είναι αρκετά σημαντικό, καθώς η ηλικία επηρεάζει τόσο την εμπειρία των ερωτώμενων, όσο όμως και την ευρύτερη κατανόηση του κοινωνικοοικονομικού τους περιβάλλοντος, που επιτρέπει την καλύτερη εσωτερική οριοθέτηση εννοιών όπως η «παγκοσμιοποίηση».

Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα προέρχονταν από διαφορετικά σχολεία, τα οποία παρουσίαζαν ένα εύρος ως προς κάποια χαρακτηριστικά, όπως η γεωγραφική θέση, το κόστος διδασκτρών, αλλά και η εμπειρία στην ιδιωτική εκπαίδευση. Στον ακόλουθο πίνακα καταγράφονται αναλυτικά τα χαρακτηριστικά των σχολείων που καθιστούν εμφανείς τις διαφοροποιήσεις τους.

Ιδιωτικό Σχολείο	Έτος ίδρυσης	Ετήσια Δίδακτρα	Γεωγραφική Θέση
Σ1	1926	11.000	Βόρεια Προάστια
Σ2	1960	8.000	Ανατολική Αττική
Σ3	1908	8.000	Βόρεια Προάστια
Σ4	1963	5.000	Νότια Προάστια
Σ5	1995	8.000	Ανατολική Αττική
Σ6	1838	6.000	Νότια Προάστια
Σ7	1949	7.000	Δυτική Αττική
Σ8	2000	11.000	Ανατολική Αττική
Σ9	1917	8.000	Βόρεια Προάστια

TABLE1, ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Όπως αποτυπώνεται στον παραπάνω πίνακα, επιλέχθηκαν σχολεία με εύρος παλαιότητας και εμπειρίας, από το 1838 που ιδρύθηκε το παλαιότερο, ως το 2000 που λειτούργησε για πρώτη φορά το πιο σύγχρονο. Επίσης, ποικιλία υπήρξε και στο κόστος των διδασκτρών που καλούνται να πληρώσουν οι μαθητές ετησίως. Υπάρχει ένα εύρος τιμών, από 5.000 έως 11.000 που αντικατοπτρίζει το εύρος τιμών των ιδιωτικών σχολείων γενικότερα. Τέλος,

επιλέχθηκαν σχολεία από ολόκληρη την Αττική, καλύπτοντας το εύρος της γεωγραφικής κατανομής και τις ιδιαιτερότητες που τυχόν συνεπάγεται.

Οι συνεντευξιαζόμενοι έχουν σημαντική εμπειρία στο χώρο της εκπαίδευσης (πάνω από δέκα έτη η συντριπτική πλειοψηφία), ενώ τα δεδομένα που συνελέγησαν καταδεικνύουν ότι οι εν λόγω εκπαιδευτικοί υπηρετούν το ίδιο εκπαιδευτήριο για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η σταθερότητα στο εργασιακό περιβάλλον πρέπει να θεωρείται σημαντικό στοιχείο, καθώς επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση των παγκόσμιων και εθνικών εξελίξεων και του τρόπου που επιδρούν στην καθημερινότητα και τη λειτουργία του εκπαιδευτικού οργανισμού που υπηρετούν. Η συχνή μεταβολή εργασιακού περιβάλλοντος θα μπορούσε να λειτουργεί αποπροσανατολιστικά για τους εκπαιδευτικούς. Αντίθετα, το γεγονός ότι βίωσαν (η πλειοψηφία) τις μεταβολές που η παγκοσμιοποίηση φέρνει εντός του ίδιου εκπαιδευτικού οργανισμού, επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση του ποιες οι αλλαγές που έχουν συντελεστεί, πως έχουν επηρεάσει τους υφιστάμενους εκπαιδευτικούς αλλά και αυτούς που ενσωματώνονται σταδιακά και ποιο το «βάθος και η έκταση» των αλλαγών αυτών.

Αναφορικά με τις ειδικότητες, οι συνεντευξιαζόμενοι είναι εκπαιδευτικοί τόσο θεωρητικών όσο και θετικών μαθημάτων, αλλά και ξένων γλωσσών. Επιχειρήθηκε και κατέστη δυνατό, το δείγμα να διαθέτει εκπαιδευτικούς από όσο το δυνατόν περισσότερο διαφορετικά αντικείμενα, έτσι ώστε να μην υπάρχει συγκέντρωση ερωτώμενων σε ένα ή δύο βασικά εκπαιδευτικά αντικείμενα. Στον ακόλουθο πίνακα καταγράφονται αναλυτικά οι ειδικότητες των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα.

Ειδικότητα/ες	Αριθμός εκπαιδευτικών
Χημικός	2
Φιλολόγος	3
Καθηγητής/τρια γαλλικών	1
Καθηγητής/τρια αγγλικών	1
Μαθηματικός	1
Θεολόγος – Φιλολόγος	1

TABLE1, ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Στο παραπάνω δείγμα, οκτώ εκπαιδευτικοί έχουν μία ειδικότητα ενώ ένας εργάζεται και με τις δύο ειδικότητες - του φιλολόγου και θεολόγου.

Στην πρώτη ερώτηση αναφορικά με την διαφοροποίηση της επαγγελματικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων υποστήριξε πως δεν υπάρχει διαφορά σε επίπεδο προσόντων των εκπαιδευτικών αλλά σε επίπεδο προοπτικών και απαιτήσεων. Όπως δήλωσαν οι συμμετέχοντες στην έρευνα «τα τυπικά προσόντα είναι ίδια», «δεν νιώθω ότι η επαγγελματική μου ταυτότητα είναι διαφορετική από έναν καθηγητή Αγγλικής γλώσσας σε δημόσιο σχολείο».

Ωστόσο, υπάρχει μία μερίδα συμμετεχόντων, η οποία αναγνωρίζει μικρότερες ή μεγαλύτερες διαφοροποιήσεις λόγω της ανταγωνιστικότητας του ιδιωτικού τομέα και των αυξημένων υποχρεώσεων των εκπαιδευτικών σε αυτόν, αλλά και των αυξημένων δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών του δημοσίου. «Ο ιδιωτικός τομέας είναι ένας πολύ πιο απαιτητικός χώρος, με πολλές πολιτιστικές, επιμορφωτικές δράσεις και στενή παρακολούθηση των εξελίξεων», «οι προοπτικές στον ιδιωτικό τομέα είναι τελείως διαφορετικές» δήλωσαν οι ίδιοι στις συνεντεύξεις. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η επαγγελματική ταυτότητα δεν είναι κάτι «σταθερό και αμετάβλητο», αλλά ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο χαρακτηριστικό, που δέχεται επιδράσεις τόσο από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό, όσο και από το όλο περιβάλλον εντός του οποίου καλείται να επιτελέσει το έργο του. Έτσι και στις 2 περιπτώσεις (τόσο αυτοί που δεν πιστεύουν στην ύπαρξη διαφοράς σε επίπεδο προσόντων, όσο και αυτοί που το πιστεύουν), όλοι οι ερωτώμενοι δέχονται πως υπάρχουν παράγοντες που εν διαμορφώνουν διαφοροποιήσεις (π.χ. προοπτικές και απαιτήσεις). Οι παράγοντες αυτές σωρευτικά και με την πάροδο των ετών αναμένεται να μεταβάλουν, έστω σε κάποιον βαθμό, την επαγγελματική ταυτότητα των εκπαιδευτικών.

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα υποστηρίζει ότι υπάρχουν διαφοροποιήσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών σε διαφορετικά ιδιωτικά σχολεία. Με βάση τις απαντήσεις τους, οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι κάθε σχολείο έχει μια συγκεκριμένη ταυτότητα και «καθοδηγεί» τους εκπαιδευτικούς με βάση αυτή, τη φιλοσοφία του και τις απαιτήσεις που συνεπάγονται. «Δεν είναι όλα τα ιδιωτικά σχολεία το ίδιο, ούτε και οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε διαφορετικά σχολεία είναι ίδιοι.», δήλωσαν. Οι διαφοροποιήσεις αυτές φαίνεται να εξαρτώνται τόσο από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, όσο και από τη διοίκηση των εκπαιδευτηρίων, η οποία συχνά καθορίζει και το όραμα του σχολείου αλλά και τις σχέσεις μεταξύ συναδέλφων, όπως μαρτυράται και από την ακόλουθη απάντηση που έδωσε

καθηγήτρια η οποία συμμετείχε στην έρευνα: «Θεωρώ, μιλώντας και για τυπικά προσόντα αλλά και ευρύτερα, ότι δεν υπάρχει μια ομοιογένεια σε αυτό τον χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης. Υπάρχουν διαφορές και έχουν να κάνουν με τη φιλοσοφία του κάθε σχολείου, το όραμα που έχει, και τις προσπάθειες που γίνονται για να το καταφέρουν.»

Επιπλέον, ένα ακόμα στοιχείο που επηρεάζει σε κάποιο βαθμό τον εκπαιδευτικό κατά την άσκηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι η φήμη που ακολουθεί το κάθε ιδιωτικό σχολείο. Για την πλειοψηφία των συμμετεχόντων, η καλή φήμη ενός σχολείου επηρεάζει το έργο του εκπαιδευτικού είτε θετικά είτε αρνητικά. Με βάση το ανωτέρω δέχονται ότι υπάρχει η πιθανότητα να επηρεαστεί ο εκπαιδευτικός από τη φήμη που ακολουθεί ένα σχολείο και να επιχειρήσει, έστω υποσυνείδητα, να προσαρμοστεί στα δεδομένα που πιστεύει ότι θα βρει να τον περιμένουν. Το στοιχείο αυτό δεν σχετίζεται μόνο με την εκπλήρωση τυχούσων προσδοκιών που μπορεί να υπάρχουν από τη διοίκηση του σχολείου, αλλά και με το στοιχείο της ύπαρξης μίας ενιαίας αντιμετώπισης των πραγμάτων μεταξύ των συναδέλφων εκπαιδευτικών. Ωστόσο, υπάρχει μια μειοψηφία που διαφωνεί με τα παραπάνω και υποστηρίζει πως η φήμη ενός σχολείου δεν είναι δυνατόν να επηρεάσει την ποιότητα του μαθήματος αλλά και τον εκπαιδευτικό εν γένει, όπως ο εκπαιδευτικός Κ6 που δηλώνει χωρίς σκέψη «Δεν επηρεάζει την ποιότητα του μαθήματος.».

Κατά γενική αποδοχή, στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, το εκπαιδευτικό σύστημα επηρεάζεται από παγκόσμιες διεργασίες. Θεωρήθηκε σκόπιμο να διερευνηθεί αν οι επαγγελματίες της εκπαίδευσης αισθάνονται ότι επηρεάζεται ο ρόλος τους από αυτή την εξέλιξη. Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών προκύπτει ότι είναι σαφές ότι κατά κάποιον τρόπο επηρεάζονται. Τα ερεθίσματα και οι εξελίξεις αυξάνονται, οι γνωστικές αναζητήσεις για τη βελτίωση της διδασκαλίας αλλάζουν. Δέχονται ως εκ τούτου οι εκπαιδευτικοί ότι μέσω της παγκοσμιοποίησης πέρα των άμεσων επιρροών και της ανάγκης υιοθέτησης μεθοδολογιών και πρακτικών, υπάρχουν και στοιχεία διευκόλυνσης του έργου των εκπαιδευτικών, ειδικά στο σκέλος της αναζήτησης υλικού, μεθοδολογιών και ερεθισμάτων. «Νομίζω ότι έχουμε επηρεαστεί αρκετά από το κομμάτι των παγκόσμιων διεργασιών, έχουμε εντάξει τις ΤΠΕ στη διδασκαλία κάθε μαθήματος.», «Ο εκπαιδευτικός οφείλει να παρέχει τα κατάλληλα ερεθίσματα και τις κατάλληλες γνώσεις στους μαθητές για να αναπτύξουν δεξιότητες που θα τους καταστήσουν ικανούς στο κοινωνικό περιβάλλον όπου θα

ενταχθούν.» φαίνεται να δηλώνουν οι εκπαιδευτικοί Κ4 και Κ6 επιβεβαιώνοντας τα παραπάνω. Ωστόσο, το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, όπως επισημαίνεται, διατηρεί έναν μεικτό χαρακτήρα, τόσο εθνικό όσο και παγκόσμιο, οπότε το ζητούμενο των εκπαιδευτικών είναι κυρίως να μάθει να συνταιριάζει τα δύο περιβάλλοντα κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Το στοιχείο αυτό είναι από τα πλέον κρίσιμα της έρευνας, καθώς οι ερωτώμενοι αισθάνονται μεν μέρος της παγκοσμιοποίησης, αλλά παράλληλα αισθάνονται ότι η Ελλάδα διατηρεί και μία «περιφερικότητα» που οδηγεί είτε στην καθυστέρηση υιοθέτησης κάποιων πραγμάτων, είτε στην υιοθέτηση τους με έναν «ελληνικό τρόπο». Φυσικά αυτό μπορεί να έχει τόσο θετικό, όσο και αρνητικό πρόσημο στο εκπαιδευτικό έργο, αλλά σε κάθε περίπτωση αποτελεί και ένα στοιχείο που οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν υπόψη στο έργο τους, φαίνεται να τους επηρεάζει και προσπαθούν να το αφομοιώσουν.

Σχετικά με τα βασικά στοιχεία, τα οποία οδήγησαν στην πρόσληψη των εκπαιδευτικών στην ιδιωτική εκπαίδευση, σύμφωνα με την προσωπική τους αίσθηση, σημαντική θέση κατέχει η συνέντευξη και η αίσθηση που έδωσαν οι ίδιοι στον διευθυντή του σχολείου μέσα από τη γενική παρουσία τους, αλλά και τη διάθεση για εξέλιξη την οποία επέδειξαν κατά την πρώτη επαφή. Η εκπαιδευτικός Κ7 δηλώνει στην ερώτηση σχετικά με τα κριτήρια πρόσληψής της «Η συνέντευξη, ο τρόπος με τον οποίο παρουσίασα ή αποκάλυψα εκείνη τη στιγμή την προσωπικότητά μου, τα θέλω μου, τα σχέδιά μου, τα ζητούμενά μου, να μην πω τα όνειρά μου για τα επόμενα χρόνια θεωρώ ότι καθόρισαν το αποτέλεσμα.». Καθώς η συνέντευξη δεν αποτελεί ούτε αποτύπωση των πραγματικών γνώσεων, ούτε της δυνατότητας επιτέλεσης του εκπαιδευτικού έργου, αλλά ούτε και κάτι αποκομμένο από αυτά, διαμορφώνεται ένα πλαίσιο όπου οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ότι για να έχουν επιτυχία πρέπει να κατορθώσουν να επιβεβαιώσουν προσδοκίες που υπάρχουν γύρω από το όραμα και τους σκοπούς του σχολείου (για το οποίο δίνουν συνέντευξη). Σε συνέχεια της προηγούμενης ερώτησης ακολουθούν οι σπουδές, δηλαδή ο βαθμός πτυχίου, το Πανεπιστήμιο στο οποίο ο υποψήφιος φοίτησε, ο τόπος σπουδών και η δοκιμασία της δοκιμαστικής διδασκαλίας. «Προσλήφθηκα με το κριτήριο ότι μπορούσα να διδάξω κάποια συγκεκριμένα μαθήματα.», ισχυρίστηκε ο εκπαιδευτικός Κ9, ενώ η εκπαιδευτικός Κ3 δήλωσε «Ο τίτλος του πτυχίου, το ότι σπούδασα σε γαλλόφωνο μέρος- είμαι καθηγήτρια Γαλλικών, η συνέντευξη που έκανα με τον ιδιοκτήτη του σχολείου, και το ότι έδειξα ότι πραγματικά μου αρέσει αυτό που κάνω και

ο τρόπος με τον οποίο διδάσκω.», επιβεβαιώνοντας τη σημασία των προαναφερθέντων κριτηρίων.

Οι συστάσεις φαίνεται να συμπεριλαμβάνονται στους βασικούς λόγους, ωστόσο δεν είναι ιδιαίτερα ψηλά στην κατάταξη. Με βάση τις απόψεις των εκπαιδευτικών, οι συστάσεις μπορεί να λειτουργήσουν συμπληρωματικά, είτε να διευκολύνουν, ώστε να έχεις μια πρώτη επαφή με το εκπαιδευτήριο. Η εκπαιδευτικός Κ7 δήλωσε σχετικά «Οι συστάσεις μπορεί να διευκολύνουν, αλλά δεν είναι καθοριστικές, γιατί στον ιδιωτικό τομέα κανένας δεν θα κάνει χάρη σε κανέναν». Οι συστάσεις φαίνεται να λειτουργούν περισσότερο ως κάτι που είναι περισσότερο «αναμενόμενο» να υπάρχει (σαν προαπαιτούμενο), χωρίς όμως μετά να λαμβάνει κάποια περισσότερη βαρύτητα.

Βασικό στοιχείο που αξίζει να σχολιαστεί ότι τέσσερις παράγοντες φαίνεται να έχουν την ίδια βαρύτητα για τους ερωτώμενους: οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, η εμπειρία, οι μεταπτυχιακές σπουδές και η τύχη. Και οι τέσσερις αυτοί παράγοντες φαίνεται να λαμβάνουν μικρότερη βαρύτητα τόσο από τις συστάσεις, όσο και από τα χαρακτηριστικά των σπουδών (π.χ. τόπος ή πανεπιστήμιο). Η κατάσταση αυτή αποτελεί στοιχείο προβληματισμού, καθώς οι γνώσεις σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, η εμπειρία και οι μεταπτυχιακές σπουδές θα έπρεπε να αποτελούν βασικότερες παραμέτρους, καθώς διαμορφώνουν και τη συνολική επαγγελματική ταυτότητα των ερωτώμενων, ενώ αποτελούν και βασικές τάσεις του παγκοσμιοποιημένου εκπαιδευτικού περιβάλλοντος. Παρ' όλα αυτά, στο ελληνικό εκπαιδευτικό πλαίσιο δεν φαίνεται να λαμβάνουν εξίσου μεγάλη βαρύτητα.

Στη συνέχεια, οι συνεντευξιαζόμενοι ερωτήθηκαν σχετικά με τη Δια Βίου Μάθηση από την πρόσληψή τους και μετά. Όλοι οι συμμετέχοντες φαίνεται να πραγματοποιούν αρκετά συχνά τουλάχιστον σεμινάρια και επιμορφώσεις. Η πλειοψηφία έχει πραγματοποιήσει Μεταπτυχιακές Σπουδές ενώ λιγότεροι έχουν ολοκληρώσει και Διδακτορικό. Από αυτούς παρατηρήθηκε σύγκλιση απόψεων αναφορικά με το ότι οι σπουδές δεν επηρέασαν το επαγγελματικό προφίλ των εκπαιδευτικών, αλλά επηρεάστηκαν θετικά σε επίπεδο αυτοπεποίθησης αλλά και νέων γνώσεων. Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται από τις απαντήσεις που δόθηκαν όπως «Σίγουρα ναι! Κυρίως στην αυτοεικόνα μου. Άλλαξε και η αντιμετώπιση των συναδέλφων στο πρόσωπό μου, υπήρχε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη.»

«Βέβαια. Μπήκα στη διαδικασία να διαβάσω ξανά, να θυμηθώ, να μάθω καινούργια πράγματα.», «Ναι. Αυξάνει το κύρος.». Τα στοιχεία αναδεικνύουν ότι υπάρχει ισχυρή τάση μετά την πρόσληψη για ενίσχυση του επαγγελματικού προφίλ, μέσω της Δια Βίου Μάθησης, ενώ μόνο ένα μικρό ποσοστό δεν ασπάζεται την τάση αυτή. Μεταξύ όσων λαμβάνουν Δια Βίου Μάθηση μετά την πρόσληψη τους, η συντριπτική πλειοψηφία αισθάνεται ότι το επαγγελματικό της προφίλ πράγματι ενισχύεται μέσω της συνέχισης των σπουδών.

Παράλληλα, υπάρχουν επιπλέον παράγοντες που επηρεάζουν αισθητά το έργο των εκπαιδευτικών. Ανάμεσά τους είναι το ενδιαφέρον και οι επιδόσεις των μαθητών, οι εργασιακές σχέσεις, η ανατροφοδότηση που λαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί από την οικογένεια και το σχολείο, η οικονομική συνέπεια, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσει την εκπαίδευση το ελληνικό κράτος, καθώς και η διάθεση και η υπευθυνότητα του ίδιου του εκπαιδευτικού. Στην ερώτηση «Ποιοι παράγοντες θεωρείτε ότι επηρέασαν ή επηρεάζουν το έργο σας κατά την άσκησή του και κατά συνέπεια την εικόνα που έχετε για τον εαυτό σας;» οι εκπαιδευτικοί κατέταξαν υψηλότερα την επαφή αλλά και τις επιδόσεις των μαθητών. Χαρακτηριστικά δήλωσαν: «Νομίζω θα έλεγα την ικανοποίηση που έρχεται από τις επιδόσεις των παιδιών.», «Το επίπεδο των μαθητών και η δεκτικότητά τους.». Ωστόσο, όπως καταμαρτυράται από την απάντηση του εκπαιδευτικού K2 «Ο μισθός γιατί βιοπορίζομαι από αυτό.», η οικονομική κρίση και η ανάγκη βιοπορισμού έχει επηρεάσει τους εκπαιδευτικούς καθώς συγκαταλέγεται πια στους παράγοντες που επηρεάζουν το έργο τους.

Ανάμεικτες φαίνονται οι απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με το κατά πόσο οι παγκόσμιοι οργανισμοί ασκούν επιρροή στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας. Ο γνωστότερος και ίσως ο πιο «παρεμβατικός» είναι ο PISA, τον οποίον ανέφεραν στις απαντήσεις τους σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες. Παρ' όλα αυτά οι περισσότεροι συμφωνούν ότι οι παγκόσμιοι οργανισμοί δεν επιδρούν ενεργά και πρακτικά σε επίπεδο μαθήματος, όπως φανερώνεται από την απάντηση της K2 εκπαιδευτικού «Άμεσα και πρακτικά, στην καθημερινότητά μας, όχι. Μακροπρόθεσμα, υπό το πρίσμα των γενικών οδηγιών, ναι.». Η επιρροή τους περιορίζεται σε επίπεδο σχεδιασμού και εισαγωγής νέων μεθόδων στη διδασκαλία. Δεδομένου ότι η επίδραση των παγκόσμιων οργανισμών στην Ελλάδα γίνεται αποσπασματικά, υποστηρίζεται από τους συνεντευξιαζόμενους ότι θα πρέπει να αλλάξει ριζικά ο τρόπος εκπαίδευσης προκειμένου να είναι σε θέση το εκπαιδευτικό σύστημα να

αξιολογεί αποτελέσματα και να βελτιώνεται. «Αν θέλουμε να λάβουμε σοβαρά το PISA π.χ. θα πρέπει να αλλάξουμε τον τρόπο εκπαίδευσης και όχι να κάνουμε κριτική και να λέμε ότι είμαστε οι τελευταίοι.», «Οι Παγκόσμιοι Οργανισμοί πρέπει να λάβουν το ρόλο του ενισχυτή, όχι του τιμωρού.» δηλώνουν οι εκπαιδευτικοί προκειμένου να υπάρξει ουσιαστική συμβολή των παγκόσμιων οργανισμών στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Επιπλέον, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν κατά πόσο η εκπαιδευτική πολιτική που ακολουθείται σε επίπεδο κράτους επηρεάζει την επαγγελματική ταυτότητα και ικανοποίηση των εκπαιδευτικών αλλά και τα επίπεδα δέσμευσης. Το μεγαλύτερο ποσοστό συμφώνησε ότι παρά την αστάθεια της εκπαιδευτικής πολιτικής στην Ελλάδα, δεν επηρεάζονται ουσιαστικά. Ως εκ τούτου η επαγγελματική ταυτότητα φαίνεται να διαμορφώνεται ανεξάρτητα από την εκπαιδευτική πολιτική, ενώ επηρεάζεται από άλλους παράγοντες. Η κρίση φέρεται ως μία αιτία η οποία δυσαρέστησε τους εκπαιδευτικούς αλλά και η συντεχνιακή ρύθμιση των πραγμάτων. Χαρακτηριστικά ο εκπαιδευτικός Κ9 υπογράμμισε: «Αυτό το οποίο διαπιστώνουμε στην εκπαίδευση τα τελευταία χρόνια και μπορώ να σου πω, ιδιαίτερα με την παρούσα κυβέρνηση, είναι οι ρυθμοί στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο. Δηλαδή μια συνδικαλιστική και συντεχνιακή ρύθμιση των πραγμάτων, να μην έχουμε πολλές φασαρίες, να μη δυσαρεστήσουμε τους εκπαιδευτικούς, να καταργήσουμε την αξιολόγηση, μη ζητάτε πολλά πράγματα, να μειώσουμε λίγο τις εξετάσεις.».

Ένα ακόμα ερώτημα που τέθηκε στους συμμετέχοντες ήταν εάν η παγκοσμιοποίηση επηρεάζει τα κριτήρια πρόσληψης των εκπαιδευτικών στην ιδιωτική εκπαίδευση. Σύγκλιση απόψεων παρουσιάστηκε και σε αυτήν την ερώτηση, αφού φαίνεται να είναι γενικά αποδεκτό ότι η παγκοσμιοποίηση, για άλλους λιγότερο για άλλους περισσότερο, επηρεάζει τα κριτήρια πρόσληψης είτε θετικά είτε αρνητικά. «Ναι, θεωρώ ότι μας επηρεάζει γιατί θα πρέπει να ενσωματωθούμε στον τρόπο με τον οποίο πρέπει να διδάσκουμε και το περιεχόμενο των γνώσεων που πρέπει να δίνουμε στα παιδιά σχετικά με την παγκοσμιοποίηση.» δήλωσε ο εκπαιδευτικός Κ3, ενώ και ο εκπαιδευτικός Κ4 υποστήριξε «Πιστεύω πως τώρα ναι, η παγκοσμιοποίηση έχει μπει για τα καλά στη ζωή μας σε όλα τα επίπεδα. Δηλαδή, δεν πιστεύω πως ψάχνουμε πια έναν καθηγητή που να έχει τα τυπικά προσόντα, ψάχνουμε έναν άνθρωπο που θα έχει μία ολοκληρωμένη προσωπικότητα και

αυτό θα μπορέσει να το μεταδώσει και στα παιδιά». Η αναζήτηση εκπαιδευτικών με γνώσεις, όπως νέες τεχνολογίες, ξένες γλώσσες φαίνεται να είναι ένα βασικό αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης.

Συμφωνία στις απόψεις των εκπαιδευτικών παρατηρήθηκε και στο βαθμό εποπτείας από πλευράς κράτους. Οι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι ο βαθμός εποπτείας είναι υψηλός, κυρίως αναφορικά με τη λειτουργία τους και όχι τόσο τη διδασκαλία του μαθήματος. «Μικρός βαθμός ελευθερίας (μεγαλύτερος από ένα δημόσιο σχολείο). Θα μπορούσαν να γίνουν πολλές δράσεις.», «Το κράτος εποπτεύει τα ιδιωτικά σχολεία αναφορικά με τη λειτουργία τους. Στο εκπαιδευτικό μου έργο, όχι, δεν θα έλεγα ότι δεσμεύομαι από το κράτος.» υποστήριξαν στις συνεντεύξεις οι εκπαιδευτικοί. Ωστόσο, διαφοροποίηση παρατηρείται στην επιρροή της κρατικής εποπτείας στην επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού. Οι μισοί εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν την επιρροή. Από αυτούς, οι μισοί θεωρούν ότι επηρεάζονται θετικά, καθώς ο εκπαιδευτικός εξελίσσεται ενώ βελτιώνεται και η δουλειά του. «Επηρεάζει προς το καλύτερο, βελτιώνει τη δουλειά σου.» τόνισε ο εκπαιδευτικός Κ8, αλλά και ο Κ4 συμφώνησε «Θεωρώ ότι έχω εξελιχθεί επαγγελματικά σε σχέση με το πώς ξεκίνησα, συνεχώς ψάχνομαι να κάνω καινούρια πράγματα.».

Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν σχετικά με τα περιθώρια δημιουργικότητας που αφήνει το ιδιωτικό σχολείο στον εκπαιδευτικό. Ολόκληρο το δείγμα συμφώνησε στο ότι τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια επιτρέπουν και πολλές φορές παροτρύνουν τη δημιουργικότητα των εκπαιδευτικών, πάντα βέβαια σύμφωνα με τους κανόνες και τη φιλοσοφία λειτουργίας του σχολείου. «Έχω μια αυτονομία στο να κάνω δράσεις, τις οποίες όμως, βέβαια, πρώτα θα εγκρίνει η διεύθυνση.» ανέφερε ο εκπαιδευτικός Κ4, αλλά και ο Κ9 δήλωσε «Αφήνει σε μεγάλο βαθμό, σε βαθμό που υπηρετούνται τα σχέδια του σχολείου.» Αυτό έχει ως αποτέλεσμα και τη βελτίωση των εκπαιδευτικών, εφόσον καλούνται να κάνουν πράγματα πιο κοντά στα ενδιαφέροντά τους και πιο δημιουργικά.

Τέλος, εστιάζοντας στο θέμα της έρευνας, δηλαδή τα κριτήρια πρόσληψης των εκπαιδευτικών της ιδιωτικής εκπαίδευσης και πώς αυτά διαμορφώνουν την επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να μιλήσουν σχετικά και να παρουσιάσουν την αντίληψή τους πάνω στο ζήτημα αυτό. Υπήρξε αρκετά σημαντική σύγκλιση απόψεων, αφού σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι τα κριτήρια

πρόσληψης κατά κάποιο τρόπο επηρεάζουν την επαγγελματική ταυτότητα, καθώς ακολουθούν τον εκπαιδευτικό κατά την επαγγελματική του πορεία και καθορίζουν πολλές φορές την κατεύθυνση ή την εξέλιξη των γνώσεών του. Υπήρξαν περιπτώσεις όπως η Κ5, όπου τα κριτήρια πρόσληψης, δηλαδή η γνώση της λογοτεχνίας, καθόρισαν την αρχική επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού όπως φαίνεται από την ακόλουθη απάντηση «Τα κριτήρια πρόσληψης κτίζουν την επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού. το κομμάτι ότι ασχολούμαι με τη λογοτεχνία ήταν ένα κριτήριο για να με προσλάβει.».

5 Συμπεράσματα

Στην παρούσα ενότητα, μέσα από την συγκέντρωση και την αξιοποίηση των θεωρητικών προσεγγίσεων για όρους – κλειδιά όπως η επαγγελματική ταυτότητα και τα κριτήρια πρόσληψης και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε, επιδιώκεται να γίνει μια σύνοψη των ευρημάτων, δίνοντας απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν στην αρχή της εργασίας. Στόχος της ενότητας είναι, μέσα από τα παραπάνω, να καταστούν ευδιάκριτα τα ευρήματα της έρευνας και να σχηματιστεί μία ολοκληρωμένη εικόνα σχετικά με τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τα κριτήρια πρόσληψης στην ιδιωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση αλλά και την επίδραση που ενδεχομένως ασκούν στη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού. Επιπλέον, η αποτύπωση των επιστημονικών πληροφοριακών στοιχείων δίνει τη δυνατότητα αξιοποίησής τους προς την κατεύθυνση της ανάλυσης και της αξιοποίησης των στοιχείων προς όφελος των εκπαιδευτικών.

Η εξέταση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας επιβεβαίωσε ότι η επαγγελματική ταυτότητα των εκπαιδευτικών επηρεάζεται από εξωτερικούς παράγοντες, όπως η ανταγωνιστικότητα και οι αυξημένες υποχρεώσεις του ιδιωτικού τομέα, οι προοπτικές και οι απαιτήσεις, η ανατροφοδότηση που λαμβάνει ο εκπαιδευτικός από τους γονείς των μαθητών, το σχολείο αλλά και από την επιτυχία των μαθητών. Επιπλέον, όπως φαίνεται δίνεται βαρύτητα από πλευράς εκπαιδευτικών στη συνεργασία αλλά και το κλίμα που επικρατεί μεταξύ συναδέλφων αλλά και με την διοίκηση του σχολείου, καθώς λειτουργούν ως κίνητρα προκειμένου ο εκπαιδευτικός να είναι δημιουργικός και να επιδιώκει αποτελεσματικότητα και επαγγελματική ανάπτυξη. Τα ευρήματα της έρευνας στην παρούσα

περίπτωση έρχονται να συμφωνήσουν και να ενισχύσουν τις θέσεις του A. Hargreaves(1994), ο οποίος αναδεικνύει την αξία της συνεργασίας στο σχολείο ως παράγοντα ενίσχυσης της επαγγελματικής ανάπτυξης.

Ένα επιπλέον γνώρισμα των εκπαιδευτικών, όπως αναδείχθηκε μέσα από τα αποτελέσματα της παραπάνω έρευνας, είναι η προσωπική διάσταση, την οποία η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών αντιλαμβάνεται ως καθοριστικό παράγοντα της επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού. Η προσωπική διάθεση για εξέλιξη του ίδιου του εκπαιδευτικού, αλλά και για απόκτηση και μετάδοση νέων γνώσεων στους μαθητές, η δημιουργικότητα στη διαδικασία της εκπαίδευσης αποτελούν κάποιους από τους παράγοντες που αναφέρθηκαν στα πλαίσια των συνεντεύξεων καταδεικνύοντας το παραπάνω χαρακτηριστικό. Η προσωπικότητα αναδεικνύεται ως ένα ακόμα βασικό στοιχείο στη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας.

Ένας επιπλέον παράγοντας που φαίνεται να επηρεάζει τον εκπαιδευτικό κατά την εκπαιδευτική διαδικασία είναι ο βαθμός αυτονομίας. Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, ο κρατικός παρεμβατισμός, αλλά και ο παρεμβατισμός από πλευράς διεθνών οργανισμών, ή ακόμα και από πλευράς διεύθυνσης σχολείου δεν ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι κρατούν μια κριτική στάση απέναντί του. Ο βαθμός αυτονομίας με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, καθορίζει συχνά τη δημιουργικότητα του εκπαιδευτικού, αφήνοντάς του περισσότερες ελευθερίες.

Αξίζει να επισημανθεί ότι η παγκοσμιοποίηση και οι διεργασίες που αυτή επιφέρει στην εκπαίδευση αναγνωρίζονται από όλους τους εκπαιδευτικούς, ενώ κατά κάποιο τρόπο επηρεάζουν το έργο τους, είτε θετικά είτε αρνητικά, και προσπαθούν να το ενσωματώσουν στην επαγγελματική τους καθημερινότητα. Από το γεγονός αυτό γίνεται αντιληπτό ότι οι εκπαιδευτικοί και αντιλαμβάνονται το ρόλο της παγκοσμιοποίησης στην εκπαίδευση και κατανοούν ότι οφείλουν να ανταποκριθούν σε αυτό. Για τον παραπάνω λόγο ενισχύουν το επαγγελματικό τους προφίλ με επιπλέον γνώσεις, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις. Χαρακτηριστικό είναι ότι το σύνολο των συμμετεχόντων στην έρευνα, μετά την πρόσληψή του στην ιδιωτική εκπαίδευση, έχει πραγματοποιήσει επιμορφώσεις και σεμινάρια ενώ είναι αρκετές οι περιπτώσεις που έχουν πραγματοποιήσει και επιπλέον σπουδές (2^ο πτυχίο, Μεταπτυχιακό, Διδακτορικό). Παρά την ισχυρή τάση για Δια Βίου

Μάθηση των εκπαιδευτικών, δεν φαίνεται να επηρεάστηκε σημαντικά η επαγγελματική τους εξέλιξη, ενώ η επαγγελματική τους ταυτότητα επηρεάστηκε μόνο σε επίπεδο αυτοπεποίθησης.

Γενική συμφωνία παρατηρήθηκε και στα βασικά στοιχεία, τα οποία οδήγησαν στην πρόσληψη των εκπαιδευτικών. Όπως αναδεικνύονται μέσα από τα αποτελέσματα της έρευνας, κυρίαρχη θέση κατέχει η συνέντευξη, ενώ συγκαταλέγονται παράγοντες όπως ο τόπος σπουδών, το πανεπιστήμιο φοίτησης, η διδασκαλία και άλλα. Σύμφωνα με την προσωπική αίσθηση των εκπαιδευτικών παράγοντες όπως η τύχη φαίνεται να λειτουργούν εξίσου καθοριστικά με παράγοντες όπως η γνώση νέων τεχνολογιών, η εμπειρία, οι μεταπτυχιακές σπουδές, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με τις απαιτήσεις της παγκοσμιοποιημένης εκπαίδευσης.

Συνοψίζοντας, η παρούσα έρευνα, επιβεβαιώνει την πολυπλοκότητα της διαμόρφωσης της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού, αφού συνδέεται άμεσα με σειρά κοινωνικών και προσωπικών παραγόντων αλλά και με την προσωπικότητα του εκπαιδευτικού. Τα κριτήρια πρόσληψης ενός εκπαιδευτικού, όπως τα αντιλαμβάνονται οι ίδιοι, βρίσκονται σε άμεση συσχέτιση με την επαγγελματική ταυτότητα, ωστόσο δεν είναι ικανά για να τη διαμορφώσουν, καθώς υπεισέρχονται πολλοί ακόμα παράγοντες που τη συνδιαμορφώνουν. Αξίζει να υπογραμμισθεί το γεγονός ότι τα κριτήρια πρόσληψης στον ιδιωτικό τομέα, δεδομένου ότι δεν είναι αυστηρά καθορισμένα τυπικά κριτήρια, αλλά ενέχουν το στοιχείο της υποκειμενικότητας της διοίκησης του εκάστοτε ιδιωτικού εκπαιδευτηρίου, περιπλέκουν ακόμα περισσότερο την επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού. Ο τρόπος που οι ίδιοι αντιλαμβάνονται το ρόλο τους στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, έχει στοιχεία από την επίδραση της νεοφιλελεύθερης εκπαιδευτικής πολιτικής, ωστόσο η επίδρασή τους δεν είναι ισχυρή. Στα πλαίσια της έρευνας υπήρξαν συγκλίσεις και αποκλίσεις στις απόψεις των εκπαιδευτικών, ωστόσο η γενική αίσθηση των απαντήσεων ήταν μια αίσθηση «συμφωνίας» μεταξύ τους. Αυτό καθιστά την έρευνα περισσότερο έγκυρη και ασφαλή προκειμένου να διεξαχθούν κάποια συμπεράσματα σχετικά με την πολυδιάστατη επαγγελματική ταυτότητα.

Η ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας προσφέρει πεδίο προκειμένου να επεκταθεί η παρούσα έρευνα, ακόμα και να δημιουργηθούν μελλοντικά νέες. Ενδεχομένως, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν επιπλέον εργαλεία συλλογής δεδομένων, να

πραγματοποιηθεί συσχετισμός και σύγκριση των απαντήσεων με βάση δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως το φύλο, η ηλικία, τα χρόνια προϋπηρεσίας. Τέλος, εφορμώμενοι από την επίδραση του παγκοσμιοποιημένου νεοφιλελευθερισμού στους εκπαιδευτικούς, θα είχε ενδιαφέρον να διερευνηθούν σε βάθος οι ευρύτερες επιρροές του παγκοσμιοποιημένου νεοφιλελευθερισμού στη δευτεροβάθμια εκπαιδευτική κοινότητα.

6 Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Agee, J. (2004). Negotiating a teacher identity: An African American teacher's struggle to teach in test. *Teachers College Record*, 747–774.
- Alfonso, R., & Goldsberry, L. (1982). Collegueship in supervision. In T. Sregiovanni (Ed.), *Supervision of teaching*. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Avis, J. (2005). Beyond performativity: Reflections on activist professionalism and the labour process in further education. *Journal of Education Policy*, 20(2), 209–222. <https://doi.org/10.1080/0268093052000341403>
- Ball, S. J. (1998). Educational Reform and the Struggle for the Soul of the Teacher! *British Educational Research Association Annual Conference*, (1998), 1–42. Retrieved from <http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/00001212.htm%5Cnhttp://www.fed.cuhk.edu.hk/~hkier/content/document/OP/Op17.pdf>
- Ball, S. J. (1999a). labour, Learning and the Economy: a “policy sociology” perspective. *Journal of Education Policy*, 20, 209–222.
- Ball, S. J. (1999b). *Politics and Policy Making in Education*.
- Ball, S. J. (2003). The teacher's soul and the terrors of performativity. *Journal of Education Policy*, 18(2), 215–228. <https://doi.org/10.1080/0268093022000043065>
- Ball, S. J. (2005). Education reform as social barberism: economism and the end of authenticity. *Scottish Educational Review*, 37, 4–16.
- Ball, S. J. (2010a). Making policy with ‘good ideas’: policy networks and the ‘intellectuals’ of New Labour. *Journal of Education Policy*, 25(2).
- Ball, S. J. (2010b). New Voices, New Knowledges and New Politics of Education Research: the gathering of a perfect storm? *European Educational Research Journal*.
- Ball, S. J. (2012). *Global education inc: new policy networks and the neo-liberal imaginary*. Routledge.
- Ball, S. J., & Youdell, D. (2008). Hidden privatisation in public education. *Education International 5th World Congress*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/228394301_Hidden_privatisation_in_public_education
- Barnett, M., & Finnemore, M. (2004). *Rules for the World: International Organizations in Global Politics*. Cornell University Press.
- Basu, D. (2004). Quality-of-life issues in mental health care: Past, present and future. *German Journal of Psychiatry*.
- Beauchamp, C., & Thomas, L. (2009). Understanding teacher identity: An overview of issues in the literature and implications for teacher education. *Cambridge Journal of Education*, 175–189.

- Beijard, D. (1995). Teachers' prior experiences and actual perceptions of professional identity. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 281–294.
- Beijard, D., Meijer, P., & Verloop, N. (2004). Reconsidering research on teachers' professional identity. *Teaching and Teacher Education*, 20, 107–128.
- Bernstein, B. (2000). Official Knowledge and Pedagogic Identities: The Politics of Recontextualising. In S. J. Ball (Ed.), *Sociology of education : major themes* (pp. 1937–1953). London: RoutledgeFalmer.
- Bolivar, A., & Domingo, J. (2006). The professional identity of secondary school teachers in Spain. *Theory and Research in Education*, 339–355.
- Bourdieu, P. (1977). *Outline of a theory of practice*. New York: Cambridge University Press.
- Clandinin, D., & Connelly, F. (1996). Teachers' professional knowledge landscapes: Teacher stories-stories of teachers-school stories - stories of schools. *Educational Researcher*, 24–30.
- Coldron, J. (1999). Active location in teachers' construction of their professional identities. *Journal of Curriculum Studies*, 711–726.
- Creswell, J. (2011). *Η έρευνα στην εκπαίδευση: Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας* (Χαράλαμπος Τζορμπατζούδης, ed.). Αθήνα: Ίων.
- Dale, R. (2000). Globalization and Education: Demonstrating a “common world educational culture” or locating a “globally structured educational agenda”? *Educational Theory*, 50.
- Dale, R., & Robertson, S. (2009). *Globalization in Education* (R. Dale & S. Robertson, eds.). United Kingdom: Cambridge University Press.
- Day, C. (2000). Teachers in the twenty-first century: Time to renew the vision. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 101–115.
- Day, C. (2004). Change agendas: The roles of teacher educators. *Teaching Education*, 145–158.
- Day, C., Elliot, B., & Kington, A. (2005). Reforms, standards and teacher identity: Challenges of sustaining commitment. *Teaching and Teacher Education*, 563–577.
- Day, C., & Gu, Q. (2007). Variations in the conditions for teachers' professional learning and development: Sustaining commitment and effectiveness over a career. *Oxford Review of Education*, 423–443.
- Day, C., Kington, A., Stobart, G., & Sammons, P. (2006). The personal and professional selves of teachers: stable and unstable identities. *British Educational Research Journal*, 32, 601–616.
- Edwards, R., & Usher, R. (2007). Globalisation and pedagogy: Space, place and identity: Second edition. In *Globalisation and Pedagogy: Space, Place and Identity: Second Edition*. <https://doi.org/10.4324/9780203945001>
- Edwards, S., & Lederman, D. (1998). *The Political Economy of Unilateral Trade Liberalization: The case of Chile*.

- Evans, L. (2008). Professionalism, professionalism and the development of education professionals. *British Journal of Educational Studies*, 56(1), 20–38.
- Fischman, G. (2000). *Imagining Teachers: rethinking gender dynamics in teacher education*. London: New York: Rowman and Littlefield.
- Furlong, J. (2001). Reforming Teacher Education, Re-forming Teacher. In *Education, Reform and the state*.
- Gergen, K. (1989). Warranting voice and the elaboration of the self. In J. Schotter & K. Gergen (Eds.), *Texts of identity* (pp. 133–151). London: Sage.
- Goodson, I. (1994). Exploring the teacher's professional knowledge: Constructing identity and community. *Teacher Education Quarterly*, 85–105.
- Hargreaves, A. (1994). *Changing teachers, changing times*. London: UK: Cassell.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2000). *Mentoring in the New Millenium. Theory into Practice*.
- Held, D., & McGrew, A. (2000). *The Global Transformations Reader*.
- Held, D., & McGrew, A. (2007). *Globalisation/ AntiGlobalisation*.
- Helsby, G. (1995). Teachers' construction of professionalism in England in the 1990s. *Journal of Education for Teaching*, 21(3), 317–332.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1080/02607479550038536>
- Hong, J. (2010). Pre-service and beginning teachers' professional identity and its relation to dropping out of the profession. *Teaching and Teacher Education*, 1530–1543.
- Kentor, J. (2014). The Long Term Effects of Globalization on Income Inequality, Population Growth, and Economic Development. *Social Problems*, 48(4), 435–455.
- Lai, M., & Lo, L. (2007). *Teacher professionalism in educational reform: The experience of Hong Kong and Shanghai. Compare*.
- Levin, B. (1998). The educational requirement for democracy. *Curriculum Inquiry*, 28(1), 57–79. <https://doi.org/10.1111/0362-6784.00075>
- Maguire, M. (2002). Globalisation, education policy and the teacher. *International Studies in Sociology of Education*, 12, 261–276.
<https://doi.org/doi:https://www.tandfonline.com/action/showCitFormats?doi=10.1080/09620210200200093>
- Maguire, M. (2008). "End of term": Teacher identities in a post-work context. *Pedagogy, Culture & Society*, 43–55.
- Mahony, P., & Hextall, I. (2000). *Reconstructing teaching: Standards, performance and accountability*.
- Mankiw, G. N., & Taylor, M. P. (2010). *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας με αναφορά στις ευρωπαϊκές οικονομίες* (Σ. Αντριάννα, ed.). Gutenberg.
- Moutsios, S. (2010). Power, politics and transnational policy-making in education. *Globalisation, Societies and Education*.

- Nias, J. (1989). *Primary teachers talking: A study of teaching as work*. London & New York: Routledge.
- O'Connor, K. E. (2008). "You choose to care": Teachers, emotions and professional identity. *Teaching and Teacher Education*, 24(1), 117–126. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2006.11.008>
- Richardson, V., & Placier, P. (2001). Teacher change. In V. Richardson (Ed.), *Handbook of research on teaching*. (pp. 905–947). Washington: American Educational Research Association.
- Rodgers, C., & Scott, K. (2008). The development of the personal self and professional identity in learning to teach. In *Handbook of research on teacher education: Enduring questions in changing contexts*. (3rd ed.). New York: Taylor & Francis Group/ Association of Teacher Educators.
- Sachs, J. (2001). Teacher professional identity: Competing discourses, competing outcomes. *Journal of Education Policy*, 16(2), 149–161. <https://doi.org/10.1080/02680930116819>
- Schriewer, J. (2003). Globalisation in Education: Process and Discourse. *Policy Futures in Education*, 1(2), 271–283. <https://doi.org/10.2304/pfie.2003.1.2.6>
- Thomas, L., & Beauchamp, C. (2011). Understanding new teachers' professional identities through metaphor. *Teaching and Teacher Education*, 762–769.
- Vandenberghe, R. (2002). Teachers' professional development as the core of school improvement. *International Journal of Educational Research*, 37, 653–659.
- Wenger, E. (1998). *Communities of practice: Learning, meaning and identity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Zembylas, M. (2003). Emotions and teacher identity: A poststructural perspective. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, Vol. 9, pp. 213–238. <https://doi.org/10.1080/13540600309378>
- Ανθοπούλου, Σ. (1999). Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού. In Αθανασούλα-Ρέππα, Σ. Ανθοπούλου, Σ. Κατσουλάκης, & Γ. Μαυρογιώργος (Eds.), *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων*. Πάτρα: Ε.Α.Π.
- Ελληνική Στατιστική Αρχή. (2015). *NoTitle*. Αθήνα.
- Ζμας, Α. (2007). *Παγκοσμιοποίηση και Εκπαιδευτική πολιτική: Η εκπαιδευτική πολιτική ως κοινωνική πολιτική*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2003). *Ανάλυση Ποιοτικών Δεδομένων στις Κοινωνικές Επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Μανδαλά, Μ. (1990). *Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: Τεγόπουλος-Φυτράκης.
- Ματσαγγούρας, Η. (2005). Επαγγελματισμός και επαγγελματική ανάπτυξη. In Γ. Μπαγάκης (Ed.), *Επιμόρφωση και Επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Μαυρογιώργος, Γ. (1999). Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και επιμορφωτική πολιτική στην Ελλάδα. In Σ. Αθανασούλα-Ρέππα, Σ. Ανθοπούλου, Κατσουλάκης Σ., & Γ. Μαυρογιώργος

(Eds.), *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων*. Πάτρα: Ε.Α.Π.

Μαυρογιώργος, Γ. (2000). *Κριτική παιδαγωγική και εκπαιδευτική πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.

Μαυρογιώργος, Γ. (2005). Το σχολείο και ο εκπαιδευτικός: Μια σχέση ζωής και σχετικής αυτονομίας στην υπόθεση της επαγγελματικής ανάπτυξης. In Γ. Μπαγάκης (Ed.), *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Πασιάς, Γ., Φλουρής, Γ., & Φωτεινός, Δ. (2018). *Παιδαγωγική και Εκπαίδευση* (Γρηγόρη, Ed.). Αθήνα.

Σταύρου, Δ. (2016). *Σύγκριση του κλασσικού φιλελευθερισμού με τον νεοφιλελευθερισμό*. (ΕΚΠΑ). Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/301341030_Synkrise_tou_klasikou_phileleutherismou_me_ton_neophileleutherismo

Τσακίρη, Δ. (2018). *Η θέσμιση της αξιολόγησης των μαθητών και το φαντασιακό στοιχείο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Νομοθετικά Κείμενα

Αστικός Κώδικας – ΦΕΚ Α 164 19841024 Ανάκτηση από <http://www.ministryofjustice.gr/site/kodikos/%CE%91%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3%20%CE%9A%CE%A9%CE%94%CE%99%CE%9A%CE%91%CE%A3.html>

Εγκύκλιος Υπουργείου Παιδείας, ΑΔΑ: ΩΥΚΔ4653ΠΣ-ΥΕ8, 3-08-2018, «Εγκύκλιες οδηγίες για την άσκηση του εποπτικού ρόλου των Δ/σεων Εκπαίδευσης σε θέματα διορισμού και απόλυσης ιδιωτικών εκπαιδευτικών από ιδιωτικές σχολικές μονάδες της κατά τόπο αρμοδιότητάς τους», Αθήνα, Ελλάδα, Ανάκτηση από <http://dipe-g-athin.att.sch.gr/files/idiotika/132412.pdf> 03/08/2019

ν.682/1977 - ΦΕΚ Α' 244/1.9.1977: Περί Ιδιωτικών σχολείων Γενικής Εκπαιδευσεως και Σχολικών Οικοτροφείων, Ανάκτηση από https://www.kodiko.gr/nomologia/document_navigation/316731/nomos-682-1977-07-10-2019

ν.4472/2017 - ΦΕΚ Α' 74/19-5-2017: Συνταξιοδοτικές διατάξεις Δημοσίου και τροποποίηση διατάξεων του ν. 4387/2016, μέτρα εφαρμογής των δημοσιονομικών στόχων και μεταρρυθμίσεων, μέτρα κοινωνικής στήριξης και εργασιακές ρυθμίσεις, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021 και λοιπές διατάξεις. , Ανάκτηση από <https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/816> , 18/05/2019

ν.1599/1986 - ΦΕΚ Α-75/11-6-1986 : Σχέσεις κράτους – πολίτη, καθιέρωση νέου τύπου δελτίου ταυτότητας και άλλες διατάξεις., Ανάκτηση από <https://www.e-nomothesia.gr/kat-deltia-tautotetos/n-1599-1986.html> 12-05-2019

ν.3528/2007 - ΦΕΚ 26 Α' /9-2-2007: Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., Ανάκτηση από

<https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/224> , 12-09-2019

ν.4415/2016 - ΦΕΚ 159/Α/6-9-2016: Ρυθμίσεις για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση, τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις., Ανάκτηση από <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/nomos-4415-2016.html> , 17-05-2019

Προεδρικό Διάταγμα 152/2013 -ΦΕΚ 240 Α/5-11-2013: Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης., Ανάκτηση από <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/pd-152-2013.html> 05-15-2019

Παράρτημα1, Πρωτόκολλο Συνέντευξης

Δημογραφικές ερωτήσεις

1. Σε ποιο ηλικιακό εύρος βρίσκεστε;
 - a. 25-35,
 - b. 36-45,
 - c. 45 και άνω
2. Σε ποιο εκπαιδευτήριο εργάζεστε;
3. Πόσα χρόνια διδάσκετε σε ιδιωτικό εκπαιδευτήριο;
 - a. 0-5
 - b. 6-10
 - c. 10 και άνω
4. Τι ειδικότητα έχετε;

Ερωτήσεις περιεχομένου

1. Είστε εκπαιδευτικός της δευτεροβάθμιας ιδιωτικής εκπαίδευσης. Πιστεύετε ότι η δική σας ταυτότητα ως επαγγελματίας **διαφέρει από αντίστοιχους εκπαιδευτικούς του δημοσίου;**
 - Ελεύθερη απάντηση, με σκοπό να αναδείξουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί τις διαφορές που πιστεύουν ότι έχουν από εκπαιδευτικούς του δημοσίου.
2. Θεωρείτε ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των εκπαιδευτικών σε **διαφορετικά ιδιωτικά σχολεία;** Θεωρείτε πως επηρεάζει έναν εκπαιδευτικό η **φήμη** του σχολείου όσον αφορά την εκπαιδευτική διαδικασία; Αν ναι, με ποιο τρόπο;
 - Ελεύθερη απάντηση, με σκοπό να προβάλουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί τις διαφορές που θεωρούν ότι έχουν με άλλους εκπαιδευτικούς ανάλογα με το είδος του ιδιωτικού σχολείου, καθώς μέσα στον χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης παρατηρείται μια ανομοιογένεια.
3. Πώς αντιλαμβάνεστε το **ρόλο σας ως επαγγελματίας της εκπαίδευσης** σ' ένα σύστημα που επηρεάζεται από τις παγκόσμιες διεργασίες; Ενσωματώστε στην

- απάντησή σας παραπάνω από μια πτυχές, τις οποίες πιστεύετε ότι έχει ο ρόλος αυτός(π.χ. εκπαιδευτικές, κοινωνικές, κ.α.).
- Ελεύθερη απάντηση, με σκοπό να αναδείξουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί τους ρόλους που θεωρούν ότι έχουν.
4. Ποια θεωρείτε πως ήταν τα **βασικά στοιχεία** τα οποία συνέβαλαν στην πρόσληψή σας;
- Ελεύθερη απάντηση, με σκοπό να αναδείξουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί τα κριτήρια με βάση τα οποία θεωρούν ότι αξιολογήθηκαν κατά το χρόνο ένταξης τους στο εκπαιδευτικό σύστημα.
5. Ποιο από τα παραπάνω στοιχεία που αναφέρατε θεωρείτε πως έπαιξε καθοριστικό ρόλο;
- Ελεύθερη απάντηση, με σκοπό να καταδειχθεί η έμφαση που δίνουν οι εκπαιδευτικοί σχετικά με τα στοιχεία που οδήγησαν στην πρόσληψή τους.
6. Μετά την πρόσληψή σας κάνατε κάποια επιμόρφωση / σεμινάριο / μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών (ή οτιδήποτε αντίστοιχο);
- Απάντηση που αποβλέπει στην ανάδειξη του τρόπου με τον οποίο τα κριτήρια πρόσληψης οδηγούν προς ενέργειες διαμόρφωσης της επαγγελματικής ταυτότητας.
7. (Σε περίπτωση θετικής απάντησης της ερ.6)Πιστεύετε ότι ενίσχυσε το **επαγγελματικό σας προφίλ**; Ενισχύθηκε με αυτόν τον τρόπο η αυτοπεποίθησή σας, νιώσατε βελτίωση της αυτοεικόνας σας ή αισθανθήκατε καλύτερη αντιμετώπιση από τους συναδέλφους σας και καταξίωση στον επαγγελματικό χώρο;
- Απάντηση που αποβλέπει στην καταγραφή των αποτελεσμάτων που έχουν τυχούσες δράσεις στο επαγγελματικό προφίλ των εκπαιδευτικών.
8. Ποιοι **παράγοντες** θεωρείτε ότι επηρέασαν ή επηρεάζουν το έργο σας κατά την άσκησή του και κατά συνέπεια την εικόνα που έχετε για τον εαυτό σας;
- Ελεύθερη απάντηση, με σκοπό να αναδείξουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί τους βασικούς παράγοντες με βάση τους οποίους θεωρούν ότι ασκούν το επάγγελμά τους σήμερα στο εκπαιδευτικό σύστημα.

9. Ποιον από τους **παράγοντες που μόλις αναφέρατε θα χαρακτηρίζατε ως τον πιο σημαντικό;**
- Απάντηση που αποβλέπει στην κατάδειξη της έμφασης που δίνουν οι εκπαιδευτικοί σχετικά με τα στοιχεία που επηρεάζουν το εκπαιδευτικό τους έργο και την εικόνα που έχουν για τον εαυτό τους.
10. Οι **παγκόσμιοι οργανισμοί**, όπως το Pisa, έχουν ενεργό ρόλο και στην Ελλάδα. Θεωρείτε πως αυτό επηρεάζει το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας και αν ναι, πώς;
- Ελεύθερη απάντηση με σκοπό να αναδείξουν οι εκπαιδευτικοί τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζουν οι παγκόσμιοι οργανισμοί τα εθνικά συστήματα.
11. Πιστεύετε ότι η **παγκοσμιοποίηση** επηρεάζει τα κριτήρια πρόσληψης των εκπαιδευτικών της ιδιωτικής εκπαίδευσης; Αν ναι, με ποιο τρόπο;
- Απάντηση που αποβλέπει στην καταγραφή του τρόπου με τον οποίο θεωρούν οι εκπαιδευτικοί ότι η παγκοσμιοποίηση επηρεάζει τη διαδικασία πρόσληψής τους στην ιδιωτική εκπαίδευση.
12. Θεωρείτε ότι η **εκπαιδευτική πολιτική** που εφαρμόζεται σήμερα επηρεάζει την επαγγελματική σας ταυτότητα, τα επίπεδα δέσμευσης και την επαγγελματική σας ικανοποίηση;
- Ελεύθερη απάντηση με σκοπό να αναδείξουν οι εκπαιδευτικοί αν και πόσο θεωρούν ότι η εκπαιδευτική πολιτική επηρεάζει την επαγγελματική τους ταυτότητα.
13. Κατά τη γνώμη σας υπάρχει **ελευθερία ή εποπτεία** από πλευράς κράτους στο εκπαιδευτικό σας έργο;
- Ελεύθερη απάντηση με σκοπό να καταγραφεί η ύπαρξη(ή ανυπαρξία) κρατικού ελέγχου στα ιδιωτικά σχολεία.
14. Η ελευθερία/εποπτεία (ανάλογα με την προηγούμενη απάντηση) από πλευράς κράτους, πώς επηρεάζει την επαγγελματική σας ταυτότητα;
- Ελεύθερη απάντηση με σκοπό να αναδείξουν οι εκπαιδευτικοί τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζει η κρατική πολιτική την επαγγελματική τους ταυτότητα.

15. Η εργασία σε ιδιωτικό σχολείο αφήνει ελευθερία στους εκπαιδευτικούς να εστιάσουν στη δημιουργικότητα; Υπάρχει, δηλαδή, **αυτονομία** ώστε να κάνετε δράσεις και να μεταφέρετε στους μαθητές σας όσα έχετε μάθει;
- Ελεύθερη απάντηση με σκοπό να αναδείξουν οι εκπαιδευτικοί τον βαθμό αυτονομίας τους στον χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης.
16. Η ελευθερία/ανελευθερία των εκπαιδευτικών (ανάλογα με την απάντηση) πώς θεωρείτε ότι παρεμβαίνει στην επαγγελματική σας ταυτότητα;
- Ελεύθερη απάντηση με σκοπό να αναδείξουν οι εκπαιδευτικοί τον τρόπο με τον οποίο επιδρά η δυνατότητα ή όχι αυτονομίας στην επαγγελματική τους ταυτότητα.

Παράρτημα2, Έντυπο συναίνεσης

Καλείστε να συμμετάσχετε σε μια έρευνα που διεξάγεται από τον Καραμολέγκο Παναγιώτη, μεταπτυχιακό φοιτητή του τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, στο πλαίσιο μιας εργασίας με θέμα τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών ιδιωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τα κριτήρια πρόσληψής τους και τον τρόπο που αυτά είναι ικανά να διαμορφώσουν ή να μεταβάλουν την επαγγελματική τους ταυτότητα. Είναι η πρώτη φορά που παίρνω συνέντευξη. Πρέπει να είστε 18 χρονών (ή μεγαλύτεροι) για να συμμετάσχετε στην έρευνα. Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική. Μπορείτε να αφιερώσετε όσο χρόνο χρειάζεστε για να διαβάσετε το **Έντυπο συναίνεσης**. Αντίγραφο αυτού του εντύπου θα σας δοθεί.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ:

Σας ζητάμε να συμμετάσχετε στην παρούσα έρευνα γιατί ο σκοπός της είναι η καταγραφή του τρόπου σκέψης σας αναφορικά με τα κριτήρια πρόσληψής σας στην ιδιωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της συνέντευξης που θα διενεργηθεί, πρόκειται να διασταυρωθούν τα κριτήρια πρόσληψης και έπειτα να ενταχθούν τα αποτελέσματα από τη σχετική διερεύνηση μέσα στο πλαίσιο των ερευνητικών δεδομένων που υπάρχουν σχετικά με το υπό συζήτηση θέμα.

Οι απαντήσεις στις ερωτήσεις της συνέντευξης αποτελούν συγκατάθεση συμμετοχής στην παρούσα έρευνα.

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΔΥΣΦΟΡΙΑΣ:

Δεν υπάρχουν προβλέψιμοι κίνδυνοι που προκύπτουν από τη συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα. Εάν αισθανθείτε δυσφορία κατά την απάντησή σας σε συγκεκριμένες ερωτήσεις, παρακαλούμε μη διστάσετε να ζητήσετε να παραλειφθούν.

ΠΛΗΡΩΜΗ /ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ:

Δεν θα έχετε κάποιο άμεσο και σημαντικό οικονομικό όφελος από τη συμμετοχή σας στην παρούσα έρευνα.

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ:

Οποιοσδήποτε πληροφορίες αποκτηθούν σχετικά με την παρούσα έρευνα και οι οποίες θα μπορούσαν να σας ταυτοποιήσουν προσωπικά, θα παραμείνουν απόρρητες και θα αποκαλυφθούν μόνο με την άδειά σας ή όπως προβλέπεται από τον νόμο. Θα τηρηθεί η ανωνυμία σας, όπως και η προστασία των στοιχείων του σχολείου στο οποίο εργάζεστε. Οι πληροφορίες που θα συλλεχθούν για το άτομό σας θα κωδικοποιηθούν με τη μορφή ψευδώνυμου ή αρχικών και αριθμών, όπως για παράδειγμα abc-123, κ.λπ. Οι πληροφορίες εκείνες που σας ταυτοποιούν προσωπικά, θα διατηρηθούν ξεχωριστά από τα υπόλοιπα δεδομένα που σας αφορούν. Το υλικό θα μείνει μεταξύ μας και δεν θα κοινοποιηθεί.

Τα δεδομένα θα αποθηκευτούν στο γραφείο του ερευνητή σε κλειδωμένο συρτάρι / ή σε υπολογιστή προστατευμένο με κωδικό πρόσβασης.

Τα δεδομένα θα αποθηκευτούν μετά την ολοκλήρωση της έρευνας. Σε περίπτωση ηχογράφησης-καθώς είναι δύσκολο να καταγραφούν συστηματικά οι απόψεις σας- θα ζητηθεί η συγκατάθεσή σας. Μπορείτε να αρνηθείτε να ηχογραφηθείτε. Ο ερευνητής θα μεταγράψει τις ηχογραφήσεις και μπορεί να σας προμηθεύσει με ένα αντίγραφο του απομαγνητοφωνημένου κειμένου κατόπιν αιτήσεώς σας. Έχετε το δικαίωμα να ελέγξετε και να επεξεργαστείτε την απομαγνητοφώνηση. Προτάσεις οι οποίες έχετε ζητήσει από τον ερευνητή να παραλειφθούν δεν θα χρησιμοποιηθούν και θα σβηστούν από όλα τα αντίστοιχα αρχεία.

Σε περίπτωση που τα αποτελέσματα της έρευνας δημοσιευτούν ή παρουσιαστούν στο πλαίσιο της εργασίας, δεν θα συμπεριληφθούν πληροφορίες που θα αποκαλύπτουν την ταυτότητά σας. Σε περίπτωση που η ηχογράφησή σας χρησιμοποιηθεί για εκπαιδευτικούς

σκοπούς, η ταυτότητά σας θα προστατεύεται ή θα συγκαλύπτεται. Αν θέλετε μπορείτε να ενημερωθείτε για τα αποτελέσματα της έρευνας.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

Μπορείτε να επιλέξετε να συμμετάσχετε ή όχι στην παρούσα έρευνα. Αν συμμετάσχετε εθελοντικά σε αυτή την έρευνα, μπορείτε να αποχωρήσετε οποιαδήποτε στιγμή χωρίς καμία συνέπεια. Μπορείτε επίσης να αρνηθείτε να απαντήσετε σε οποιεσδήποτε ερωτήσεις δεν επιθυμείτε να απαντήσετε και να παραμείνετε στην έρευνα. Ο ερευνητής μπορεί να σας ζητήσει να αποσυρθείτε από την έρευνα, αν ανακύψουν περιστάσεις που το απαιτούν.

Δεν υποχρεούσθε να συμμετάσχετε, είστε εθελοντικά εδώ και μπορείτε να αποσύρετε τη συγκατάθεσή σας οποιαδήποτε στιγμή και να διακόψετε τη συμμετοχή σας χωρίς να υποστείτε καμία κύρωση. Δεν παραιτείστε από οποιοδήποτε έννομο συμφέρον σας, δικαίωμά σας ή δικαίωμα προσφυγής εξαιτίας της συμμετοχής σας στην παρούσα έρευνα.

Διάβασα τα παραπάνω και αποδέχομαι τη συμμετοχή μου στην έρευνα.

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Ερευνητής:

Συνεντευξιαζόμενος:

Όνοματεπώνυμο:

Όνοματεπώνυμο:

Υπογραφή:

Υπογραφή:

Παράρτημα 3, Ενδεικτική συνέντευξη

1) Σε ποιο ηλικιακό εύρος βρίσκεστε;

K9: 45 και άνω

2) Σε ποιο εκπαιδευτήριο εργάζεστε;

K9: Ανώνυμο.

3) Πόσα χρόνια διδάσκετε σε αυτό;

K9: Διδάσκω 30 χρόνια και τα τελευταία 12 είμαι Λυκειάρχης.

4) Τι ειδικότητα έχετε;

K9: Φιλολόγος

5) Είστε εκπαιδευτικός της δευτεροβάθμιας ιδιωτικής εκπαίδευσης. Πιστεύετε ότι η δική σας ταυτότητα ως επαγγελματίας διαφέρει από αντίστοιχους εκπαιδευτικούς του δημοσίου;

K9: Διαφέρει αρκετά η ταυτότητά μας από την ταυτότητα που έχουν εκπαιδευτικοί του δημοσίου, γιατί εμείς ζούμε σ' ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον όπου η εργασιακή μας σχέση ναι μεν έχει σταθερότητα και με βάση τους νόμους-δηλαδή είναι δύσκολο κάποιος να χάσει τη δουλειά του- αλλά από την άλλη μεριά είναι απαραίτητο να είναι ανταγωνιστικός γιατί το σχολείο πρέπει να έχει μια δυναμική ανάπτυξης ή να έχει τουλάχιστον σταθερή πελατεία-χωρίς αυτήν εμείς έχουμε τεράστιο πρόβλημα. Δεύτερον, επειδή ζούμε σε συνθήκες εκπαιδευτικού ανταγωνισμού πρέπει το εκπαιδευτήριό μας να παρέχει ποιοτικές εργασίες, τέτοιες που να είναι ελκυστικό.

6) Θεωρείτε ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των εκπαιδευτικών σε διαφορετικά ιδιωτικά σχολεία;

K9: Ναι. Κάθε σχολείο έχει μια συγκεκριμένη ταυτότητα. Αυτή την ταυτότητα οφείλει να τη διατηρήσει, δηλαδή μια εκπαιδευτική φιλοσοφία. Υπάρχουν σχολεία των οποίων η εκπαιδευτική διαδικασία είναι απλώς και μόνο να έχουν μια πελατεία για να συντηρηθούν-που σημαίνει ότι οι απαιτήσεις είναι χαμηλές-και σχολεία τα οποία κινούνται σ' ένα ανώτερο επίπεδο. Να πούμε, βέβαια, το εξής: επειδή τα σχολεία που κινούνται σ' ένα ανώτερο επίπεδο

παρέχουν υψηλότερες, καλύτερες, ποιοτικότερες υπηρεσίες, είναι σαφές ότι είναι και ακριβότερα. Όλα τα σχολεία δεν είναι στην ίδια κατηγορία, δεν μπορούν να είναι στην ίδια κατηγορία, γιατί πρέπει να λάβεις υπόψη σου ότι η αγορά των ιδιωτικών σχολείων είναι γενικά μικρή σε σχέση με τη μαθητική αγορά. Καλύπτουν, περίπου το 6-8%. Άρα, αυτό που θα λέγαμε είναι ότι η πίτα είναι μικρή και ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος. Πιο παλιά για να καταλάβεις, υπήρχαν σχολεία τα οποία ήταν τα λεγόμενα σχολεία ευκαιρίας, σημαίας που λέμε. Πήγαινες, δηλαδή εκεί, καθόσουν, δεν έπαιρνες απουσίες, παρανομούσε το σχολείο κι έπαιρνες το πτυχίο σου. Τώρα, όπως αντιλαμβάνεσαι, υπάρχουν κάποια σχολεία αυτής της λογικής που εξυπηρετούν τέτοιου είδους ανάγκες, αλλά τα μεγάλα σχολεία δεν μπορούν να λειτουργήσουν σε αυτό το πλαίσιο, θέλουν ποιοτικές υπηρεσίες και μάλιστα υπηρεσίες που διαφοροποιούνται σε τέτοιο βαθμό, ώστε να ακολουθούν τη δυναμικά αναπτυσσόμενη παγκόσμια, πολλές φορές, κι εθνική αγορά.

7) Η φήμη ενός ιδιωτικού σχολείου θεωρείτε ότι επηρεάζει έναν εκπαιδευτικό ως προς την εκπαιδευτική διαδικασία;

K9:Ναι, επηρεάζει, τα σχολεία θέλουν ποιοτικές υπηρεσίες για να έχουν και καλή φήμη.

8) Πώς αντιλαμβάνεστε το ρόλο σας ως επαγγελματίας της εκπαίδευσης σ' ένα σύστημα που επηρεάζεται από παγκόσμιες διεργασίες;

K9: Ας κρατήσω μικρό καλάθι. Πρώτα από όλα γιατί ζούμε μέσα σ' ένα σύστημα που έχει εθνικά χαρακτηριστικά, δεν είναι εντελώς παγκοσμιοποιημένο. Σίγουρα, όμως το σύστημα αυτό επηρεάζεται. Κι επίσης επειδή είναι ένα πολύ συντηρητικό σύστημα, γενικότερα οι αλλαγές που επέρχονται στην εκπαίδευση θα έλεγα είναι αργές, μετρημένες, προσεκτικές. Ακόμα και οι γονείς και οι μαθητές θέλουν αυτές τις αλλαγές, τις ενσωματώσεις των νέων στοιχείων, να γίνονται με έναν τρόπο πιο προσεκτικό για να μην αλλοιώνονται βιαίως τα χαρακτηριστικά. Εμείς το είδαμε αυτό όταν εισήγαμε την τεχνολογία των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Είχαμε πάρα πάρα πολλές αντιδράσεις σχετικά με το αν το παιδί θα μάθει να γράφει, αν

υπάρχουν στοιχεία που δίνουν ποσοστά για το αν η τεχνολογία είναι ωφέλιμη ή βλαβερή. Σίγουρα, όμως ένας εκπαιδευτικός πρέπει να ζει μέσα στο παγκόσμιο και διεθνές περιβάλλον, να βλέπει τις εξελίξεις, άσχετα αν αυτές θα αργήσουν να έρθουν στο τόπο που λέγεται Ελλάδα. Επίσης, πρέπει να συμμετέχει ενεργά γιατί για εμάς τα ιδιωτικά σχολεία παίζει μεγάλο ρόλο αυτό που είπαμε πριν, το στρατηγικό πλεονέκτημα. Δηλαδή, εμείς πρέπει να πλεονεκτούμε στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της ιδιωτικής εκπαίδευσης, όχι μόνο για λόγους επικοινωνίας. Εντάξει η επικοινωνία είναι σημαντική για αυτόν που έχει επενδύσει τα χρήματά του. Για εμάς τους εκπαιδευτικούς όμως είναι πιο ουσιαστικό το θέμα. Χρειαζόμαστε μεθόδους που θα παίζουν αυτό το ρόλο. Επίσης, χρειάζεται να φαίνεται και να είναι το σχολείο σε επαφή με τα νέα ρεύματα, γιατί οι καθηγητές του γίνονται καλύτεροι. Όταν πηγαίνουν σε ένα Erasmus για παράδειγμα ή όταν παρακολουθούν ένα διεθνές συνέδριο βρίσκονται σε επαφή με τα πράγματα και νομίζω ότι έχουν μεγαλύτερη κατάρτιση, ωριμότητα παιδαγωγική κι επιστημονική πληρότητα. Τώρα, το ερώτημα είναι αν γίνεται και σε ποιο βαθμό γίνεται. Υπάρχουν σχολεία που στο πλαίσιο της μόρφωσής τους ωθούν τους εκπαιδευτικούς να γίνουν αυτοί που θα μεταλαμπαδεύσουν τη νέα γνώση. Υπάρχουν κι άλλα σχολεία που δεν το κάνουν. Εμείς είμαστε σε ένα μέτριο επίπεδο. Μπορούσαμε και καλύτερα.

9) Ποια θεωρείτε πως ήταν τα βασικά στοιχεία τα οποία συνέβαλαν στην πρόσληψή σας;

K9: Οι εποχές είναι κάπως διαφοροποιημένες. Εκείνη την εποχή, το σχολείο αναζητούσε εξειδικευμένους καθηγητές σε κάποια μαθήματα. Τα σχολεία τότε έκαναν μια μεγάλη ανανέωση, γιατί προσέγγιζαν το τέλος της εκπαιδευτικής διαδρομής πολλών καθηγητών και κατά συνέπεια, λοιπόν, ζητούσαν νέους και φερέλπιδες εκπαιδευτικούς. Εγώ ήμουν ο δεύτερος που ήρθα, ακολούθησαν κι άλλοι εκπαιδευτικοί, σε μια ηλικία περίπου 25 ετών κι έτσι θα έπρεπε να προσληφθώ με το κριτήριο ότι ήμουν σε θέση να κάνω κάποια συγκεκριμένα μαθήματα, μάλιστα το βασικό είναι ότι εγώ αντικατέστησα έναν πολύ πεπειραμένο εκπαιδευτικό που δίδασκε έκθεση και

ο οποίος είχε μεγάλο φροντιστήριο κι είχε μεγάλες οικονομικές απολαβές και δεν τον συνέφερε να παραμείνει στο σχολείο. Λοιπόν, το βασικό στοιχείο το οποίο μέτρησε είναι η σύσταση. Οι καλές συστάσεις που είχα, εγώ ήμουν τότε ήδη δόκιμος αξιωματικός, δεν είχα εκπληρώσει τη στρατιωτική μου θητεία, αλλά είχα μια πολύ σοβαρή σύσταση έτσι ώστε να με εκτιμήσουν. Αν με ρωτάς, αν είχα τα μεγάλα προσόντα τα οποία μπορεί να διαθέτει ένας νέος της ηλικίας σου σήμερα, η απάντηση είναι αρνητική. Δεν είχα πτυχία ξένων γλωσσών, εντάξει ήξερα αγγλικά, είχα πάρει το lower, αλλά δεν είχα ας πούμε πτυχία πολλών ξένων γλωσσών. Από την άλλη, όμως είχα δουλέψει ένα χρόνο σε φροντιστήρια, είχα φτιάξει τις σημειώσεις μου. Νομίζω, λοιπόν, ότι μέτρησε πολύ η σύσταση που δόθηκε ότι αυτός εδώ είναι ένας ταλαντούχος καθηγητής και ανέλαβαν το ρίσκο να με προσλάβουν με αυτό τον τρόπο. Και τελικά, ήταν μια από τις προσλήψεις που ήταν πολύ θετικές, ωφέλιμες για το σχολείο και για την επιχείρηση. Η συνέντευξη με τον ιδιοκτήτη ήταν πολύ σημαντική γιατί ο ιδιοκτήτης ήταν φυσιολογιστής-όσο μεγαλώνουν οι άνθρωποι δίνουν βαρύτητα όχι στα τυπικά προσόντα τόσο, αλλά σε αυτό που βλέπουν, καταλαβαίνουν ή αισθάνονται- ενώ ταυτόχρονα όσο κι αν σου φανεί παράξενο σημαντικό ρόλο έπαιξε το γεγονός ότι οι γονείς μου ήταν εκπαιδευτικοί. Ανήκα σε μια εκπαιδευτική οικογένεια κι επειδή έδινε μεγάλη σημασία ο ιδιοκτήτης σε αυτού του είδους τα χαρακτηριστικά-να είσαι καλό παιδί, να έχεις ήθος- τα υπόλοιπα θεωρούσε ότι τα βρίσκεις αν έχεις μια σχετική ικανότητα κι επειδή ήθελε να κάνει μια μακροχρόνια επιλογή ενός νέου ανθρώπου, με επέλεξε. Μάλιστα θυμάμαι μια φράση που του είχα πει κατά τη συνέντευξη σε μια ερώτηση που μου είχε κάνει. Είσαι 25 χρόνων, μου είπε, θα πετύχεις; Κι εγώ του απάντησα ότι δεν έχουμε δικαίωμα να αποτύχουμε. Τη θυμάμαι αυτή τη φράση και υποθέτω ότι έδωσα έναν τόνο αγωνιστικότητας κι αυτοπεποίθησης. Δεν το αντιλαμβανόμουν έτσι τότε, αλλά νομίζω πέρασε από το μυαλό του ότι δεν κωλύομαι πουθενά και ότι θα συνεχίσω αταλάντευτα μια πορεία.

10) Θέλω τη προσωπική σας αντίληψη. Ακούμε καθημερινά ότι διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην πρόσληψη ενός εκπαιδευτικού η εικόνα που αυτός

έχει(πχ ακούγεται ότι δεν μπορείς να σταθείς σ' ένα ιδιωτικό σχολείο αν η εικόνα σου δεν είναι τόσο «προσεγμένη») ή ακόμα και οι συστάσεις που τον ακολουθούν.

K9: Λειτουργούν συμπληρωματικά

11) Ποιο από τα παραπάνω στοιχεία που αναφέρατε, θεωρείτε ότι έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη πρόσληψή σας;

K9: Νομίζω ότι, το ένα είναι συμπληρωματικό του άλλου. Ήταν η σύσταση αλλά νομίζω ότι ρόλο έπαιξε η τελική συνέντευξη με τον ιδιοκτήτη του σχολείου, γιατί αλλιώς θα μπορούσα και να μη προσληφθώ. Ο ίδιος σχημάτισε δηλαδή θετική γνώμη για το πρόσωπό μου.

12) Μετά την πρόσληψή σας κάνατε κάποια επιμόρφωση, σεμινάριο ή μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών;

K9: Ναι, πάντα ήμουν ένας άνθρωπος που αγωνιζόμουν. Τώρα κάνω μεταπτυχιακό στα 55 μου στην εκπαιδευτική ηγεσία, στο ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο Κύπρου. Βρίσκομαι, ήδη στο τέλος. Έχω, επίσης κάνει δύο e-learning προγράμματα στο ΕΚΠΑ. Είμαι συγγραφέας τριών βιβλίων γλώσσας και ενός βιβλίου το οποίο εμπεριέχει δοκίμια με ένα ευρύτερο κοινωνικοπολιτικό περιεχόμενο. Προσεχώς θα εκδοθεί και το καινούριο βιβλίο μου σχετικά με συμβουλές ή στρατηγικές της προσωπικής ζωής. Μικρά κειμενάκια δηλαδή γύρω από θέματα τα οποία θεωρώ σημαντικά και κάποιος μπορεί να ακολουθήσει στη ζωή του, αν θέλει να αποκτήσει νόημα η ζωή του- όπως το βλέπω εγώ πάντα. Με λίγα λόγια, θεωρώ ότι θα μπορούσα στη ζωή μου να έχω περισσότερα στοιχεία, θεωρώ μια από τις αδυναμίες μου αυτή την έλλειψη των τυπικών στοιχείων. Βέβαια, αυτό δε με εμπόδισε στη ζωή μου από το να κάνω πράγματα. Αλλά θεωρώ ότι πρέπει να το επιδιώκει κάθε άνθρωπος στη ζωή του, να έχει και τυπικά προσόντα τα οποία είναι απαραίτητα. Εγώ το κάνω αυτό γιατί νιώθω την ανάγκη να το κάνω. Δε μου χρειάστηκε, γιατί είμαι 55 χρόνων, έχω μια καλή θέση, που ακόμα κι αν τη χάσω θα παραμείνω καθηγητής. Το κάνω γιατί νιώθω ότι πρέπει να εμπλουτίζω διαρκώς τις γνώσεις μου και να βρίσκομαι πάνω στο ποδήλατο, να κάνω συνεχώς πετάλι για να μη πέσω.

13) Πιστεύετε ότι ενισχύθηκε το επαγγελματικό σας προφίλ;

K9: Ενισχύθηκε σίγουρα και το δικό μου προφίλ αλλά και το προφίλ του σχολείου. Δηλαδή, αν ήμουν παραδείγματος χάρη σε μια δημόσια υπηρεσία, μπορεί και να μη χρειαζόταν να κάνω τίποτα, αλλά εγώ είχα και το κίνητρο. Δεν ήταν μόνο, βέβαια, κίνητρο εσωτερικό-μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνει το εσωτερικό μου κίνητρο για την εξέλιξή μου- γιατί κι όταν είσαι σε ένα ιδιωτικό σχολείο κι εφόσον έχεις και μια φιλοδοξία να ανέβεις, να κάνεις κάτι σημαντικό ή να καταξιωθείς σημαντικά στο συγκεκριμένο χώρο, καλό είναι κάθε άνθρωπος να μαθαίνει, να διαβάζει, να συμμετέχει σε σεμινάρια, σε συνέδρια, να το ψάχνει περισσότερο. Σημαντική θα σου έλεγα ότι είναι η εξωστρέφεια. Δεν αρκεί μόνο να είσαι σπουδαίος, πρέπει να το δείχνεις κιόλας. Η εξωστρέφεια είναι απαραίτητο στοιχείο για κάθε επαγγελματία που είναι σημαντικός. Σε αυτό το σημείο, πρέπει να σου πω ότι έπαιξε ρόλο τα σχολείο, γιατί εξωθούσε τα στελέχη του να έχουν εξωστρέφεια, γιατί θεωρούσε ότι μέσω αυτής θα μπορούσε να έχει μεγαλύτερη υπεραξία και το ίδιο το σχολείο. Θα έχει δηλαδή μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα και νομίζω ότι το έχει πετύχει αυτό το σχολείο.

14) Ποιοι παράγοντες θεωρείτε ότι επηρέασαν ή επηρεάζουν το έργο σας κατά την άσκησή του και κατά συνέπεια την εικόνα που έχετε για τον εαυτό σας;

K9: Σίγουρα το έργο μου επηρέασε η διάδραση που υπάρχει με άλλους εκπαιδευτικούς. Επίσης, η φιλοσοφία του σχολείου, το ίδιο το σχολείο. Ενδιαφέρομαι να επιτύχω στη ζωή μου, να πραγματοποιήσω κάποια όνειρα, να εκπληρώσω κάποιες φιλοδοξίες υψηλού επιπέδου και να καταξιωθώ στο χώρο. Επειδή εμείς δεν παίρνουμε πάρα πολλά χρήματα, σημασία έχει το αν τελικά θα αφήσουμε ένα καλό όνομα. Αν θα σου έλεγα τι τελικά επηρεάζει το έργο μου θα σου έλεγα ότι αρχικά, το επηρέασε ότι ήθελα να καταξιωθώ, ότι ήθελα να είμαι ένας καθηγητής με καλό όνομα. Στη συνέχεια, όταν ανέλαβα διοικητικά καθήκοντα έπρεπε να γίνω ένας καλός διοικητικός όχι μόνο για το σχολείο, αλλά να αποκτήσω μια καλή φήμη ευρύτερα. Άρα, είχα ένα εσωτερικό κίνητρο, να το πούμε της διαμόρφωσης ενός καλού ονόματος. Το δεύτερο στοιχείο είναι ότι δεν αντέχεις σε ένα ιδιωτικό σχολείο σαν το δικό

μας αν δεν είσαι καλός. Άρα, βάζεις μια φιλοσοφία που λέει ότι πρέπει να είσαι καλός, ανταγωνιστικός και εκπαιδευτικός υψηλού επιπέδου. Βέβαια, πρέπει να ξέρεις ότι αν είσαι ένας καλός εκπαιδευτικός δε σε ενοχλεί κανένας, δε σου λέει κανείς τίποτα. Μετά το σχολείο μας απέκτησε ένα σύστημα αξιολόγησης, το οποίο κι αυτό είχε σημαντικό ρόλο γιατί σου επισημαίνουν κάποια σημεία τα οποία χρειάζονται βελτίωση. Ακόμη κι αν τα θεωρούμε πολλές φορές, άδικα, τα λαμβάνουμε υπόψη μας και βελτιωνόμαστε. Η αξιολόγηση γίνεται σε τέσσερα επίπεδα, μας αξιολογούν οι μαθητές, η διοίκηση, οι συνάδελφοι και αξιολογούμε και τον εαυτό μας. Σημαντικό ρόλο παίζει και η καταξίωση έναντι των γονέων. Οι γονείς είναι ένας δυνατός παίκτης, δηλαδή να αφήσεις ένα καλό όνομα και να σε συμπαθούν οι γονείς, όχι γιατί είσαι ευχάριστος αλλά γιατί είσαι αποτελεσματικός, λύνεις τα προβλήματα και διαμορφώνεις ένα κλίμα εμπιστοσύνης. Να ξέρουν οι γονείς ότι είσαι διαθέσιμος να λύσεις το οτιδήποτε και όχι με νεύρα αλλά με πειθώ. Τέλος, οι μαθητές είναι κι αυτοί πολύ σημαντικοί, μη ξεχνάμε ότι σε αυτούς αναφερόμαστε εμείς, αυτοί είναι το πεδίο αναφοράς μας. Πρέπει να μην απομακρυνθούμε από αυτό.

15) Ποιον από τους παράγοντες που αναφέρατε θα χαρακτηρίζατε ως τον πιο σημαντικό;

K9: Είναι όλα μαζί. Η διάδραση με άλλους εκπαιδευτικούς. Εγώ θεωρώ ότι δε μπορείς να είσαι καθηγητής αν δεν έχεις το εσωτερικό κίνητρο. Το πιο σημαντικό από όλα είναι αυτό για να φτάσεις ψηλά. Θεωρώ ότι όλα τα συστήματα αξιολόγησης, αλλά και όλα τα υπόλοιπα σε φτάνουν σε ένα ορισμένο σημείο. Σε ένα σημείο να μην είσαι κακός. Αυτό που σε εκτοξεύει όμως είναι η διάθεσή σου να κάνεις κάτι διαφορετικό, να αφήσεις ένα στίγμα. Νομίζω ότι κάθε πρόσωπο πρέπει να έχει μια αναφορά στο μέλλον, στο αύριο, στο έργο που θα αφήσει. Εγώ αυτό το κέρδισα από πολύ μικρός γιατί είχα διαβάσει ένα βιβλίο του Κωνσταντίνου Τσάτσου που έλεγε ότι πρέπει να αφήσεις το στίγμα σου. Μου χε κάνει εντύπωση τότε αυτό. Ότι πρέπει να κοιτάς και το αύριο, όχι μόνο το σήμερα. Εγώ έβγαζα πολύ καλά λεφτά από τα ιδιαίτερα μαθήματα αλλά δεν με πήγαινε πολύ μακριά αυτό, ήθελα κάτι άλλο.

Δεν είναι μόνο τα λεφτά και τα υλικά αγαθά που εξασφαλίζεις, είναι και τα εσωτερικά σου. Είναι σαν να χεις παντρευτεί μια γυναίκα που χει προίκα αλλά δε την αγαπάς.

16) Οι παγκόσμιοι οργανισμοί έχουν ενεργό ρόλο και στην Ελλάδα, Θεωρείτε ότι αυτό επηρεάζει το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας και αν ναι, με ποιο τρόπο;

K9: Θα έπρεπε να το επηρεάζει. Δεν το επηρεάζει όμως πολύ γιατί εμείς έχουμε μια απορριπτική διάθεση απέναντι σε ό,τι έρχεται από το εξωτερικό. Θεωρούμε ότι είναι όργανα του παγκόσμιου καπιταλισμού ο οποίος έχει δαιμονοποιηθεί και απειλεί τα ιερά και τα όσια της χώρας. Δηλαδή, είναι σαν να ζούμε μέσα σ' ένα πηγάδι και να αρνούμαστε την ύπαρξη των ωκεανών, δηλαδή τον ανοιχτό ορίζοντα. Όλοι αυτοί οι οργανισμοί που κάτι ξέρουν, μπορούν να χρησιμοποιηθούν από εμάς, για να μπορέσουμε να διορθώσουμε τα κακώς κείμενα και να χαράξουμε μια εκπαιδευτική πολιτική γνήσια. Γιατί τα αρνούμαστε αυτά όμως; Γιατί αρκούμαστε στη γραφειοκρατική διαχείριση της εκπαίδευσης. Αυτό που μας ενδιαφέρει εμάς είναι το σήμερα, δηλαδή να πηγαίνω στο σχολείο μου, να κάθομαι από 10 έως 20 ώρες την εβδομάδα, να μη κάνω τίποτα άλλο, να μη δίνω λογαριασμό πουθενά και να μην έχω απολύτως κανένα κριτήριο για την ποιότητα της δουλειάς μου. Αυτό, λοιπόν, κάνουμε. Στη πραγματικότητα, είμαι 30 χρόνια εκπαιδευτικός, αλλά δεν έχω αξιολογηθεί από μια επίσημη διαδικασία. Κανένας εκπαιδευτικός δεν έχει αξιολογηθεί, δεν έχει ακούσει έναν επιθεωρητή, κάποιον πιο πεπειραμένο, γνώστη να του πει να προσέξει κάτι ή να βελτιώσει κάτι. Εμείς αρνούμαστε τους διεθνείς οργανισμούς γιατί ζούμε αυτοαναφορικά, στο δικό μας σύμπαν, αρκούμενοι σε έναν εκπαιδευτικό μικρόκοσμο που έχει κοντά ποδάρια και δε μας πάει καθόλου μακριά. Και όλα αυτά γιατί δε θέλουμε να κοιτάξουμε τον εαυτό μας στο καθρέφτη, γιατί αν τον κοιτάξουμε θα δούμε τον εκπαιδευτικό «κουασιμόδο».

17) Θεωρείτε ότι η εκπαιδευτική πολιτική που εφαρμόζεται σήμερα επηρεάζει την επαγγελματική σας ταυτότητα, τα επίπεδα δέσμευσης και την επαγγελματική σας ικανοποίηση;

K9: Θα σου πω το εξής. Δεν την επηρεάζει, γιατί αν την επηρέαζε η απάντησή μου θα ήταν καθήλωση. Αυτό το οποίο διαπιστώνουμε στην εκπαίδευση τα τελευταία χρόνια και μπορώ να σου πω ιδιαίτερα με την παρούσα κυβέρνηση είναι οι ρυθμοί στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο. Δηλαδή μια συνδικαλιστική και συντεχνιακή ρύθμιση των πραγμάτων, να μην έχουμε πολλές φασαρίες, να μη δυσανεστήσουμε τους εκπαιδευτικούς, να καταργήσουμε την αξιολόγηση, μη ζητάτε πολλά πράγματα, να μειώσουμε λίγο τις εξετάσεις. Αυτό κατά τη γνώμη μου έχει επηρεάσει τη δυναμική της εκπαίδευσης στον δημόσιο τομέα. Απλούστατα, οι εκπαιδευτικοί έχουν λάβει το μήνυμα και κινούνται κι αυτοί σε τέτοιους ρυθμούς. Αν ας πούμε είχε θεσμοθετηθεί η αξιολόγηση θα τρέχαμε περισσότερο σε σεμινάρια, σε συνέδρια. Από την άλλη μεριά, αν εμένα με επηρέαζε αυτό το πράγμα θα έπρεπε να έχω παραιτηθεί από το να κάνω πράγματα. Συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο. Επειδή ακριβώς δεν υπάρχει αυτή η κατεύθυνση από τη μεριά του Υπουργείου Παιδείας, εγώ κάνω το ακριβώς αντίθετο, γιατί σου είπα έχω ένα εσωτερικό κίνητρο που θέλω να εκπληρώσω. Παρά το γεγονός ότι δε βοηθά το εκπαιδευτικό περιβάλλον που κινείται σε χαμηλούς ρυθμούς, εγώ θέλω να κάνω περισσότερα πράγματα. Και θα σου πω κάτι σημαντικό, ότι στη θέση που βρίσκομαι χρειάζονται προσόντα, χρειάζεται να κινείσαι, δεν είναι ότι αυτή η θέση μου έχει δοθεί εξ αίματος ή εξ ουρανού, πρέπει να αποδεικνύω συνεχώς ότι είμαι προσοντούχος, ότι κινούμαι, και μάλιστα οφείλω να το δείχνω αυτό. Άρα υπάρχει και ένα τέτοιο κίνητρο που δεν πρέπει να παραλειφθεί, γιατί δεν έχω πίσω μου μια εταιρία ή μια τράπεζα να με χρηματοδοτεί.

18) Πιστεύετε ότι η παγκοσμιοποίηση επηρεάζει τα κριτήρια πρόσληψης των εκπαιδευτικών στην ιδιωτική εκπαίδευση;

K9: Νομίζω ότι είναι λίγο υπερβολικό αυτό. Σίγουρα οι όροι και τα κριτήρια ποιότητας έχουν μεταβληθεί ή απορροφηθεί γενικότερα από την τάση ποιοτικά κριτήρια και χαρακτηριστικά, ξένες γλώσσες πτυχία, μεταπτυχιακά,

εμπειρία-σου υπενθυμίζω ότι εγώ δεν είχα εμπειρία- παίζουν ρόλο αυτά τα πράγματα. Νομίζω ότι υπάρχει μια παγκόσμια τάση για την αύξηση των τυπικών προσόντων ενός εκπαιδευτικού. Υπάρχουν σήμερα σχολεία που ζητούν μέχρι και διδακτορικό. Για μένα, αν θέλεις, αυτό δεν είναι απόλυτο. Γιατί μπορεί κάποιος να έχει αρκετά τυπικά προσόντα αλλά να μην έχει στραμμένα τα νώτα στην εκπαίδευση. Σημασία έχει το αν θες να γίνεις εκπαιδευτικός. Αν θες, θα γίνεις. Ωστόσο, τα κριτήρια είναι αυξημένα.

19) Κατά τη γνώμη σας υπάρχει ελευθερία ή εποπτεία από πλευράς κράτους στο εκπαιδευτικό σας έργο;

K9: Υπάρχει εποπτεία και μάλιστα ασφυκτική, σε τέτοιο βαθμό που ένας από τους βασικούς λόγους που δε θέλουν να κάνουν πράγματα οι εκπαιδευτικοί είναι αυτός ο λόγος, ότι υπάρχει ένας τόσο μεγάλος έλεγχος από το Υπουργείο για κάθε βήμα ή καθετί που θέλουμε να κάνουμε. Τα σχολεία είναι μονάδες που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σχετικά ανεξάρτητα με βάση βέβαια τη κείμενη νομοθεσία, με ευθύνη του συλλόγου ή του διευθυντή ο οποίος υπογράφει κιόλας. Θα μπορούσαν να κινηθούν με μεγαλύτερη άνεση, παραδείγματος χάριν θα μπορούσαν να πάρουν πέντε παιδιά να τα πάνε σε ένα διπλανό σχολείο, και όχι μόνο 5 παιδιά, αλλά όλο το τμήμα. Δε χρειάζεται να έχουμε τόσο γραφειοκρατικές διαδικασίες, θα μπορούσαμε να είχαμε λιγότερη εποπτεία και μεγαλύτερη άνεση. Τώρα υπάρχει μια φοβία για μια διαρκή μετάθεση ευθυνών του τύπου «πάρε έγκριση από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση». Τα σχολεία θα μπορούσαν να κινηθούν σχετικά αυτόνομα μέσα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Άρα, χρειάζεται μια ελευθερία να παίρνεις πρωτοβουλίες τηρώντας το νόμο. Αν δε τηρείς το νόμο, η ευθύνη είναι δική σου, δεν είναι κανενός άλλου

20) Αυτή η εποπτεία/ελευθερία από πλευράς κράτους, πώς επηρεάζει την επαγγελματική σας ταυτότητα;

K9: Η επαγγελματική ταυτότητα, τώρα, σε γενικές γραμμές επηρεάζεται. Ωστόσο, στην πραγματικότητα τη δική μου ταυτότητα η εποπτεία δεν την επηρεάζει, διότι πάντα προσπαθείς να βρεις τρόπους να την υπερβεις. Και δύο είναι οι τρόποι, ο ένας είναι να βρεις πράγματι μέσα στο πλαίσιο της

νομοθεσίας τρόπο να την υπερβεις και ο άλλος να την εφαρμόσεις. Άρα, λοιπόν, κάποιιοι που κάνουν πράγματα στην πραγματικότητα είναι παράνομοι. Από τη μια μεριά είναι η τυπική διάσταση του θέματος που σε εμποδίζει κι από την άλλη μεριά είναι η ουσιαστική εκπαιδευτική διαδικασία που σου δίνει φτερά. Προσπαθείς όσο μπορείς να τηρήσεις το νόμο, όπου όμως δε μπορείς να τον τηρήσεις, βρίσκεις έναν άλλο τρόπο για το καλό των παιδιών. Άρα δύο πράγματα. Από τη μια μεριά όλο αυτό το περιβάλλον της γραφειοκρατίας και των διαφόρων ελέγχων και από την άλλη μεριά αυτό που θα μπορούσε να δώσει ώθηση στην εκπαίδευση. Αυτό που θέλω να σου πω είναι ότι υπάρχουν πολύ ικανοί εκπαιδευτικοί και στα δημόσια σχολεία οι οποίοι παραμένουν αδρανείς, γιατί το περιβάλλον είναι τέτοιο που τους κρατά χαμηλά, είναι σαν να τους λέει να μην κάνουν πράγματα γιατί χαλούν την πιάτσα. Ενώ στο ιδιωτικό σχολείο συμβαίνει το αντίθετο. Άρα, το σύστημα δε δίνει βαρύτητα λόγου σε αυτούς που στην πραγματικότητα είναι ο κινητήριος μοχλός μιας ανανεωτικής διαδικασίας, αλλά δίνει βαρύτητα στους μέτριους και στους λιγότερο δραστήριους.

21) Η εργασία σ' ένα ιδιωτικό σχολείο αφήνει περιθώρια σ' έναν εκπαιδευτικό να εστιάσει στη δημιουργικότητα;

K9: Αφήνει σε μεγάλο βαθμό, σε βαθμό που υπηρετούνται τα σχέδια του σχολείου. Και εκεί βέβαια, κανείς δε θέλει έναν εκπαιδευτικό που να είναι υπερβολικά δραστήριος, φιλόδοξος, εξωστρεφής. Το σχολείο χρειάζεται δραστήριους ανθρώπους μέσα στο πλαίσιο που έχει βάλει. Σίγουρα, όμως ένα ιδιωτικό σχολείο στηρίζεται σε αυτούς που είναι δημιουργικοί, που έχουν φρέσκες ιδέες.

22) Η ελευθερία που αναφέρατε πώς θεωρείτε ότι παρεμβαίνει στην επαγγελματική σας ταυτότητα;

K9: Φυσικά, παρεμβαίνει στην επαγγελματική μου ταυτότητα. Έτσι, γίνεσαι πιο δημιουργικός άνθρωπος, κάνεις περισσότερα πράγματα, ευνοείται να συμμετάσχεις σε ένα συνέδριο, μπορεί να χρηματοδοτηθεί ένα πρόγραμμα Erasmus. Μπορεί να προβληθεί το έργο σου μέσω μηχανισμού προβολής που έχουν τα ιδιωτικά σχολεία και να νιώσεις χαρούμενος γιατί μια φωτογραφία

με τη δική σου προσπάθεια αναρτήθηκε στο facebook, αυτά είναι ωραία πράγματα, βαθιά ανθρώπινα και κινητροδοτούν τους ανθρώπους να δουλέψουν ακόμη περισσότερο, γιατί καθώς μεγαλώνεις σε κάθε εργασία, το έργο γίνεται πληκτικό, είναι μια επαναλαμβανόμενη διαδικασία. Ιδιαίτερα σε εμάς τους εκπαιδευτικούς η διαδικασία είναι ενιαύσια, κάθε χρόνο κάνουμε τα ίδια πράγματα. Άρα, πώς θα αποφορτιστείς από όλο αυτό; Μέσα από τη δημιουργικότητα μπορείς. Χρειάζονται, βέβαια και κάποιες εσωτερικές αλλαγές που να επιτρέπουν μια κυκλική εναλλαγή σε διάφορες θέσεις των εκπαιδευτικών ώστε να μη πλήττουν.

23) Το θέμα της εργασίας μου είναι τα κριτήρια των εκπαιδευτικών στη δευτεροβάθμια ιδιωτική εκπαίδευση και το πώς αυτά επηρεάζουν ή διαμορφώνουν την επαγγελματικής τους ταυτότητα. Ποια είναι η αντίληψή σας σχετικά με αυτό το ζήτημα; Πείτε μου ό,τι σας έρθει στο μυαλό.

K9: Άκουσέ με. Τα κριτήρια πρόσληψης την επηρεάζουν γιατί ένα ιδιωτικό σχολείο θα ζητήσει όπως είπαμε κριτήρια τυπικά και ουσιαστικά. Το ιδιωτικό σχολείο, θα ζητήσει κάτι πολύ σημαντικό, τη διατήρηση σε υψηλό επίπεδο των επιδόσεων των μαθητών. Δε θα σταθεί μόνο στα τυπικά προσόντα, θα προχωρήσει να δει πως τα τυπικά προσόντα μεταβάλλονται σε ποιοτικό έργο και κατά συνέπεια πως είναι δυνατόν τα τυπικά προσόντα να επιβεβαιωθούν. Τα τυπικά προσόντα πρέπει να αποδειχθούν στην πράξη. Γιατί δεν αρκούν μόνο τα τυπικά προσόντα, αλλά λαμβάνεται υπόψη και τι καθηγητής είσαι, τι ήθος έχεις, αν είσαι ήρεμος, ψύχραιμος, αν μπορείς να διαχειριστείς την κρίση που μπορεί να υπάρχει σε μια αίθουσα με χιούμορ. Η επαγγελματική ταυτότητα, λοιπόν, θεωρώ ότι επηρεάζεται από τα κριτήρια πρόσληψης, αλλά δε διαμορφώνεται μόνο από αυτά. Επηρεάζεται, γιατί ως έναν βαθμό σου ζητείται να κάνεις αυτό για το οποίο σε προσέλαβαν. Θα σου δώσω ένα παράδειγμα. Η δική μου αρχική ταυτότητα επηρέασε τη πρόσληψή μου. Από την άλλη, όμως, τα κριτήρια για τα οποία προσελήφθη μου έδωσαν και άλλες ταυτότητες. Απέκτησα μια ταυτότητα ενός ανθρώπου που ασχολούταν με τον πολιτισμό, με το συνδικαλισμό και πολλά άλλα πράγματα. Άρα, απέκτησα και επιμέρους ταυτότητες που συνέθεσαν ή συνθέτουν τη μεγάλη μου εικόνα.

Παράρτημα 4, Ποιοτική ανάλυση - Αποτελέσματα

Δημογραφικές ερωτήσεις

1) Σε ποιο ηλικιακό εύρος βρίσκεστε;

- K1: 45 και άνω
- K2: 25-35
- K3: 36-45
- K4: 36-45
- K5: 36-45
- K6: 45 και άνω
- K7: 45 και άνω
- K8: 45 και άνω
- K9: 45 και άνω

2) Σε ποιο εκπαιδευτήριο εργάζεστε;

- K1: Ανώνυμο
- K2: Ανώνυμο
- K3: Ανώνυμο
- K4: Ανώνυμο
- K5: Ανώνυμο
- K6: Ανώνυμο
- K7: Ανώνυμο
- K8: Ανώνυμο
- K9: Ανώνυμο

3) Πόσα χρόνια διδάσκετε σε αυτό;

- K1: 10 και άνω
- K2: 0-5
- K3: 10 και άνω
- K4: 10 και άνω
- K5: 10 και άνω
- K6: 10 και άνω
- K7: 10 και άνω

- Κ8: 10 και άνω

- Κ9: 10 και άνω

4) Τι ειδικότητα έχετε;

- Κ1: Χημικός

- Κ2: Θεολόγος- Φιλολόγος

- Κ3: Καθηγήτρια γαλλικών

- Κ4: Καθηγήτρια αγγλικών

- Κ5: Φιλολόγος

- Κ6: Φιλολόγος

- Κ7: Χημικός

- Κ8: Μαθηματικός

- Κ9: Φιλολόγος

Ερωτήσεις περιεχομένου

1) Είστε εκπαιδευτικός της δευτεροβάθμιας ιδιωτικής εκπαίδευσης. Πιστεύετε ότι η δική σας ταυτότητα ως επαγγελματίας διαφέρει από αντίστοιχους εκπαιδευτικούς του δημοσίου;

- Κ1: Ίδια τυπικά προσόντα, πολύ πιο απαιτητικός χώρος.

- Κ2: Όχι, είναι θέμα προσωπικών ενδιαφερόντων.

- Κ3: Ναι, ο ιδιωτικός τομέας έχει αυξημένες υποχρεώσεις.

- Κ4: Όχι, είναι θέμα ευσυνειδησίας.

- Κ5: Νομίζω πως όχι, είναι θέμα προσωπικότητας.

- Κ6: Δεν έχει διαφορά. Ίδια τυπικά προσόντα, ίδια επιστημονική κατάρτιση.

- Κ7: Όχι, οι προοπτικές διαφέρουν.

- Κ8: Ναι, υπάρχουν μικρές διαφορές, έχουν περισσότερα δικαιώματα στο δημόσιο.

- Κ9: Ναι, υπάρχουν αρκετές διαφορές γιατί ο ιδιωτικός τομέας είναι ανταγωνιστικός.

Βοηθητική ερώτηση: Όταν λέτε ότι έχετε τα ίδια τυπικά προσόντα τι εννοείτε;

- Κ1: πτυχίο, επιμόρφωση, επετηρίδα, ψυχίατρο

2) Θεωρείτε ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των εκπαιδευτικών σε διαφορετικά ιδιωτικά σχολεία;

- K1: Βέβαια υπάρχει, η εξέλιξη είναι αυστηρά προσωπική υπόθεση.
- K2: Δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές, υπάρχει γενικά ένα καλό επίπεδο.
- K3: Υπάρχει, δεν είναι όλα τα ιδιωτικά σχολεία το ίδιο, ούτε και οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε διαφορετικά σχολεία είναι ίδιοι.
- K4: Υποθέτω πώς θα υπάρχει διαφορά σε μεγάλα ιδιωτικά σχολεία ως προς τις αρμοδιότητες.
- K5: Θεωρώ ότι υπάρχουν διαφορές ανάλογα με τη φιλοσοφία και το όραμα του κάθε σχολείου.
- K6: Υπάρχει διάφορα ανάλογα με τα κριτήρια που θέτει το εκάστοτε ιδιωτικό σχολείο για την πρόσληψη.
- K7: Δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές, στο σύνολο τους τα ιδιωτικά σχολεία κατατείνουν στο ίδιο πράγμα.
- K8: Εικάζω ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές, γνωρίζοντας ότι σαν περιβάλλοντα εργασίας δεν είναι όλα τα ίδια.
- K9: Ναι, υπάρχουν, κάθε σχολείο έχει μια συγκεκριμένη ταυτότητα.

Βοηθητική ερώτηση: Πού πιστεύετε ότι οφείλονται αυτές οι διαφορές που έχουν οι εκπαιδευτικοί σε διαφορετικά ιδιωτικά σχολεία;

- K1: Καταρχάς είναι θέμα ανθρώπου και θέμα χαρακτήρα.
- K2: Εξαρτώνται από τον ιδιοκτήτη, το όραμα που έχει και από το κλίμα μεταξύ συναδέλφων.

3) Η φήμη ενός ιδιωτικού σχολείου θεωρείτε ότι επηρεάζει έναν εκπαιδευτικό ως προς την εκπαιδευτική διαδικασία;

- K1: Ναι, βέβαια, είναι διαφορετικό να δουλεύεις σ' ένα ιδιωτικό σχολείο το οποίο δεν έχει καθόλου εκπαιδευτική φήμη από κάποιον που έχει.
- K2: Όχι, μόνο στην περίπτωση που θέλει να κερδίσει ιδιαίτερα.
- K3: Ναι, επηρεάζεται. Η φήμη ενός ιδιωτικού σχολείου δίνει στον εκπαιδευτικό επαγγελματική ταυτότητα, κυνηγάει τον εκπαιδευτικό είτε θετικά είτε αρνητικά.

- K4: Ναι, επηρεάζονται, δουλεύουν πιο σκληρά για να αναδείξουν το σχολείο τους.
- K5: Ναι. επηρεάζονται. Δημιουργεί παραπάνω άγχος για το αν οι μαθητές μου θα επιτύχουν, προκειμένου να ενισχύσω ή να ικανοποιήσω τη φήμη του σχολείου μου.
- K6: Όχι, δεν επηρεάζει την ποιότητα του μαθήματος.
- K7: Ναι, κάθε σχολείο ανάλογα με τη φήμη δίνει έμφαση σε διαφορετικά πράγματα.
- K8: Ναι, επηρεάζει. Αν δουλεύεις σε ένα σχολείο που έχει μια καλή φήμη, αισθάνεσαι κι εσύ πιο δημιουργικός
- K9: Ναι, επηρεάζει, τα σχολεία θέλουν ποιοτικές υπηρεσίες για να έχουν και καλή φήμη.

Βοηθητική ερώτηση: Κατά τη διάδοση της φήμης αυτής μέσα στα χρόνια πώς έχετε επηρεαστεί εσείς; Τι διαφορές είδατε, δηλαδή εσείς στην αρχή της πορείας σας με την εξέλιξη αυτής;

- K1: Στην αρχή της πορείας μας έπρεπε να κάνουμε πολλαπλάσιο αγώνα. Σήμερα, μετά από επιτυχίες 15 χρόνων, ο εκπαιδευτικός δεν έχει να αποδείξει πολλά πράγματα.

4) Πώς αντιλαμβάνεστε το ρόλο σας ως επαγγελματίας της εκπαίδευσης σ' ένα σύστημα που επηρεάζεται από παγκόσμιες διεργασίες;

- K1: Σαν σχολείο παρακολουθούμε το παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, έστω κι αν η Ελλάδα δεν θέλει συνολικά να το παρακολουθήσει.
- K2: Το υπουργείο στέλνει οδηγίες πάνω σε δράσεις που πρέπει να κάνουμε, επιλέγουμε με βάση την προσωπικότητα του καθενός.
- K3: Ναι, οι παγκόσμιες διεργασίες επηρεάζουν πολύ τη δουλειά μου, ως προς τις γνωστικές αναζητήσεις προκειμένου να βελτιώσουμε τον τρόπο διδασκαλίας μας.
- K4: Ναι, έχουμε επηρεαστεί αρκετά, έχουμε εντάξει τις ΤΠΕ στη διδασκαλία κάθε μαθήματος.
- K5: Ναι, επηρεάζει. Επιζητώ το να μπορούμε σαν σχολείο να έχουμε διακρίσεις σε παγκόσμιους οργανισμούς. Επίσης όσο αυξάνονται οι απαιτήσεις λόγω παγκοσμιοποίησης, τόσο αυξάνονται και οι απαιτήσεις που το σχολείο έχει.
- K6: Επηρεάζει στο να παρέχονται τα κατάλληλα ερεθίσματα και οι κατάλληλες γνώσεις στους μαθητές για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των μαθητών.

- K7: Εμείς πρέπει να επηρεάσουμε τις παγκόσμιες διεργασίες, εκπαιδεύοντας ανθρώπους που «αύριο» θα επηρεάσουν εκείνοι τα παγκόσμια πράγματα.
- K8: Ως εκπαιδευτικός την παρακολουθείς την εξέλιξη και κρατάς αυτά που σου ταιριάζουν ή δουλεύουν καλύτερα.
- K9: Σίγουρα ένας εκπαιδευτικός πρέπει να ζει μέσα στο παγκόσμιο και διεθνές περιβάλλον, να βλέπει τις εξελίξεις, ωστόσο ακόμα ζούμε μέσα σ' ένα σύστημα που έχει εθνικά χαρακτηριστικά, δεν είναι εντελώς παγκοσμιοποιημένο.

5) Ποια θεωρείτε πως ήταν τα βασικά στοιχεία τα οποία συνέβαλαν στην πρόσληψή σας;

- K1: χαρακτήρας, διδασκαλία, γνώση νέων τεχνολογιών, συνδυασμός.
- K2: Συστάσεις, εμπειρία, γενική παρουσία.
- K3: Τίτλος πτυχίου, τόπος σπουδών, συνέντευξη, διάθεση, διδασκαλία.
- K4: Σπουδές.
- K5: Διάθεση, τόπος σπουδών.
- K6: Βαθμός πτυχίου, τόπος σπουδών, μεταπτυχιακές σπουδές, συνέντευξη, προσωπική επαφή με τον διευθυντή και η διδασκαλία.
- K7: Η συνέντευξη.
- K8: Η τύχη.
- K9: Δυνατότητα διδασκαλίας συγκεκριμένων μαθημάτων, σύσταση και συνέντευξη.

Θέλω τη προσωπική σας αντίληψη. Ακούμε καθημερινά ότι διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην πρόσληψη ενός εκπαιδευτικού η εικόνα που αυτός έχει(πχ ακούγεται ότι δεν μπορείς να σταθείς σ' ένα ιδιωτικό σχολείο αν η εικόνα σου δεν είναι τόσο «προσεγμένη») ή ακόμα και οι συστάσεις που τον ακολουθούν.

- K1: Ίσως. Οι συστάσεις δίνουν ευκαιρία, δεν καθορίζουν.
- K2: Ναι, πρέπει να μπορείς να σταθείς, να υπάρχει σύγκλιση απόψεων και να μην δημιουργηθεί ανταγωνισμός.
- K3: Οι συστάσεις μετρούν πολύ στο να κάνεις την πρώτη επαφή.
- K5: Στο δικό μας σχολείο όχι, η πρόσληψη γίνεται με αυστηρά αξιολογικά κριτήρια.

- K6: Αυτές παίζουν κάποιο ρόλο, όχι, όμως, καθοριστικό.
- K7: Μπορεί να διευκολύνουν, αλλά δεν είναι καθοριστικές.
- K8: Ναι. Είναι κάτι σαν προαπαιτούμενο.
- K9: Λειτουργούν συμπληρωματικά.

6) Ποιο από τα παραπάνω στοιχεία που αναφέρατε, θεωρείτε ότι έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη πρόσληψή σας;

- K1: Διδασκαλία
- K2: Σπουδές και συστάσεις.
- K3: Προσωπική επαφή με τον ιδιοκτήτη.
- K4: Το πτυχίο μου, γιατί δεν είχα κάτι άλλο να επιδείξω, μόλις είχα αποφοιτήσει.
- K5: Η συνέντευξη.
- K6: Η συνέντευξη και η διδασκαλία.
- K7: Η συνέντευξη.
- K8: Την τύχη για να γίνει η γνωριμία. Και ύστερα η συνέντευξη.
- K9: Στη δική μου περίπτωση η δυνατότητα διδασκαλίας συγκεκριμένων μαθημάτων

Βοηθητική ερώτηση: Μια που θέσατε τον ανταγωνισμό. Ακούμε πολλές φορές ότι κι ο ανταγωνισμός μπορεί να λειτουργήσει αρνητικά για την πρόσληψη ενός εκπαιδευτικού. Δηλαδή, αν κάποιος διενεργήσει μια συνέντευξη και δει έναν εκπαιδευτικό ο οποίος είναι καλός ή έχει βλέψεις, αυτό μπορεί να αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα για την πρόσληψή του;

- K1: Θέλουμε συνεργάτη, όχι ανταγωνιστή.

7) Μετά την πρόσληψή σας κάνατε κάποια επιμόρφωση, σεμινάριο ή μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών;

- K1: Ναι, πολλές επιμορφώσεις, σεμινάρια, Μεταπτυχιακό.
- K2: Ναι, σεμινάρια.

- K3: Ναι, σεμινάρια και μεταπτυχιακό.
- K4: Ναι, αρκετά σεμινάρια και Μεταπτυχιακό.
- K5: Ναι, αρκετά σεμινάρια και Μεταπτυχιακό.
- K6: Ναι, επιμορφώσεις και σεμινάρια.
- K7: Ναι, Μεταπτυχιακό και Διδακτορικό.
- K8: Ναι, σεμινάρια και Μεταπτυχιακό.
- K9: Ναι, επιμορφώσεις, σεμινάρια και Μεταπτυχιακό.

Βοηθητική ερώτηση: Μετά από αυτό το μεταπτυχιακό γίνατε υποδιευθυντής ή κατείχατε αυτή τη θέση από πριν;

- K1: Όχι, ήμουν από πριν. Έπαιξαν ρόλο ο χαρακτήρας, το πείσμα, η εργατικότητα.
- K7: Ήμουν Δ/ντης Γυμνασίου και έγινα Δ/ντης Λυκείου.

8) Πιστεύετε ότι ενισχύθηκε το επαγγελματικό σας προφίλ;

- K1: Ναι. Αυξάνει το κύρος.
- K2: Όχι ιδιαίτερα, δεν ενισχύθηκε ούτε η αυτοπεποίθησή μου, ούτε η επαγγελματική μου ταυτότητα.
- K3: Ναι, ήθελα να εξελίξω την διδασκαλία μου.
- K4: Βέβαια, κυρίως με το Μεταπτυχιακό. Πήρα πράγματα τα οποία μπόρεσα αργότερα να χρησιμοποιήσω και μέσα στην τάξη.
- K5: Σίγουρα ναι, Κυρίως στην αυτοεικόνα μου αλλά και στην αντιμετώπιση των συναδέλφων.
- K6: ναι, ενισχύθηκε το επαγγελματικό μου προφίλ και η αυτοπεποίθησή μου.
- K7: Ναι, σαφώς ενισχύθηκε το επαγγελματικό μου προφίλ.
- K8: Ναι, εξελίσσεσαι ως εκπαιδευτικός και εφαρμόζεις νέα πράγματα.
- K9: Ναι, ενισχύθηκε.

9) Ποιοι παράγοντες θεωρείτε ότι επηρέασαν ή επηρεάζουν το έργο σας κατά την άσκησή του και κατά συνέπεια την εικόνα που έχετε για τον εαυτό σας;

- K1: Η οικονομική κρίση, οι εργασιακές σχέσεις.
- K2: Οι καλές εργασιακές σχέσεις και η οικονομική συνέπεια.
- K3: Η επαγγελματική εμπειρία, το ενδιαφέρον των μαθητών.
- K4: Τα αποτελέσματα που φέρνουν οι μαθητές μου, η ανατροφοδότηση που παίρνω από τους γονείς των παιδιών και από τη διεύθυνση του σχολείου.
- K5: Η επαφή με τα παιδιά και τους γονείς, οι ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών, η επαφή με τους συναδέλφους, με τη διεύθυνση και τον ιδιοκτήτη.
- K6: Οι οδηγίες διδασκαλίας, το επίπεδο των μαθητών ανά σχολικό έτος και η δεκτικότητά τους.
- K7: Το πλαίσιο το οποίο ορίζει η πολιτεία, το τι περιμένει από εσένα η μέση ελληνική οικογένεια, το «δίκτυο» που έχεις με άλλους εκπαιδευτικούς και με άλλους χώρους.
- K8: Δεν επηρεάζεται η εικόνα που έχω πια για τον εαυτό μου. Την ποιότητα της δουλειάς επηρεάζει η ατμόσφαιρα και η διάθεση του εκπαιδευτικού.
- K9: Είναι συνδυασμός παραγόντων.

10) Ποιον από τους παράγοντες που αναφέρατε θα χαρακτηρίζατε ως τον πιο σημαντικό;

- K1: Εργασιακές σχέσεις.
- K2: Μισθός γιατί βιοπορίζομαι από αυτό.
- K3: Αλληλοσυνδέονται, οπότε και η επαγγελματική εμπειρία και το ενδιαφέρον των μαθητών.
- K4: Η ικανοποίηση που έρχεται από τις επιδόσεις των παιδιών.
- K5: Την επαφή με τα παιδιά.
- K6: Το επίπεδο των μαθητών και η δεκτικότητά τους.
- K7: Η διάδραση που υπάρχει με άλλους εκπαιδευτικούς.
- K8: Συγκερασμός πολλών παραγόντων.
- K9: Είναι συνδυασμός παραγόντων.

11) Οι παγκόσμιοι οργανισμοί έχουν ενεργό ρόλο και στην Ελλάδα, Θεωρείτε ότι αυτό επηρεάζει το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας και αν ναι, με ποιο τρόπο;

- K1: Κάποιες φορές ίσως. Στην περίπτωση π.χ. του PISA, δεν λαμβάνονται υπόψη γεωγραφικές παράμετροι. Οι Παγκόσμιοι Οργανισμοί πρέπει να λάβουν το ρόλο του ενισχυτή, όχι του τιμωρού.
- K2: Όχι άμεσα και πρακτικά, στην καθημερινότητά μας. Μακροπρόθεσμα, υπό το πρίσμα των γενικών οδηγιών, ναι.
- K3: Οι παγκόσμιοι οργανισμοί επηρεάζουν θετικά το εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς τα παιδιά ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε δράσεις.
- K4: Γενικά μιλώντας ναι, πιστεύω ότι επηρεάζεται το εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά όχι επί της ουσίας.
- K5: Πρακτικά στο μάθημα δεν νιώθω ότι επηρεάζει, είναι και στην ευχέρεια του κάθε εκπαιδευτικού. Επηρεάζει όμως την εικόνα του κόσμου για το εκπαιδευτικό σύστημα σε επίπεδο σχολιασμού.
- K6: Όχι.
- K7: Αν θέλουμε να λάβουμε σοβαρά το PISA π.χ. θα πρέπει να αλλάξουμε τον τρόπο εκπαίδευσης.
- K8: Οι παγκόσμιοι οργανισμοί επηρεάζουν το εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά όχι σε επίπεδο σχολείου. Η επιρροή είναι εμφανής π.χ. στο σχεδιασμό νέων βιβλίων ενισχυμένων σε αποτελεσματικές μεθόδους όπως τα προβλήματα μαθηματικών.
- K9: Δεν το επηρεάζει όμως πολύ γιατί εμείς έχουμε μια απορριπτική διάθεση απέναντι σε ό, τι έρχεται από το εξωτερικό.

Βοηθητική ερώτηση: Αναφερθήκατε κυρίως στα αρνητικά των παγκόσμιων οργανισμών. Θεωρείτε ότι επηρεάζουν και θετικά;

- K1: Πάρα πολλά θετικά! Π.χ. προγράμματα για προσφυγιά, μοντέλο ΟΗΕ, εντοπισμός αδυναμιών εκπαιδευτικού συστήματος.

12) Θεωρείτε ότι η εκπαιδευτική πολιτική που εφαρμόζεται σήμερα επηρεάζει την επαγγελματική σας ταυτότητα, τα επίπεδα δέσμευσης και την επαγγελματική σας ικανοποίηση;

- K1: Μεγάλος συγκεντρωτισμός στο Υπουργείο Παιδείας. Χρειάζεται μεγαλύτερη ελευθερία στο σχολείο και στον εκπαιδευτικό σχετικά με τη διαμόρφωση του προγράμματος.
- K2: Ναι, σίγουρα!
- K3: Προς το παρόν δεν έχει επηρεάσει τη δική μου εκπαίδευση ή επαγγελματική ταυτότητα.
- K4: Η εκπαιδευτική πολιτική είναι ασταθής στη χώρα μας, δηλαδή, αλλάζει η κυβέρνηση αλλάζει και εκπαιδευτική πολιτική, αλλά όχι ουσιαστικά, θα έλεγα.
- K5: Υπάρχει δέσμευση εν μέρει. Ως εκπαιδευτικός ιδιωτικού σχολείου, είμαι αρκετά ελεύθερη στο να καθορίσω τον τρόπο, δηλαδή μου καθορίζουν το τι θα κάνω αλλά όχι το πώς θα το κάνω. Ωστόσο, περιορίζεται η δημιουργικότητά μου.
- K6: Το έργο του εκπαιδευτικού υπαγορεύεται από την εκπαιδευτική πολιτική του Υπουργείου Παιδείας.
- K7: Η εκπαιδευτική πολιτική που εφαρμόζεται σήμερα επηρεάζει την επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού.
- K8: Η κρίση δυσαρέστησε τους εκπαιδευτικούς. Η αξιολόγηση μας είχε επηρεάσει κάπως, είχαν εφαρμοστεί κριτήρια, εγκαταλείφθηκε κι αυτό.
- K9: Δεν την επηρεάζει. Τελευταία παρατηρείται μια συνδικαλιστική και συντεχνιακή ρύθμιση των πραγμάτων, να μη δυσαρεστήσουμε τους εκπαιδευτικούς, να καταργήσουμε την αξιολόγηση, μη ζητάτε πολλά πράγματα, να μειώσουμε λίγο τις εξετάσεις.

13) Πιστεύετε ότι η παγκοσμιοποίηση επηρεάζει τα κριτήρια πρόσληψης των εκπαιδευτικών στην ιδιωτική εκπαίδευση;

- K1: Σε κάποιο βαθμό ναι. π.χ. σε επίπεδο διδασκαλίας μέσα από νέες τεχνολογίες.
- K2: Η παγκοσμιοποίηση επηρεάζει στο να μπουν κάποιες βασικές μέθοδοι κτλ Από εκεί και πέρα δίνεται περισσότερη έμφαση όχι στα μείζονα θέματα αλλά σε ζητήματα που είναι περισσότερο του φαίνεσθαι.
- K3: Ναι. Ανέφερα πριν ότι μας επηρεάζει γιατί θα πρέπει να ενσωματωθούμε στον τρόπο με τον οποίο πρέπει να διδάσκουμε και το περιεχόμενο των γνώσεων που πρέπει να δίνουμε στα παιδιά σχετικά με την παγκοσμιοποίηση. Για τα

κριτήρια πρόσληψης των εκπαιδευτικών, τώρα, σε σχέση με την παγκοσμιοποίηση, θα πρέπει να έχεις τις γνώσεις που πρέπει εννοείται και το ίδιο το σχολείο απαιτεί για να σε προσλάβει.

- K4: Πιστεύω πως τώρα ναι, η παγκοσμιοποίηση έχει μπει για τα καλά στη ζωή μας σε όλα τα επίπεδα. Δηλαδή δεν πιστεύω πως ψάχνουμε πια έναν καθηγητή που να έχει τα τυπικά προσόντα, ψάχνουμε έναν άνθρωπο που θα έχει μία ολοκληρωμένη προσωπικότητα και αυτό θα μπορέσει να το μεταδώσει και στα παιδιά. Παράλληλα, χρησιμοποιούμε πολύ, όπως σας είπα πριν και τις νέες τεχνολογίες. Εκτός των άλλων, η παγκοσμιοποίηση επηρεάζει και σε γενικότερη έννοια το ιδιωτικό σχολείο, όσον αφορά στο προφίλ που θα δείξει στον κόσμο έξω, δηλαδή το σχολείο γίνεται εντός εισαγωγικών μία επιχείρηση, η εκπαίδευση είναι το προϊόν το οποίο θα «πουλήσει», και που θα το «πουλήσει».
- K5: Η παγκοσμιοποίηση μας επηρεάζει παντού.
- K6: Ναι, η παγκοσμιοποίηση επηρεάζει τα κριτήρια πρόσληψης (ΤΠΕ, ξένες γλώσσες).
- K7: Επηρεάζει. Για παράδειγμα ο εκπαιδευτικός τώρα για να προσληφθεί θα πρέπει να είναι συμβατός με την παγκόσμια αγορά.
- K8: Δεν μπορώ να πω με σιγουριά. Σήμερα ζητάνε να ξέρεις νέα προγράμματα κλπ.
- K9: Σίγουρα οι όροι και τα κριτήρια ποιότητας έχουν μεταβληθεί ή απορροφηθεί γενικότερα από την τάση ποιοτικά κριτήρια και χαρακτηριστικά, ξένες γλώσσες πτυχία, μεταπτυχιακά, εμπειρία κ.λ.π.

14) Κατά τη γνώμη σας υπάρχει ελευθερία ή εποπτεία από πλευράς κράτους στο εκπαιδευτικό σας έργο;

- K1: Μικρός βαθμός ελευθερίας (μεγαλύτερος από ένα δημόσιο σχολείο). Θα μπορούσαν να γίνουν πολλές δράσεις.
- K2: Υπάρχει εποπτεία, πολλές φορές ασφυκτική. Ακολουθούμε το πρόγραμμα του δημοσίου, το καταλαβαίνω αλλά αν το σύστημα που θέλει να ελέγξει το κράτος είναι προβληματικό, το λειτουργεί σωστά αλλά προβληματικά.

- K3: Θεωρητικά ελέγχει το σχολείο αλλά εμένα ποτέ δεν με έχει ελέγξει ένας κρατικός φορέας. Αυτό το κρίνω πολύ αρνητικά, γιατί θα μπορούσε μέσα από έναν έλεγχο-αξιοκρατικό- να φανεί καλύτερα η δουλειά μου.
- K4: Εντάξει, το κράτος εποπτεύει τα ιδιωτικά σχολεία αναφορικά με τη λειτουργία τους. Στο εκπαιδευτικό μου έργο, όχι, δεν θα έλεγα ότι δεσμεύομαι από το κράτος. Ακολουθούμε το αναλυτικό πρόγραμμα με παρεκκλίσεις, δε χρησιμοποιούμε π.χ. το σχολικό εγχειρίδιο, χρησιμοποιούμε δικά μας εγχειρίδια.
- K5: Υπάρχει εποπτεία στο να ακολουθήσω το αναλυτικό πρόγραμμα, καθώς ελέγχομαι ακόμα και από τις πανελλαδικές, δηλαδή πρέπει να έχω διδάξει συγκεκριμένη ύλη για να μπορέσουν τα παιδιά να περάσουν στα θέματά τους. Από αυτή την άποψη υπάρχει εποπτεία. Υπάρχει όμως ελευθερία στον τρόπο με τον οποίο αποφασίζω να το διδάξω. Η αυτονομία είναι σχετική.
- K6: Το έργο του εκπαιδευτικού εποπτεύεται από το κράτος ,στη διδασκαλία υπάρχει ένας βαθμός ελευθερίας.
- K7: Υπάρχουν βαθμοί ελευθερίας. Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να λειτουργήσει, να είναι δημιουργικός, να είναι καινοτόμος, όλα αυτά βέβαια μέσα στο πλαίσιο το οποίο καθορίζεται από το Υπουργείο Παιδείας και από το σχολείο κάθε φορά.
- K8: Εποπτεία αλλά τα τελευταία χρόνια έγινε πολύ χαλαρή. Θεωρώ ότι η εποπτεία του κράτους είναι σε ό,τι έχει να κάνει με τη διαχείριση, τα προγράμματα, στις σχολικές εκδρομές που πρέπει να δηλώσεις, αλλά όχι σαν ενίσχυση στον καθηγητή.
- K9: Υπάρχει εποπτεία και μάλιστα ασφυκτική, σε τέτοιο βαθμό που λειτουργεί αποτρεπτικά στην ανάληψη πρωτοβουλιών από τους εκπαιδευτικούς.

15) Αυτή η εποπτεία/ελευθερία από πλευράς κράτους, πώς επηρεάζει την επαγγελματική σας ταυτότητα;

- K1: Δεν σε αφήνει να κάνεις παραπάνω πράγματα που θέλεις στη δουλειά σου.
- K2: Κάνει το έργο μας και τις ώρες -και των παιδιών και τις δικές μας- όχι τόσο αποδοτικές όσο θα μπορούσαμε αν κάναμε άλλα πράγματα διαφορετικά με άλλο τρόπο και άλλη αντίληψη.

- K3: Δεν υπάρχει καμία εποπτεία άρα είμαι ελεύθερη να διδάσκω με τον τρόπο με τον οποίο θέλω εγώ.
- K4: Θεωρώ ότι έχω εξελιχθεί επαγγελματικά σε σχέση με το πώς ξεκίνησα, συνεχώς ψάχνομαι να κάνω καινούρια πράγματα, εφόσον έχω και το ελεύθερο από τη διεύθυνση του σχολείου.
- K5: Την επηρεάζει όταν θέλω να είμαι δημιουργική και δεν είμαι. Εκεί με επηρεάζει. Το ότι θέλω να κάνω πράγματα, τα οποία δεν μπορώ να κάνω γιατί υπάρχει ένα αυστηρό πλαίσιο.
- K6: Αυτό, βέβαια, δεν επηρεάζει την επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού, πώς να την επηρεάσει; Προφανώς δε θα την αλλάξει ένας νόμος την εικόνα που έχω εγώ για τον εαυτό μου
- K7: Δεν την επηρεάζει.
- K8: Επηρεάζει προς το καλύτερο, βελτιώνει τη δουλειά σου.
- K9: Η επαγγελματική ταυτότητα, τώρα, σε γενικές γραμμές επηρεάζεται. Ωστόσο, στην πραγματικότητα τη δική μου ταυτότητα η εποπτεία δεν την επηρεάζει, διότι πάντα προσπαθείς να βρεις τρόπους να την υπερβείς.

16) Η εργασία σ' ένα ιδιωτικό σχολείο αφήνει περιθώρια σ' έναν εκπαιδευτικό να εστιάσει στη δημιουργικότητα;

- K1: Το παροτρύνουμε κιόλας. Θέλουμε νέες δράσεις, νέα πράγματα, νέες εμπειρίες για τους μαθητές μας.
- K2: Αφήνει, στα συγκεκριμένα πλαίσια τα οποία επιβάλλει ο νόμος κυρίως του κράτους. Πάντα παίρνεις άδεια από τον Λυκειάρχη και τον διευθυντή, αλλά από εκεί και μετά εξαρτάται από το όραμα και την αντίληψη που έχει εκείνος.
- K3: Ναι, αφήνει ως προς τον τρόπο διδασκαλίας και το υλικό που θα παρουσιάσεις και τον τρόπο με τον οποίο θα δουλέψεις με τα παιδιά. Από κει και πέρα δεν είναι εντελώς ελεύθερο το περιβάλλον, με την έννοια ότι υπάρχει μία εποπτεία ως προς την βαθμολογία αντίστοιχα των μαθητών.
- K4: Έχω μια αυτονομία στο να κάνω δράσεις, τις οποίες όμως, βέβαια, πρώτα θα εγκρίνει η διεύθυνση.
- K5: Όσον αφορά το δικό μου σχολείο, υπάρχει αυτονομία, εμπιστοσύνη η οποία, όμως δεν είναι καθολική αλλά κτίζεται με τα χρόνια. Εγώ προσωπικά, νιώθω μια

ασφάλεια, γιατί μέσα στα 12 χρόνια ξέρω πως λειτουργεί το σχολείο, ανταποκρίνομαι σε αυτό που ζητά, είμαι μέσα στο πλαίσιο των απαιτήσεων του. Όμως και πάλι θα πω ότι η αυτονομία είναι σχετική, όταν εν τέλει κρινόμαστε από το αναλυτικό πρόγραμμα. Και περιοριζόμαστε κι εμείς και η ίδια η διεύθυνση από τις οδηγίες του υπουργείου.

- K6: Υπάρχει δυνατότητα δημιουργικότητας και ταυτόχρονα υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών.
- K7: Απόλυτη ελευθερία.
- K8: Ναι. Πάρα πολύ.
- K9: Αφήνει σε μεγάλο βαθμό, σε βαθμό που υπηρετούνται τα σχέδια του σχολείου. Και εκεί βέβαια, κανείς δε θέλει έναν εκπαιδευτικό που να είναι υπερβολικά δραστήριος, φιλόδοξος, εξωστρεφής. Το σχολείο χρειάζεται δραστήριους ανθρώπους μέσα στο πλαίσιο που έχει βάλει.

17) Η ελευθερία που αναφέρατε πώς θεωρείτε ότι παρεμβαίνει στην επαγγελματική σας ταυτότητα;

- K1: Όταν κάνεις πράγματα τα οποία σε ενδιαφέρουν και τα κάνεις με κέφι, προφανώς γίνεσαι καλύτερος. Όταν αρχίζει και βαριέται ο εκπαιδευτικός καταρρέει ολόκληρο το εκπαιδευτικό μας σύστημα.
- K2: Ναι, πάρα πολύ. Γιατί σ' αφήνει ελεύθερο να δείξεις και κάποια πράγματα τα οποία δε μπορούν να φανούν στο κλειστό περιβάλλον της τάξης.
- K3: Η ελευθερία έχει επηρεάσει θετικά την επαγγελματική ταυτότητα τη δική μου, διότι αγαπώντας αυτό που κάνω έχω ενισχύσει τις γνώσεις μου, οπότε θέλω να διδάξω και αυτά τα οποία μαθαίνω στους μαθητές μου.
- K4: Έχει τροποποιηθεί η επαγγελματική μου ταυτότητα σε σχέση με το πώς ξεκίνησα. Συνεχώς ψάχνομαι να κάνω καινούρια πράγματα, εφόσον έχω και το ελεύθερο από τη διεύθυνση του σχολείου.
- K5: Παρεμβαίνει στο κομμάτι της δημιουργικότητας και στο κομμάτι της ασφάλειας.
- K6: Ναι, γιατί προσαρμόζομαι στο προφίλ του σχολείου.

- K7: Φυσικά επηρεάζει. Προκύπτει ως μια ανάγκη του εκπαιδευτικού. Οραματίζεται την προσφορά του και την εν γένει βοήθεια στους μαθητές του, έρχεται να προτείνει πράγματα τα οποία θέλει να υλοποιήσει.
- K8: Ναι, σε εξελίσει, βελτιώνεσαι.
- K9: Φυσικά, παρεμβαίνει στην επαγγελματική μου ταυτότητα. Έτσι, γίνεσαι πιο δημιουργικός άνθρωπος, κάνεις περισσότερα πράγματα, ευνοείσαι να συμμετάσχεις σε ένα συνέδριο, μπορεί να χρηματοδοτηθεί ένα πρόγραμμα Erasmus. Μπορεί να προβληθεί το έργο σου.

18) Το θέμα της εργασίας μου είναι τα κριτήρια των εκπαιδευτικών στη δευτεροβάθμια ιδιωτική εκπαίδευση και το πώς αυτά επηρεάζουν ή διαμορφώνουν την επαγγελματική τους ταυτότητα. Ποια είναι η αντίληψή σας σχετικά με αυτό το ζήτημα; Πείτε μου ό,τι σας έρθει στο μυαλό.

- K1: Προφανώς τα κριτήρια πρόσληψης παίζουν ρόλο. Λιγότερο όμως από τον μέντορα, ο οποίος είναι ένας έμπειρος εκπαιδευτικός που όταν απαιτούν οι συνθήκες μπορείς να τον συμβουλευτείς και να τον ρωτήσεις. Από εκεί και μετά, σε ένα ιδιωτικό σχολείο σαν το δικό μας, ο εκπαιδευτικός θα εισακουστεί, θα έχει support σε οτιδήποτε ζητήσει ή σε μια καινούρια ιδέα προκειμένου να εφαρμοστεί. Θεωρώ ότι η πάροδος του χρόνου είναι αυτή που συμβάλλει στη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών. Η συνεργασία θεωρώ ότι είναι πολύ πιο σημαντική από κάθε τυπικό ή αρχικό προσόν για να προσληφθείς. Τα κριτήρια πρόσληψης παίζουν μεγαλύτερο ρόλο στην περίπτωση του εκπαιδευτικού με μηδενική προϋπηρεσία.
- K2: Τα κριτήρια πρόσληψης στο σχολείο το οποίο εργάζομαι εγώ, τώρα δεν θεωρώ ότι επηρέασαν τη δική μου επαγγελματική ταυτότητα. Εγώ δε συμφωνώ σε όλα με τη διοίκηση του σχολείου, αδιαφόρησα και δεν επηρεάστηκα. Έχω δει όμως πολλούς ανθρώπους οι οποίοι μπαίνουν σε ένα καλούπι γιατί δε θέλουν να χάσουν τη δουλειά τους και κάνουν υποχωρήσεις από τα πιστεύω τους.
- K3: Τα κριτήρια πρόσληψης, σίγουρα, διαμορφώνουν την επαγγελματική ταυτότητα και δίνουν επαγγελματική ταυτότητα σε έναν καθηγητή. Τα κριτήρια πρόσληψης δεν είναι μόνο το πτυχίο, που είναι το πολύ βασικό, και οι γνώσεις αλλά έχει να κάνει και με τις γενικές γνώσεις που έχει ένας άνθρωπος ή τη

ψυχosύνθεση που θα επηρεάσει θετικά την διδασκαλία και γενικά τη συμπεριφορά του μέσα στην τάξη, τους μαθητές.

- K4: Ως ένα βαθμό ναι. Δηλαδή, αν σκεφτώ τα κριτήρια της δικής μου πρόσληψης - ήταν το πτυχίο μου και τα ακαδημαϊκά μου προσόντα καθαρά- νομίζω πως ναι, επηρεάζουν και τη δική μου επαγγελματική ταυτότητα. Κατά μια έννοια, με ακολουθούν τα κριτήρια πρόσληψής μου σε όλη μου την εκπαιδευτική πορεία, προσπαθώ να ενισχύω τις γνώσεις μου.
- K5: Τα κριτήρια πρόσληψης κτίζουν την επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού. Το κομμάτι ότι ασχολούμαι με τη λογοτεχνία ήταν ένα κριτήριο για να με προσλάβει. Άρα, αυτό μου το έκτισε στα χρόνια και κάνοντας κι εγώ ένα μεταπτυχιακό στο συγκεκριμένο κλάδο, διαμορφώθηκε η επαγγελματική μου ταυτότητα. Ένα από τα κριτήρια που συνέβαλαν στην πρόσληψή μου ήταν το νεαρό της ηλικίας μου και η διάθεση να δουλέψω , να επιμορφωθώ, να ασχοληθώ με όλο αυτό. Έτσι, το σχολείο επένδυσε σε εμένα και στη διάθεσή μου να δουλέψω. Άρα με επηρέασε.
- Ως ένα βαθμό ναι. Δηλαδή, αν σκεφτώ τα κριτήρια της δικής μου πρόσληψης - ήταν το πτυχίο μου και τα ακαδημαϊκά μου προσόντα καθαρά- νομίζω πως ναι, επηρεάζουν και τη δική μου επαγγελματική ταυτότητα. Έχοντας πάντοτε στο μυαλό μου ότι προσελήφθην, διότι έχω πτυχίο από πανεπιστήμιο, πάντα προσπαθούσα να ενισχύσω τις γνώσεις μου, είτε κυνηγώντας κάποια σεμινάρια είτε επιμορφώσεις, είτε το Μεταπτυχιακό, οπότε ναι. Κατά μια έννοια, επομένως, με ακολουθούν τα κριτήρια πρόσληψής μου σε όλη μου την εκπαιδευτική πορεία. Θεωρώντας ότι έχω προσληφθεί για τα ακαδημαϊκά μου προσόντα και επειδή είναι κάτι που το πιστεύω και η ίδια σαν άνθρωπος, πιστεύω ότι η δουλειά του εκπαιδευτικού δεν τελειώνει ποτέ. Συνεπώς πρέπει να μαθαίνεις καινούργια πράγματα και αν είναι και πιστοποιημένα, ακόμα καλύτερα.
-
- K7: Την επηρεάζουν σίγουρα. Προσαρμόζεσαι στο νέο περιβάλλον, στις νέες συνθήκες, η διδασκαλία δεν μπορεί να είναι γερασμένη.

- Κ8: Με ρώτησαν διάφορα σχολεία να συμπληρώσω ένα ερωτηματολόγιο όπου με ρωτούσαν γιατί έγινα καθηγητής. Πραγματικά έπρεπε να ανατρέξω πολύ πίσω και να δω γιατί έγινα και τι μου άρεσε σ' αυτό. Είναι ένα ερώτημα που το χεις υποσυνείδητα αλλά δεν μπορείς να το διατυπώσεις πολύ εύκολα. Και το δεύτερο ερώτημα, γιατί ήθελα να δουλέψω στο δικό τους το σχολείο. Ήταν δυο δύσκολα ερωτήματα. Δεν ξέρεις τι κριτήρια έχουν αυτοί στο μυαλό τους, θεωρώ ότι ψάχνουν ανθρώπους που να μην είναι ακραίοι στις αντιδράσεις τους, να έχουν εμπειρία στη δουλειά τους και να την ξέρουν, και ανθρώπους που ταιριάζουν στο περιβάλλον με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς τους.
- Κ9: Τα κριτήρια πρόσληψης επηρεάζουν την επαγγελματική ταυτότητα γιατί ένα ιδιωτικό σχολείο θα ζητήσει όπως είπαμε κριτήρια τυπικά και ουσιαστικά, αλλά δε διαμορφώνεται μόνο από αυτά.